

SBORNÍK

NÁRODNÍHO MUZEA V PRAZE

ŘADA A – HISTORIE

ACTA

MUSEI NATIONALIS PRAGAE

SERIES A – HISTORIA

LVIII/2004/1

PRAHA 2004

SBORNÍK NÁRODNÍHO MUZEA V PRAZE
ACTA MUSEI NATIONALIS PRAGAE

Řada A – Historie

Series A – Historia

Vedoucí redaktor: PhDr. Lubomír Sršeň

Redakční rada: Prof. PhDr. Jaroslav Čechura, DrSc., PhDr. Marie Dufková, CSc., PhDr. Markéta Hallová, PhDr. Jarmila Hásková, CSc., PhDr. Vlasta Koubská, PhDr. Jiřina Langhammerová, PhDr. Milan Lička, CSc., PhDr. Věra Přenosilová, PhDr. Magdalena Rychlíková, PhDr. Stanislav Slavík, PhDr. Eduard Šimek, CSc., a PhDr. Květoslava Štursová

OBSAH

**JAROSLAV ČECHURA – JANA ČECHUROVÁ:
KORESPONDENCE JOSEFA PEKAŘE A FRANTIŠKA TEPLÉHO**

1. Úvod	1
2. Uložení jednotlivých dopisů	3
3. Poznámky	3
4. Komentovaná edice korespondence	4
5. Literatura použitá v poznámkovém aparátu	34
6. Resümee: Jaroslav Čechura – Jana Čechurová: Korrespondenz zwischen Josef Pekař und František Teplý	36

Recenzovala: PhDr. Milada Sekyrková, CSc.

Kresba na obálce: Jakub Sršeň

Vydává: Národní muzeum, Václavské nám. 68, 115 79 Praha 1

Grafická úprava a sazba: Petr Materna

Tisk: ARPA, Dvůr Králové n. Lab.

Distribuci povinných výtisků a výtisků pro předplatitele zajišťuje firma Myris Trade s. r. o., P. O. Box: 2, V Štíhlách 1311, 142 00 Praha 4, tel.: 234 035 200, fax: 234 035 207 (ze zahraničí – tel.: ++420-234 035 200, fax: ++420-234 035 207), e-mail myris@myris.cz. Zde se přijímají i objednávky předplatného, z ČR i ze zahraničí, a poskytují informace o cenách předplatného.

Distribuci volných výtisků zajišťuje Středisko osvěty a propagace, Národní muzeum, Václavské nám. 68, 115 79 Praha 1, telefon 224 497 159, fax 222 246 047 (ze zahraničí: telefon ++420-224 497 159, fax ++420-222 246 047).

Přímý prodej zajišťuje stánek v hlavní budově Národního muzea, Václavské nám. 68, 115 79 Praha 1.

JAROSLAV ČECHURA – JANA ČECHUROVÁ

KORESPONDENCE JOSEFA PEKAŘE A FRANTIŠKA TEPLÉHO

1. Úvod

Josef Pekař (1870–1937) náleží k nejvýznamnějším českým historikům nejen dvacátého století. Nepřekvapuje proto, že této nesnadno uchopitelné, v mnohém ohledu mimořádné, ba profilující osobnosti se dostalo v uplynulých desetiletích jak nekritické oslavy, tak dehonestující skandalizace a že přitahuje stále nejen čtenářskou,¹ ale i badatelskou pozornost.² A najde tu jen o poznání Pekaře jako autora řady významných prací, ale také jako autority vědecké, pedagogické i lidské. Právě tuto stránku Pekařovy osobnosti pomáhá přiblížit jeho korespondence. I když je z ní již nemálo vydáno, jsou některé velmi hodnotné soubory zatím širšímu povědomí neznámé.³

Mezi nejcennější položky korespondence tak patří bezesporu vzájemná korespondence Josefa Pekaře a pátera Františka Teplého, kněze, archiváře a historika, blízkého spolupracovníka např. Jindřicha Šimona Baara.⁴ Teplého dopisy Pekařovi totiž obsahují jeden zajímavý rys, který není v jiné korespondenci Josefa Pekaře zjevný. Ač se jednalo o listy „pražského univerzitního profesora“ s „venkovským archivářem“, jde o korespondenci vzájemně rovných osobností. Místem jejich setkání se stal černínský archiv v malebném jihočeském Jindřichově Hradci.

A protože to byl právě Josef Pekař, jehož „úřední“ povinnost zavedla do proslulého archivu, zastavme se nejdříve u toho, za jakých to bylo okolností. V roce 1897 byla ve Vídni ustanovena Prozatímní komise pro vydávání aktů a korespondence k novějším dějinám rakouským, která si kladla za úkol pořídit soupis archivního materiálu, uloženého v šlechtických archivech tehdejší monarchie. První svazek měl patřit českým zemím. Příslušné výzkumy měli vykonat Gollovi žáci. Josefu Pekařovi byl původně „přidělen“ Clam-Gallasův archiv ve Smečně, ale Jaroslav Goll nakonec rozhodl jinak a vyhlédl Pekařovi černínský archiv v Jindřichově Hradci.⁵ Sluší se připomenout, že se jednalo o zajímavě honorovaný projekt, ale Pekařovi se do něho, otevřeně řečeno, příliš nechtělo. Zjišťujeme opakovaně, že si v těchto letech jen velmi nerad nechal vnutit téma, natož třeba menší popis archivního fondu, byť slušně zaplacený.⁶

Nakonec Goll prosadil svoji představu a Pekař vstoupil dne 13. srpna roku 1900 do archivu, uloženého tehdy, stejně jako dnes, v překrásném jindřichohradeckém panském sídle, které není plně ani hradem, ale ani zámekem.⁷ V pobělohorských konfiskacích získali Černínové řadu panství, která si většinou podrželi sto let a posléze je museli pro finanční potíže prodat. Mezi nimi se nacházela Kost, jejíž archiválie tvoří dnes sedmnáct tlustých fasciкул, z nichž více než třetinu zabí-

rá korespondence. Jsou uloženy právě v jindřichohradeckém archivu. Pekař tu měl opravdu štěstí, že nenalezl patrimoniální archiv o stovkách fasciкул, který je nad síly jedinice. Je nepochybné, že se mu práce zalíbila, četl zpočátku zejména korespondenci mezi kosteckým hejtmanem a správou černínských statků, ale i korespondenci mezi Heřmanem Černínem a jeho manželkou Sylvíí z doby třicetileté války a po ní.

Pekař vydržel pracovat v Jindřichově Hradci poprvé roku 1900 hned celý měsíc. Svému učiteli přítom výslovně napsal, že „na nějakou práci, založenou na zdejších materiálech, prozatím nepomyšlím – velké, ne drobné věci tanou mi na mysli a je nejvyšší čas, aby plány vtělovaly se v život. Ale budu mít aspoň pro starší dobu podrobný seznam zdejších věcí; může to konečně někdy posloužit mně nebo jiným“.⁸ Svou práci nedokončil, neboť materiálu, který přilákal jeho pozornost, bylo jednoduše příliš mnoho. O prázdninách příštího roku přirozeně Goll nabádal Pekaře, aby jel do Jindřichova Hradce. Mladý profesor tam opravdu na konci srpna dorazil a vydržel tam asi tři týdny. Vrátil se do Hradce v příštím roce, pracoval v archivu bezmála celý měsíc a dokončil základní charakteristiku archivu.

Pak ovšem přišel roku 1902 „Kristián“, konkrétně edice, studie, monografie i polemiky, spojené s prosazením Pekařovy smělé hypotézy o tom, že legenda tzv. Kristiána skutečně pochází z konce 10. století a že se tudíž nejedná o pozdější podvrh. Jde o jedno z nejspornějších témat našich nejstarších dějin a Pekař se mu věnoval bezmála plných pět let: v roce 1902 otiskl stať „Nejstarší kronika česká“ a v Českém časopise historickém o pět let později se ještě opakovaně vyrovnával s námitkami proti svému pojetí pravosti Kristiánovy legendy i proti dalším výkladům s tím spojeným.⁹

Již v roce 1904 věděl, že jeho příštím tématem bude studium kosteckého panství v 17. století. V srpnu toho roku píše o svých záměrech J. Gollovi: „Má láska ke Kosti roste každým rokem“.¹⁰ V srpnu roku 1906 požádal hraběte Černína o povolení studovat v Jindřichově Hradci¹¹ a opravdu zde v září onoho roku pracoval.¹² Vše si vynahradil až roku 1908. Pekař neváhal zajet do Hradce i na Vánoce onoho roku. Netřeba se podívat nad tím, že prakticky celý rok strávil přípravou *Knihy o Kosti*. To už pracoval i v dalších archivech a doplněním údajů z katastrů, stejně jako z kosteckého archivu 18., posléze i 19. století, mohl přiblížit vývoj kosteckého panství v 17., 18., ba s nejedním přesahem i v 1. polovině století, ve kterém se sám narodil.

Jednalo se – jak už bylo pro Pekaře obvyklé – o horečné, ba hektické pracovní nasazení, jak později autor knih sám trefně poznamenal: „Je v tom práce, kterou by jiný (myslím) nestrhl za 3–4 léta“.¹³

Kniha o Kosti má nadmíru výstižný podtitul: Kus české historie. První díl vyšel na počátku roku 1910 a druhý 1911.¹⁴ Dlužno podotknout, že práci korigoval zčásti i sám hrabě Eugen Czernin, který nebyl vždy spokojen, a velký historik musel *vysvětlovat*, nikoli *přepisovat*.¹⁵

V jindřichohradeckém archivu „vládl“ po desítky let starší archivář František Tischer (1831–1910). Černínským rodinným archivářem se stal již v roce 1865, když předtím v podstatě od absolutoria na jindřichohradeckém gymnáziu působil ve službách uvedených aristokratů a posléze se stal archivním adjunktem. Byl to tedy muž, který se těšil mimořádné důvěře zdejších „pánů“. ¹⁶ To je třeba zdůraznit, neboť jeho nástupci se stali opakovaně kněží. ¹⁷ Prvním z nich byl právě páter František Teplý.

František Teplý se narodil v roce 1867 v jihočeských Marcovicích u Volyně. ¹⁸ Po absolutoriu gymnázia v Klatovech vstoupil do semináře v Českých Budějovicích, kde byl r. 1891 vysvěcen na kněze. Poté působil řadu let v podhorských šumavských vsích budějovické diecéze a roku 1903 se stal kaplanem v Táboře. Od roku 1896 začal být literárně činný. Předmětem jeho zájmu se staly dějiny některých obcí či měst (Dějiny Vrchoťic u Vožice, Dějiny města Volyně na Prácheňsku). ¹⁹ V první dekádě dvacátého století zahájil rovněž spolupráci s Jindřichem Šimonem Baarem (1869–1925), čelným představitelem reformního hnutí katolického kněžstva. Roku 1909 vydali J. Š. Baar a F. Teplý společně monografii o Klenčí. ²⁰

Od 15. září 1909 se stal František Teplý novým černínským archivářem. Bylo to v době, kdy byl Josef Pekař plně zaujat „svou Kostí“ a studoval archiválii v Jindřichově Hradci. Nemůžeme patrně dnes prokázat, zda se již v tomto měsíci oba mužové osobně setkali. Ostatně není to tak podstatné. Neboť je nanejvýš pravděpodobné, že Josef Pekař po roce 1912 již Jindřichův Hradec nikdy nenavštívil! ²¹

Tyto okolnosti zdůrazňujeme proto, že na první pohled by se totiž mohlo zdát, že obsah vzájemné korespondence J. Pekaře a F. Teplého v podstatě kopíruje základní osu, kterou vytvořila Kniha o Kosti (případně následná velká Pekařova práce České katastry) ²² a posléze dlouholetá, leč marná snaha jindřichohradeckého archiváře získat zpět dokumenty, které on sám (a zčásti ovšem již F. Tischer) zapůjčil „pražskému profesorovi“. ²³ Takový výklad by byl zjednodušující, ba docela mylný. Vždyť již v září roku 1912 čteme latinsky psanou narážku F. Teplého, jenž sděloval J. Pekařovi, že kdosi z tábora „realistů“ (tj. stoupenců T. G. Masaryka), kdo vedl v té době prudkou polemiku s Pekařem „o smysl českých dějin“, se osobně dostavil do archivu a chtěl kontrolovat archiválii, které Pekař užil pro Knihu o Kosti! ²⁴ Z tohoto pohledu znamenala dlouholetá výpůjčka černínských archiválií pro Pekaře jistotu, že je nebude moci „zkoumat“ „nepovolané“ oko!

Jistě věděl, proč tak činí, neboť na spornost některých číselných údajů jej přátelsky upozornil i F. Teplý. Ale sledujeme-li část zachovaného rukopisu, případně také přípravu druhého vydání Knihy o Kosti z počátku třicátých let, nalézáme tu řadu změn a jiných údajů. ²⁵ Tím vůbec nechceme snižovat mimořádnost Pekařova badatelského výkonu, jeho novost a přínosnost, ale prostě ukázat na šíři okolností s tím spojených, které nejednou mohly daleko překračovat rámeček

případné odborné diskuse. Pekař by si však patrně archiválii ponechal i bez „ohrožení“ ze strany realistů, minimálně do té doby, než bezpečně poznal, že se tématem už nemá více čas ani chuť zabývat, protože doba a povinnosti ho posunuly jiným směrem.

Obsah korespondence, vznikající s přestávkami celé čtvrtstoletí, prozrazuje, že nejdůležitější a dodnes mimořádně aktuální je docela jiné téma: je jím bezesporu otázka pozemkové reformy, v jejímž průběhu, zejména v roce 1922, oba protagonisté vyslovili řadu názorů, které vyjadřují nejen postoj k této citlivé otázce. Vyslovili se jak ke způsobu jejího provádění, tak k jejím případným důsledkům. Ale nejen to, zaujali svá stanoviska k postavení šlechty v soudobé společnosti, tedy v nové Československé republice, apod. Teplý se zde projevuje jako znamenitý znalec této problematiky a dokáže ukázat J. Pekařovi, v čem si tuto důležitou otázku zjednodušil, či které její aspekty nedocenil. A činí tak bez ohledu na to, že se tím stává vlastně brilantním kritikem postojů svých zaměstnavatelů, Černínů.

Tématem, které s problematikou pozemkové reformy velmi úzce souviselo, byl vlastní osud jindřichohradeckého archivu. Je zde nepochybně zásluhou jak Pekařovou, tak i Teplého, že jedinečné fondy zůstaly pohromadě a nebyly rozděleny, jak bylo zamýšleno. Je zřejmé, že neobyčejné vypětí v souvislosti s těmito zásadními rozhodnutími se projevilo na zdravotním stavu F. Teplého, který odešel do důchodu už v roce 1923, tedy ve věku pouhých pětapadesáti let. Musíme tu zmínit aspekt, který tento muž velmi dobře chápal: za jeho nástupce si Černínové ještě v této kritické době vyžadovali jako svého archiváře opětovně kněze.

Ve svém hledání byli úspěšní a získali P. Ondřeje Frantu (1869–1939), kněze, jenž vystudoval teologii v Římě, farářoval v Chudenicích, posléze opustil „klasickou“ církevní kariéru a období téměř šesti let (I. světovou válku) strávil v ruském zajetí. ²⁶ Ač se jednalo o muže, který vrchovatou měrou splňoval představy aristokratických „konzervativních“ ²⁷ držitelů archivu, nebyla to – alespoň na počátku – právě volba šťastná, neboť přebohaté fondy přímo volaly po kvalifikovaném archiváři. Dodáváme, že sám páter si byl své jisté nezpůsobilosti ve vykonávání úřadu plně vědom a zanedlouho již patřil mezi studenty Státní archivní školy. V jindřichohradeckém archivu pracoval do roku 1932.

Korespondence objasňuje též dva důležité okruhy otázek, které stojí za zdůraznění: předně osvětluje okolnosti, za kterých začal pracovat v Jindřichově Hradci Zdeněk Kalista na své disertaci o Humprechovi Janu Černínovi z Chudenic. Nepochybně náleželo k velikosti osobnosti typu Josefa Pekaře, že mu – právě v tomto případě – nevadilo „krajní levičáctví“ tohoto mladého historika a že prosadil, aby jej F. Teplý přijal do archivu, ačkoli byl o Kalistovi velmi dobře informován... Byl to prostě Pekařův nejnadanější žák, a to stačilo.

Bylo by mylné si představovat, že prostředí, ve kterém žil a tvořil František Teplý, bylo vůči podnětům z Prahy jen veskrze pasivní. Ostatně již téma Kalistovy disertace bylo v podstatě Františkem Teplým inspirováno. Archivář Teplý, vzdělaný a literárně neobyčejně plodný autor, vytvořil v jihočeských Malenicích, kde se usadil „na důchod“, úctyhodnou řádku děl (za všechny jmenujme jeho sedmisvazkové dějiny Jindřichova

Hradce, jež mají více než 2700 stran textu). Celou šíři jeho zájmů prozrazuje bohatá bibliografie knižních titulů.²⁸

František Teplý podporoval řadu mladých historiků, kteří u něho praktikovali ještě v době archivního působení a posléze studovali historii na Karlově univerzitě. A zde, bylo-li třeba, se Teplý za ně přimlouval u Pekaře. Jan Muk,²⁹ Josef Pelikán,³⁰ František Navrátil,³¹ to jsou tři osobnosti, které se dosti významným způsobem zapsaly do dějin české historiografie, muzeologie či archivnictví.

Vydávaná korespondence je významným dokladem interakce mezi předním českým historikem a významnou regionální autoritou, hluboce zakotvenou na jihu Čech (ale také na Chodsku). Myšlenky zde zachycené pomáhají zmapovat řadu otázek naší minulosti první třetiny dvacátého století a stejně tak jsou ve svém celku významným pramenem poznání obou osobností.

Při vydávání korespondence jsme se rámcově řídili Pravidly pro vydávání novodobých historických pramenů z roku 1978. Pravopis jsme většinou sjednotili podle současných norem. Vnitřní členění jednotlivých dopisů jsme ponechali v původní úpravě, včetně občasných podtrhávání slov, které jsme v edici rovněž věrně zachovali. Zvláštní pozornost si tu vyžaduje jazyková svéráznost Teplého dopisů, kterou jsme úmyslně ponechali v její autentické podobě, a to včetně infinitivu zakončovaného písmenem *t* či ortografických zvláštností, jakými je např. časté používání pomlček apod.

Ve vysvětlujících poznámkách a stručných komentářích k jednotlivým dopisům jsme se snažili o identifikaci osob či ne zcela jasných míst zmíněných v dopisech, o vysvětlení dobových kontextů a případných narážek na rozpracované či vydávané publikace. Jen v několika málo případech jsme zůstali při snaze o vysvětlení nejasných míst na rozpacích.

Originály dopisů Josefa Pekaře Františku Teplému jsou uloženy na třech místech. Jednak v Archivu Národního muzea, v pozůstalosti J. Pekaře, jednak v Literárním archivu Památníku národního písemnictví, v depozitáři ve Starých Hradecích, ve fondu F. Teplého. Opisy Pekařových dopisů z LA PNP provedl Josef Hobzek a nacházejí se v Pekařově pozůstalosti (II. část) v Archivu Národního muzea. Řada Pekařových dopisů se dochovala ve Státním oblastním archivu v Třeboni, v pobočce v Jindřichově Hradci, ve fondu Zemědělsko-lesnického archivu. Originály listů Františka Teplého (včetně další dokumentace a příloh) jsou ve výše uvedené pozůstalosti J. Pekaře v Archivu NM; list čís. 2 je napsán přímo na opis požadovaného článku F. Tischera a uložen tamtéž v přípravném materiálu ke Knize o Kostí.

2. Uložení jednotlivých dopisů

Archiv Národního muzea, Praha:

2, 4, 5, 7, 8, 10, 15, 17, 18, 23, 25, 27, 28, 32 (H), 33, 35, 36, 38, 39, 41, 44, 47–49, 52, 53, 55, 57, 59, 60, 62, 65, 69, 71, 73, 75, 77, 79, 80, 82–84, 86, 87, 90, 93, 95–99, 101, 102

Literární archiv Památníku Národního písemnictví, Praha:

1, 31, 40, 42, 43, 45, 46, 50, 54, 63, 64, 66–68, 70, 72, 74, 76, 78, 81, 85, 88, 89, 91, 92, 94, 100, 103

Státní oblastní archiv Třeboň, pobočka Jindřichův Hradec:

3, 6, 9, 11–14, 16, 19, 20, 21, 22, 24, 26, 29, 30, 34, 37, 51, 56, 58, 61.

3. Poznámky

1. Dokládá to vydávání historikova díla, srv. např. PEKAŘ 1990; PEKAŘ 1998 [celé tituly citovaných publikací viz zde v oddílu Literatura, s. 34–36].
2. Srv. HANZAL 2002; KALISTA 1994; PEKAŘ 1994; KUČERA 1995.
3. KLIK 1941; ČECHURA – ŠETŘILOVÁ 1995; ČECHURA – ČECHUROVÁ 1998; ČECHURA – ČECHUROVÁ 1999.
4. Srv. TEPLÝ 1937.
5. Doklady k tomu viz KLIK 1941.
6. Výsledné pojednání PEKAŘ 1911b.
7. Viz KLIK 1941, s. 238–240.
8. Tamtéž, s. 246.
9. Srv. Pekařovu bibliografii in KLIK 1930, nověji též URBANOVÁ 1995.
10. KLIK 1941, s. 396–397.
11. Archiv Národního muzea [dále jen: ANM], Pozůstalost J. Pekaře, II. část.
12. KLIK 1941, s. 463–464.
13. KLIK 1941, s. 540.
14. PEKAŘ 1909; PEKAŘ 1911a. Oba díly vyšly Pekařovým vlastním nákladem.
15. ANM, Pozůstalost J. Pekaře, II. část.
16. R. 1901 zaznamenal J. Pekař J. Gollovi, že ředitelství panství hledalo nového archiváře (KLIK 1941, s. 287); Pekař nabídl toto místo V. Kybalovi, který je však odmítl (srv. Státní ústřední archiv [dále jen SÚA], Pozůstalost V. Kybala, a ANM, Pozůstalost J. Pekaře), vzájemná korespondence obou historiků.
17. Nelze vyloučit, že se Černínové inspirovali přímo v Tischerově rodině, neboť jeden z Tischeroových synů – stejnojmenný František Tischler (1872–1939) – byl arcibiskupským archivářem a také knězem (srv. KLIK 1941, s. 243).
18. Srv. OSN 1906; sborníček KLIK 1937 přináší v tomto ohledu dosti skromné informace.
19. Srv. PELIKÁN 1937.
20. BAAR – TEPLÝ 1909.
21. Dostí zřetelně o tom vypovídá vzájemná korespondence.
22. PEKAŘ 1915.
23. Srv. RYANTOVÁ 1994; RYANTOVÁ 1995; PEKAŘ 1998.
24. Srv. dopis čís. 33. Není divu, že oba muži byli zajedno ve vztahu k T. G. Masarykovi.
25. ANM, Pozůstalost J. Pekaře, kart. 25.
26. O. Franta toto období svého života zachytil ve vzpomínkách, jejichž rukopis daroval Z. Kalistovi (srv. KALISTA 1996, s. 359). Jsou dodnes uloženy v osobním historikově fondu v Literárním archivu Památníku národního písemnictví [dále jen LA PNP].
27. Kalistova charakteristika, obsažená v korespondenci s O. Frantou.
28. Viz Teplého bibliografie (PELIKÁN 1937).
29. Srv. BLŮMLOVÁ 1999.
30. Srv. SPĚVÁČEK 1956.
31. HOFFMANNOVÁ – PRAŽÁKOVÁ 2000, s. 439.

4. Komentovaná edice korespondence

1 – Pekař Teplému

[Praha,] 19. 11. 1909

Vážený pane archiváři,
přijměte dík co nejsrdečnější za práci, kterou jste laskavě pro mne vykonati ráčil. Jsou tam dva kusy opravdu zajímavé; ony dva, jichž nemůžete najít, měl jsem tuším v ruce; sotva v nich bude něco pro mne nového. Ale k díkům připojuji novou prosbu: P. archivář¹ uveřejnil r. 1889 v Ohlasu od Nežárky článek o zámku Humprechtsberku (v č. 8, 9, 10).² V Praze shledal jsem jediný exemplář toho ročníku, v universitní knihovně – ale v tom č. 9 (str. 67–74) schází. A to je právě hlavní kus výkladu páně archivářova. Vy máte „Ohlas“ v archivu – prosil bych Vás, abyste dal na můj účet dotčené pokračování nějakému spolehlivému studentíku opsati a mně zaslati.

Zpráva o chorobě páně archivářově mne zarmucuje. Prosím, vyřídte mu srdečné pozdravení.

Včera jsem se vrátil z Ostrova od Karl[ových] Var. Hledal jsem papíry hrab[ěny] Sylvie Černínové;³ nenašel nic!

Budte zdrav!

Vám cele oddaný Prof. Pekař

1. František Tischer (1831–1910); srv. HOFFMANNOVÁ-PRAŽÁKOVÁ 2000, s. 660.
2. Zámek Humprecht u Sobotky. TISCHER 1889; opis stati se nachází dodnes v ANM, Pozůstalost J. Pekaře, kart. 27.
3. Hraběnka Sylvie, rozená Caretto-Millesimo (1606–1664), třetí manželka Heřmana Černína z Chudenic, srv. TISCHER 1908.

2 – Teplý Pekařovi

[J. Hradec,] 22. 11. 1909¹

Slovný pane!

Posílám Vám s pěknými pozdravy žádaný opis, ohlašuji, že jsem dal opisovači za práci a také za ochotu, že na to hned sedl 2 kor. (dvě koruny), kterýžto obnos mně někdy můžete poslati psaním ve známkách.

P. archivář, jenž se Vám poroučí, dnes zase přišel do kanceláře –

Váš F. Teplý

1. Připojeno na opis žádané studie, viz předchozí list.

3 – Pekař Teplému

Praha, 27. 12. 1909

Vážený pane archiváři,
prosím jsem Vás, odjížděje před 4 nedělemi, o obrázek Humprechta, psal jsem oň po týdně, vrací se rekomando vypůjčené listiny panu oberarchiváři – ale dosud nemám od nikoho z Vás řádky odpovědi. Obávám se, že snad p. archivář stůně, proto píši Vám, poznamenávaje, že jsem žádost svou oznámil i p. hraběti.

Předpokládám, že nárys Humprechtsberka v archivu je. Nepotřebuji ovšem plánů, půdorysů apod., nýbrž pohled celkový, vnější; ten u budovy původní před požárem z r. 1678 vypadal asi takto (odpusťte té čmáranici)¹ a po novostavbě z let 1679–80 asi takto: (srv. Hradý a zámky, díl X.).²

Kdyby byl list velký a měli jste rozpaky jej posílat do Prahy, spokojím se tím, dostanu-li fotografii pořízenou (rozumí se s účtem od fotografa) v Jindřichově Hradci. Fotograf by však musil obraz zmenšit nebo vůbec volit rozměry fotografie tak, aby delší strana byla 15–16 cm.

V každém případě prosím Vás však o laskavou a brzkou zprávu, zda „atris“ [sic!] žádaný nalézá se v sbírkách Vašich čili nic a je-li tam, jakým způsobem chcete mé prosbě vyhovět.

Přijměte srdečné poděkování za dar semináři mnou vyžá-

daný³ a prosím, abyste i budoucně pamatoval publikacemi svými na náš seminář nebo časopis hist[orický]⁴ – co časopis dostane, dostane totiž seminář.

Pozdravuji Vás i pana archiváře Tischerera co nejsrdečněji, doufaje, že novoroční přání budu moci spojit s poděkováním za Vaš přístří list.

Vám oddaný Dr. Pekař

1. Narážka na Pekařův náčrtek v dopise.
2. Viz SEDLÁČEK 1895, s. 97 (kresba J. Prouška). Srv. následující list F. Teplého. Pekařem hledaná kresba Humprechtu nebyla tehdy nalezena; v jindřichohradeckém archivu se však dochovala, jak potvrdilo její nedávné zapůjčení na výstavu Sláva barokní Čechie (srv. HORYNA 2001).
3. Míněna nejspíše kniha BAAR – TEPLÝ 1909.
4. Tj. Český časopis historický.

4 – Teplý Pekařovi

[J. Hradec,] 29. 12. 1909

Slovný pane!

Račte být ubezpečen, že i mně by to způsobilo radost, kdybych žádaný obrázek jednou ve Vaší publikaci mohl spatřit. Dosud jsme ničeho nenalezli a dle tvrzení p. archiváře¹ sotva tu cos podobného leží. Kdyby bylo možno, prošel bych ještě jednou kdejaký kout – ale v té zimě panečku jednou jsem měl štárání až po krk. – Šťastný, veselý a zdravý Nový rok!

Pan archivář, jež se Vám poroučí, stále churaví: tyto dny leží.

S pozdravy Váš F. Teplý

1. Tj. Františka Tischerera.

5 – Teplý Pekařovi

[J. Hradec,] 9. 2. 1910

Slovný Pane!

Račte nám zaslati s účtem 1 ex[emplář] Vaší Knihy o Kosti¹ pro archiv.

S uctivými pozdravy F. Teplý

1. Psáno na korespondenčním lístku, srv. PEKAŘ 1909.

6 – Pekař Teplému

[Praha, před 16. 2. 1910]¹

P[anu] p[áteru] Fr. Teplému v Jindřichově Hradci, uctivé poručení p. archiváři Tischerovi. Posílám se srdeč[ným] pozdravem (chtěje trochu odvděčit se Vám za prokázané cenné služby)

Prof. Dr. Josef Pekař
děkan fakulty filosofické²

1. Dne 3. 2. 1910 psal J. Pekař řediteli černínského velkostatku: „Přijměte srdečný dík za sdělení adres mnou vyžádaných“ (srv. Státní oblastní archiv [dále jen SOA] Třeboň, pracoviště Jindřichův Hradec, fond Zemědělsko-lesnický archiv, kart. 6).
2. Psáno na vizitku; J. Pekař zastával v školním roce 1909–1910 hodnost děkana Filozofické fakulty Univerzity Karlovy (viz HOBZEK 1938, s. 338).

7 – Teplý Pekařovi

J. Hradec, 16. 2. 1910

Slovný Pane!

Našemu milému dědouškovi p. Tischerovi jste zasláním Knihy o Kosti způsobil velikánskou radost. Jsa poután k lůžku, zrovna na posteli knížku objímal, jásaje, že je tak hezoučká etc. A potom smutně pověděl: Teď musím žít, když bych se tolik nového od našeho Pekaře dozvěděl... Vidíte z toho, jak ideálně ten stařeček smýšlí – ještě na smrtelné posteli by se učil. Oni Vám Jeho lidé psali dík, takový (myslím) společenský; ale já k jejich připojuji svůj upřímný, za dědouška, že jste mu takovou radost připravil. Abyste o tom věděl. Kdož ví, není-li to radost poslední. Mnoho trpí, ale rodina zapírá! Není možno,

aby se s ní,¹ Vaší prací rozloučil; ergo psal jsem Vám jako do-
těrný nezbeda o exemplář pro archiv za běžnou cenu. Přivedl
Jste mne do nemalých rozpaků, když Jste mi ráčil výtisk vě-
novati, prý za služby. Milý pane, ty opisy nestojí za řeč a bu-
dete-li tak marnotratně rozdávat tisk, uděláte si do kapsy díru,
kterou léta nezašíjí. Monografie naši vlastenci rádi čítají a –
neradi kupují. Leč nechci si Vaši přízeň zhatiti poukázkou:
přijímám s díky, na odvděčenou.

Všechno dobré a nejlepšší Vám přeje Váš upřímný ctitel
František Teplý

1. Rozuměj s Knihou o Kosti.

8 – Teplý Pekařovi [J. Hradec,] 15. 3. 1910¹
Pohřeb ve středu 5 hodin odpoledne.

Teplý

1. Telegram s adresou: „prof. dr. Pekař, Praha, Klementinum“. F. Tischer zemřel 14.
března 1910.

9 – Pekař Teplému [Praha,] 16. 3. 1910¹

Vážený pane archiváři,
dovoluji si ještě jednou písemně tlumočiti Vám, archivu, zám-
ku a řekl bych celému kruhu známých a městu Jindřichovu
Hradci upřímnou soustrast s úmrtím p. archiváře, jehož osoba
i činnost tak srostla – po tolik desetiletí – s archivem, zámkem
a městem, že si jich bez něho sotva dovedeme představit, ač
na pravděpodobnost odchodu jeho musili jsme býti připrave-
ni, děkuji Vám za zprávu o pohřbu; chtěl jsem jeti ovšem na
pohřeb doufaje, že mne zastoupí proděkan Polívka² (máme
nyní vidování indexů³ od 16.–19. na děkanství a dnes rigoro-
sum), ale večer jsem zvěděl, že Polívka již odejel na prázdn-
ny, zítra tak zastupuji (poněvadž Král⁴ odejel do Vídně
a i prorektor je nepřítomen) dokonce i rektora. Mohl bych při-
jeti nanejvýš dnes o 5 1/2, běžeti na hřbitov a o 3/4 6 se vráti-
ti do Prahy nebo jeti tím nočním vlakem.

Vám přeji mnoho zdaru v příští práci Vaší; víte, že té prá-
ce je a bude dost, že snad archiv bude třeba nově srovnat a pře-
devším vše signovat. A pro vědeckou práci musí Vám také
zbýti díl času.

Buďte zdrav.

Vám oddaný Dr. Pekař

Jeho Excell[enci] p[anu] hr[aběti] Eugenovi⁵ jsem dosud
Kosti neposlal; čekám stále na vázané výtisky (bude to vkus-
ná vazba), jež budou hotovy asi za týden až čtrnáct dní.

1. Psáno na hlavičkovém papíře „děkanství c. k. české fakulty filosofické.“
2. Jiří Polívka (1858–1933), profesor Univerzity Karlovy, slavista.
3. Tj. kontrola indexů.
4. Josef Král (1853–1917), profesor Univerzity Karlovy, klasický filolog.
5. Eugen Černín z Chudenic (1851–1925).

10 – Teplý Pekařovi J. Hradec, 11. 4. 1910

Slovutný pane!

Teprve včera ve spouště papírků našel jsem Vaše pojednání:
Das gräflich Černín'sche Archiv von Neuhaus,¹ které jsem dů-
kladně přečetl. Jestliže byste měl nějaký jiný pokyn mimo
uvedené, prosím pěkně, abyste mi též zcela otevřeně ráčil sdě-
lit; neboť uznávám, že v té publikaci podáváte pravdu pomě-
rům přiměřenou, ale necelou. A já, pokud síly stačí, chtěl bych
prospěti – Vaše pravdymilovnost se mně zcela líbí, v této zále-

žitosti jsem Vám za ni vděčen, že mně přináší direktivu. Maje
zato, že častěji sem zavítáte, nechávám si další na ústní doho-
vor a prosím Vás přátelsky, abyste mne považoval za svého
zvláštního ctitele, jenž Vám rád dle sil sloužití chce. Poněvadž
v polovici května bude mi přikázán větší byt, prosím uctivě,
abyste též považoval za svůj a nehledal noclehu v hotelu.

Smím-li Vás dále prositi, neposlal-li už Jste knihu o Kosti
J[eho] Excellenci,² učinite tak co nejdříve: 15.–16. 4. sem má
přijeti a myslím, že by se divil, kdyby ji našel zde dříve.

Mé mínění je, abyste na kritiku Týdne³ vůbec nedal žádné
odpovědi. Vidíme v tom vojnu Musea proti universitě a psal ji
někdo, kdo jaktěživ sám žádné monografie nevydal, tedy ne-
povolanec, jemuž neodpověď nejlépe přilehne. Suchých popi-
sů nikdo nedočte (např. Sakařova díla: Týn n. Vltavou,⁴ Dra.
Šimáka Turnov,⁵ abych nejnovější uvedl), takové rozškatulko-
vání si mohl dovolit při ohromném materiálu Tomek s Pra-
hou;⁶ ale v menších rozměrech zábavné ať doprovází vědu.
Mně se Vaše kniha zamlouvá a je mně milou také z té příčiny,
že bezděky sám v tom tonu jsem hleděl popularizovati dějiny.
Některé věci ovšem zní laikovi silně. Také doufám, že byste
za 12 kor[un] 1 zlatý rýnský sotva prodal.⁷

Po našem milém dědouškovi se mi stýská – po jeho rodi-
ně však nikoli.

S tím při přání všeho dobrého (abych psal jako náš Dr.
S[akař] z Písku) se Vám poručí

Váš nejoddanější František Teplý

1. PEKAŘ 1911b. J. Pekař pracoval poprvé v jindřichohradeckém archivu v září roku
1900, 1901 a potom od roku 1906. Srv. KLIK 1941.
2. František Černín (1850–1932), český šlechtic, nebyl ženat; po bratrovi Eugenovi
zdědil Chudenice, Petrohrad, Krásný Dvůr a Jindřichův Hradec. Roku 1927 adopto-
val Eugena Černína (1892–1955); srv. i níže.
3. Narážka na neprůzračný odsudek Týdne č. 9, 1910, kde je zpráva o 1. díle Knihy
o Kosti.
4. Josef Sakař (1870–1937), autor Dějin města Týna nad Vltavou I, Týn n. Vlt. 1903.
5. Josef Vítězslav Šimák (1870–1941), historik, regionalista, profesor Univerzity Kar-
lovy. Autor práce Příběhy města Turnova nad Jizerou I, Turnov 1903.
6. TOMEK 1855–1901.
7. Narážka na Pekařovu metodu přepočítávat raně novověké cenové údaje na soudobé
cenové relace první dekády 20. století.

11 – Pekař Teplému Turnov, 28. 7. 1910

Milý pane archiváři,
děkuji Vám za Vaši zprávu, také proto, že dokumentuje znovu
Váš laskavý interes o mou Kost. Pozdě není dosud, ukázalo se,
že to děkanování mi znemožnilo dokončit druhý díl (který vě-
ru mnoho práce již nepotřeboval). Chci to strhnout nyní
o prázdninách – proto naposled prosím o termín pro věci vy-
půjčené a dosud nevrácené!

Nezmiňujete se, jak obšrný je Vámi nalezený seznam; bo-
jím se, že mi namnoze poskytne data o aktech, jež jsou navž-
dy ztracena. Máte-li za to, že by mi to v práci mohlo prospěti
a budete-li tak laskav, že mi to půjčíte do Turnova (Hotel Ko-
runní princ), uděláte mi radost; je-li akt minoris momenti,¹
mohl bych v něj snad nahlédnout až při příští své návštěvě
u Vás v archivu. Ale pochybuji dosud, že to bude letos, ač si
moje plíce již takřka zvykly nadýchat se v září výborného
hradeckého vzduchu a mé historické lásky zvykly si na intim-
ní dostaveníčka s českou minulostí ve Vašem archivu.

Přeji Vám mnoho radostného zdaru ve Vaší práci.

Dr. Pekař

1. Z latiny: méně důležitý.

12 – Pekař Teplému Turnov, 3. 8. 1910¹

Velectěný pane archiváři,
kvituji s opravdovým díkem Vaši zasluku. Poskytuje mnoho a vzbuzuje respekt k starým pánům černínským, že tak byli dbalí svých archivů.

Prokázal jste mi pro druhý díl výbornou službu.

Vám s přátelským pozdravem

oddaný Dr. J. Pekař

1. Psáno na korespondenčním lísku.

13 – Pekař Teplému Turnov, 30. 8. 1910¹

Milý p. archiváři,
děkuji Vám i dru Wirthovi² za zprávu o Humprechtě nalezeném. Budu asi do 10. září ještě v Turnově, máte-li za to, že to bude reprodukce schopné, pošlete prosím sem, nebo po 20. 9. do Prahy.

Zdraví Vás oba co nejsrdečněji

Dr. Pekař

1. Psáno na korespondenčním lístku.

2. Zdeněk Wirth (1878–1961), historik umění a památkář; v letech 1905–1918 pracoval v Uměleckoprůmyslovém muzeu v Praze.

14 – Pekař Teplému [b. m.,] 21. 12. 1910

Milý pane archiváři.

Byl jsem požádán, abych se u Vás a skrze Vás u Jeho Excellence p. hraběte přimluvil za žádost p. dr. Opočenského¹ (praktikanta při archivu místodržitelském) za zapůjčení konceptářů korespondence Slavatovy² do Zemského archivu do Prahy.

Přimlouvám se opravdu vřele, neboť znám (jako člen historické komise při České Akademii) důvody i úmysly této žádosti. Historická komise se usnesla přikročiti k vydání větší publikace na řadu svazků rozpočtené, jež má nésti název: Prameny k dějinám katolické restaurace v Čechách.³ Plánem té publikace je uveřejnění písemnosti všech náčelníků české protireformační šlechty st[oletí] 16.–17. (nejvíce tu poskytne archiv Roudnický pro p. Zdeňka z Lobkovic),⁴ pokud mají zájem veřejný a přispěti tak k lepšímu chápání zásad, nadšení i talentů této vybrané menšiny, které mělo dostati se tak velkého vítězství.

Mám sic za to, že konceptáře Slavatovy, ostatek již částečně tiskem vydané, mnoho z toho, co v nich hledá tento program, neposkytnou, ale to nebude jistě důvodem p. hraběti, aby vážné žádosti p. Opočenského svůj souhlas odepřel. O bezpečí půjčených věcí v Zemském archivu je vskutku dobře postaráno.

Já ležím v druhém díle Kostí a nemohu s tím býti hotov. Předělávám to, co již je vysázeno (nikdy jsem tímto způsobem nepracoval). Jde tu o těžké otázky, v nichž raziti musím cestu sobě i jiným (např. dějiny katastrů, kontribuce selské, dědickeho práva selského aj.). Bude to kniha zcela jiné povahy, než je díl prvý, a bojím se, bude málo čtena. Ale ne samým cukrovím je živ člověk.

Z toho důvodu také promiňte, že jsem ještě nevrátil vše, co jsem si vypůjčil. Je to v naší c. k. wertheimce⁵ dobře opatřeno.

Přeji Vám šťastné a veselé svátky a zároveň Nový rok.

Buďte zdrav

Váš Dr. Pekař

1. Jan (Hanus) Opočenský (1885–1961), archivář, historik, diplomat.

2. Rodinný archiv Slavatů tvořil součást někdejšího černínského archivu. Dnes SOA Třeboň, pobočka Jindřichův Hradec.
3. Jedná se o soubor písemností, spojený s osobností Viléma Slavaty z Chlumu a Košumberka (1572–1652), od r. 1597 katolika; tento aristokrat byl neobyčejně literárně činný.
4. Zdeněk Vojtěch Popel z Lobkovic (1568–1628), český katolický šlechtic.
5. Tj. obrazně jako v trezoru.

15 – Teplý Pekařovi [J. Hradec,] 23. 12. 1910

Doctissime!

Pan Opočenský si z mé rady (na jeho už kolikátou urgenci srdečně psané) popletl cesty: u mne není přece třeba Vaší přimluvy! Nemáte mne snad za tak dětinského a také ne za protivníka pěkného úmyslu Akademie.¹ Skrze mne nepořídíte, oč jde. Věřu jsem už marně vícekrát kopím házel na srdce obrněné z nahučených obav podivnými předsudky, z nichž některé jen mám za oprávněné. Však leží nasnadě facta, že se listiny poškozují, že i sluníčko veliké mívá skvrny!²

Myslím to tak: Vám náš pán neobmezeně důvěřuje. Až mu budete posílati II. díl Kostí, račte suo modo mu Opočenského doporučiti. To, míním, bez výsledku nezůstane.

Těším se na II. Kost.³ Už že se zase poučím. A z toho, že tolik čtena snad nebude, ozřejmí se znovu pravidlo: Co pěkného, lid nečítá; ale tím ceny knize neubývá. Jsme Čecháčkové podivinci: ničemu se naučiti nechceme, ale jen všechny poučovati. Odtud ta zkáza.

Více bych se těšil, kdybych Vás A[nno] 1911 zde uviděl, což Vám i sobě s upřímnými pozdravy přeje Váš

František Teplý

1. J. Opočenský studium opravdu podnikl a část Slavatových spisů vydal (OPOČENSKÝ 1912). Dále je autorem práce o protireformaci v Čechách (OPOČENSKÝ 1914).
2. Patrně narážka na neochotu vlastníků archivu otevírat ho badatelské veřejnosti; zde také padá na váhu, že J. Opočenský nastoupil 1. 7. 1910 jako archivní praktikant do místodržitelského archivu, tedy do státní služby. Předtím působil krátce v Třeboni u Schwarzenberků.
3. Kniha vyšla roku 1911 (PEKAŘ 1911a).

16 – Pekař Teplému [b. m.,] 27. 2. 1911

Milý pane archiváři,

jak už víte: co psaní, to prosba. Dokončil jsem včera kapitulu o selské kontribuci na Kostecku (a ovšem v celé zemi), která mi dala mnoho práce, ale také mnoho mne zajímala.¹ Něco málo je třeba doplnit z jednoho aktu Vašeho archivu. Našeho sedláka ruinoval stát: nejvíce na Kostecku, kde byla velká „usedlost“. Poddaní konečně nemohouce platit, zůstávali dlužni obrovské sumy. Z Kostecka na 40 000 zl. rýn. Seznam těch dluhů, ale z doby pozdější, z r. 1736 (tuším z ultime octobris)² je u Vás někde v oddělení IV E, IV R, IV S (balík je nevelký, takže bude lze to najíti brzo).

Jestliže mi, stále si vypůjčujícímu a nic nevracejícímu (není to před konečnou závěrkou dobře možno) ještě věříte, tak mi to pošlete.

Zdraví Vás srdečně oddaný

Dr. Pekař

Pan dr. Opočenský zatím umlkl. Napsal jsem panu hraběti, čekaje, jak záležitost v Akademii se vyvine a tam to leží;³ před podzimem se v tom nestane asi nic. A kdo ví, zda nevyběře si p. Opočenský jinou partii.

1. Srv. PEKAŘ 1911a, s. 169 ad. (závěrečné dvě kapitoly knihy); ale také PEKAŘ 1915 (podle rejstříku); zde se Pekařem hledaný dokument více uplatnil.

2. Tj. posledního října.
3. Dokumenty k činnosti této komise chová Archiv Akademie věd České republiky.

17 – Teplý Pekařovi [J. Hradec,] 2. 3. 1911

Milý příteli!

Možno, že na světě nikdo Vás tak neměl rád jako + p. archivář Tischer.¹ Když Jste mu psal, že přijedete, očka se mu svítila, švitořil o Vás jako vlašovička, všechna Vaše psaní (škoda, že tady nejsou!) mně přinesl a opakoval: to je ňáký pán, ňáký pán! A když Jste tu dlel, jako do sluníčka se na Vás díval, díval a usmíval... Však Jste to cítil. Ale když Jste odešel, chodil po archivu a bílou hlavičkou kroutil, kroutil a bručel tak jako včelák-medák – celé dva dny a konečně se přede mnou zastavil a svým způsobem zamračně, ale vřele prál: Velebníčku, až Vám sem někdy přijde universitní profesor, nedávejte mu do ruky než jen jeden svazek! Rozumíte. Nebo tihle páni spleťou všechno in universo! Tak, bác: zasmál jsem se a vzpomněl si na jednoho velikána, jenž skutečně in universo boemico spletl: náboženství, vědu, historii, filosofii, politiku v jeden chaos,² z něhož se Čecháčkové jen tak nevykotají, jakž ex casu belegradico³ viděti – že by se i Vás týkalo, mně tehdy nepřišlo do kotrby. Než milý dědeček mířil i na Vás. To je tak:

Na Vaše milé přání hledal jsem na patřičném místě⁴ příložený Extract.... anno 1736 31. 10. – nenašel než papíry jej doplňující. Jako by zmizel. Hledám dva dny – konečně v té zimě místností celý mrzutý jako bych slyšel + p. archiváře: I splet to ten universitní profesor!

Tož se dám do prohlížení kostecké látky ad a/ a ejhle, skutečně při t/ při VI. T⁵ mezi rybníky kosteckými leží ještě s kusem Vaší tužky (za posláni ten špaček nestojí!) jako utopený Extract – jako by se mi šklíbil, neřád jeden. Či snad jste chtěl ten vládní berní systém utopiti? Dejž Bože. Promiňte opoždění – neposílám samotný: se všemi lejstry, poněvadž jsem shledal, že položky extraktu vysvětlují – tedy kupa listin.

Prosím, abyste mi potvrdil, že Jste přijal dne... extrakt a 180 listů, týkajících se daní na Kostecku od r. 1650–1737...

Přeje dobré chutnání a trpělivost

Váš Fr. Teplý

Nb. v oddělení IV S jsou zajímavé kusy, ale musí se to spořádat. Kdyby to tak celé někdo zpracoval.

1. František Tischer zemřel dne 14. března 1910.
2. Narážka na T. G. Masaryka.
3. Srv. KLIK 1941, s. 537, pozn. čís. 906.
4. Grafické označení jiného místa v dopise.
5. Dodnes se jedná o platné signatury in: SOA Třeboň, pracoviště Jindřichův Hradec, Černínská ústřední správa, Kost.

18 – Teplý Pekařovi [B. m., b. d.]¹

Milý příteli!

Zdědil jsem zajímavou literární pozůstalost + děkana ve Slavkově Frant[iška] Mandetschlögera (sepsal též Dějiny budějovické diecese). Jako rodák z Budějovic sháněl materiál k monografii toho města – sepsal ji, ale neuveřejnil: rukopis se dostal nyní podivnými cestami do mých sbírek. V tom jsem našel podivuhodnou poznámku doplňující, co jsem jako student slýchal a co má jakýsi doklad v dopisu úředníka Heřmana Černína, jak jsme spolu četli zde v archivu „že convojoval truhlu s papíry Waldstejna etc“, což nasvědčuje, že Heřman i tady měl posty. Nález Vám opisuji: 1632 der kais.

Generalissimus Albrecht von Waldstein (pardon je psáno Waldenstein), Herzog von Friedland, besuchte einigemal die Stadt Budweis, nahm sein Quartier stets bei den 3 Hahnen (hospoda dosud) und hatte bei seiner letzten Anwesenheit eine Kiste mit Schriften und Briefen in deposito zurückgelassen, die man nach seiner Ermordung auf das Rathaus brachte, sie dort als eine Denkwürdigkeit aufbewahrte und sie den fremden Gästen als eine Denkwürdigkeit vorweis. So geschah es, dass ein höher österr. Offizier von diesem Funde in Wien Meldung machte und diese Kiste auf Befehl des Kaisers Franz I. nach Wien geschickt werden musste. Bei allem dem aber ist man über den wahren Charakter dieses Feldherrn bis auf den heutigen Tag noch nicht genug klar geworden.²

To je celičský opis: nic víc. Není-li to pravda, aspoň to kloudně vymysli. Nechtěl jsem, abyste o tom nevěděli.

S pozdravy pěknými

Váš F. Teplý

1. Psáno na dopisnici, nedatováno; srv. následující Pekařovu odpověď, podle níž lze Teplého list zařadit.
2. V roce 1632 navštívil opětovně císařský generalissimus Albrecht z Valdštejna, vévoda frýdlantský, město Budějovice, a ubytoval znovu se v hostinci U tří kohoutů. Při svém posledním pobytu tam zanechal jako depozit bednu se spisy a listy. Po jeho zavraždění byly předány na radnici, a ukazovaly se cizím hostům jako pamětihodnost. Tak se stalo, že jeden vyšší rakouský důstojník podal o tomto nález zprávu do Vídně a bedna tam musela být odeslána na příkaz císaře Františka I. Skutečný charakter vojevůdce zůstává až do dnešního dne nejistý.

19 – Pekař Teplému Praha, 6. 3. 1911

SI[ovutné] správě hraběcího černínského archivu v Jindřichově Hradci:

V účtě podepsaný stvrzuje, že dne 4. března 1911 přijal z archivu Jindřichohradeckého: Extract derjeniger Schulden bis ultima octobris 1736 o 48 listech fol. a 180 listů archivního materiálu o kontribuci na Kostecku v l. 1650–1737. Podepsaný se zavazuje vrátiti tyto materiály v krátké době.

Dr. J. Pekař

20 – Pekař Teplému [b. m.,] 6. 3. 1911

Milý pane archiváři!

Jste k pomilování. Ach, kéž je tak ochotných archivářů v tomto hříšném světě více! Nejen, že si dá práci s hledáním, co do čert ví jakých oddělení zašantročil Pekař, ale vybere i jiné akty, jež by mohly boží pravdě prospěti.

Ležel jsem v tom včera i předevírem tak horlivě, že jsem nenalezl chvíle na poděkování. Poslal jste mi i věci, které mám opsány, v tom např. ten cenný dokument, kde se vyčítá, co na jednu usedlost berní připadlo v Čechách daní v letech 1655–1734, dokument pro dějiny selského stavu zvlášť poučný.

Mám tu nyní hradeckých archiválií slušný počet, ještě více z Kostí, něco ze Zemského archivu, něco z místodržitelského – dávám se strachem pozor, abych to navzájem nespřel.

Jinak vidím, že u Vás je krásné: Váš humor je nejlepším dokumentem, že jste v svém malém, ale zvětšením v mnohém ohledu schopném království, spokojen a zdrav. Vzpomínám také často na dědečka¹ a s ním na mnoho a opravdové radosti, již jsem poznal v té malé pracovně, kde mi jako v parnasu táhla před očima minulost milého mi kraje, kde shlížel jsem jako z výše hor dalekými průhledy do starých Čech. Nevíte, s jakým duševním prožitkem probírám se těmi starými dokumenty, kéž bych dovedl povědět a sepsat své dojmy tak barvi-

tě a hluboce, jak je nad starými písemnostmi cítím. Ale mám za to, že jiným děje se podobně.

Ten druhý díl Kostí přinese vlastně selskou historii v 17.–19. století. Bude to velmi poučné, proto se bojím, že to nikdo nebude číst. Ale to je jedno; mne to hrozně zajímá.

Co se týče zápisu o papírech Valdštejnových v Budějovicích (ježž jste mi laskavě poslal), nemíním, že by věc zasluhovala zvláštní pozornosti. R. 1634 Valdštejn v Budějovicích nebyl – a co by tam nechal r. 1632? Možná, že jde o papíry nebo kus polní kanceláře některého z Valdštejnových jenerálů. Polní kancelář fridlandská byla po exekuci r. 1634 konfiskována, ale nepamatuji se již, zda odvezena do Prahy nebo do Vídně.² Z ní mohl snad v Budějovicích kus uváznouti. Ale tam bezpochyby nic o Valdštejnových zrádných stycích s nepřítelem nelze nalézt; dokumenty jako jsou v archivech švédských a saských a francouzských.

Přijměte opětovně dík nejsrdečnější.

Váš oddaný

Dr. Pekař

1. Tj. archiváře F. Tischerera.

2. Pekař naráží na fond Valdštejniána. Valdštejnova válečná kancelář se nachází v Státním ústředním archivu v Praze; srv. naposledy KOLLMANN 2001, kde jsou uvedeny i další kolekce valdštejnských dokumentů v Evropě. Téma souvisí s první velkou prací Josefa Pekaře, věnovanou Valdštejnovi (PEKAŘ 1895).

21 – Pekař Teplému

Praha, 12. 6. 1911¹

Pěkně děkuji. Jsem velmi rád, že na mne nezapomínáte. Už začínám tisknout (po úmorné práci); doufám, že Vás to bude zajímat. Měl bych vůbec tu knihu věnovat „dělníkům v historii našeho venkova“.²

Buďte zdrav.

Váš

Dr. Pekař

1. Psáno na korespondenčním lístku.

2. Týká se dokončování II. dílu Knihy o Kostí (PEKAŘ 1911a); jenž je dedikován „Pracovníkům v selských dějinách“.

22 – Pekař Teplému

Z Lübecku, 12. 9. 1911¹

Často na Vás vzpomínám jako dlužník na věřitele. A jako pozorný dlužník vykupuji si shovívavost pozdravným lístkem. Ale do měsíce dostanete knihu, z níž poznáte, že shovívavost Vaše nesla úroky. To sebevědomé proctví je ovšem adresováno někomu, jenž má zájem o věci, které mne dva roky zaměstnávaly plně a cele.

Váš

Dr. Pekař

1. Psáno na pohlednici.

23 – Teplý Pekařovi

J. Hradec, 17.11. 1911

Slovutný pane!

Děkuji Vám za sebe i archiv za dar II. Kostí. Hned dnes večer se do toho ponořím, abych zvěděl, co jsme to „my pracovníci selských dějin“¹ (můžeme si při té sebechvále vzpomenout na anekdotu o jablkách atd.), za prezent dostali. Zatím také s údivem jen opakuji, co na konec prázdnin prál Váš učedník profes[ury] Novotný z Brna:² Božínku, ten Pekař musí mít peněz! Tak nádherně vypravené dílo, a On – vlastně musím psát podle daru, On Vám hnedle celý náklad rozdá...! Tedy pěkně děkuji „bohatému“ monografistovi, jemuž nepřeji ten výdělek, jaký mne potkal při Miličínu, Volyni, Klenčí³ –, ač už kus téhož, nějaké to čestné občanstvo Vám připadlo. A zatra [sic!], hnedle bych zapomněl, týž prof. N[ovotný] mně vyprávě-

l s chloubou ctitele, že prý máte i diplom „šarfšice na koni“;⁴ jejej, to závidím, když si tak na toho koně v Turnově sednete. Vinšuji, abyste nikdy neslít.

Na III. Kost se těším. Hned jsem si přál, vida přípravy, abyste po II. dílu nám neumřel. Jestliže ta naše lejstra z archivu už nepotřebujete, vraťte mi je. Chci totiž napsat článek o těch jinověrcích v Zel[eně] Lhotě,⁵ mám to sestaveno, jen hlavní protokol mi schází. Ten leží na Újezdě.⁶

A kdy sem račte zase jednou přijeti? Však i pro III. Kost tu najdete kůstky.⁷

Srdečně se na Vás těší s přáním každého dobra oddaný

František Teplý

1. Jde o věnování v prvním díle Pekařovy Knihy o Kostí (PEKAŘ 1909).

2. Jaroslav Novotný (1891–1968), moravský historik. J. Pekař psal archiváři F. Tischerovi dne 10. 7. 1909, že „p. Fr. Novotný z Jindřichova Hradce, posluchač historie v 2. roce, rád by o prázdninách pracoval v archivu Vašem ... dovoluji si jej doporučit Vaší laskavé podpoře.“

3. Narážka na práce TEPLÝ 1899, TEPLÝ 1903a, BAAR – TEPLÝ 1909.

4. Šarfšice, z německého der Scharfschütze, tj. ostrostřelec.

5. Tuto studii F. Teplý nepublikoval.

6. Narážka na Újezd na Malé Straně, bydliště J. Pekaře.

7. Srv. RYANTOVÁ 1994.

24 – Pekař Teplému

[Praha,] 22. 11. 1911

Milý pane archiváři.

K srdečným díkům za Váš list připojuji nejdříve slavnostní prohlášení, že žádných protokolů o zelenských luteránech a věcech z archivu Vašeho nemám. Mám tu jen výpovědi staré Svobodové, 4 strany. Ostatek jsem si učinil výpisky velmi nedostatečné (jak vidno z textu) z materiálu Vašeho, tuším i opisů Fabianových¹ z archivu arcibiskupského]. Protokol celkový, jaký máte na mysli, jsem vůbec v ruce neměl.

Mohl bych část svého materiálu z Vašeho archivu (opakuji, že z doby Vašeho úřadování, co jsem si vypůjčil, je všechno zapsáno, z doby nebožtíka starého pána jen něco zapsáno) vrátit hned. Ale poznáte z mé knihy, že v III. díle má být vyličeeno panské hospodářství. Jeho se týká pak skoro bez výjimky všechn materiál.

Velice byste prospěl rychlejšímu ukončení celého díla (do roka musím být za Kostí), kdybyste mi laskavě ponechal vše ještě příští rok, do velkých prázdnin. Mám vše v první redakci hotovo, jde jen o revizi, doplňky a pod.²

Velice by mne zajímal upřímný úsudek Váš o II. dílu. Jste z těch, jimž je věnován: rád bych věděl, hodí-li se má práce k tomu opravdu, aby přinesla poučení a mohla být vzorem nebo pomůckou našim pracovníkům o dějinách selského lidu. Znáte také materiál archivní; poznáte, co víc se mohlo ukázati nebo poraditi.

Možná, že vskutku pro III. Kost na paběrky přijedu a každému upozornění Vašemu budu vděčen. Beztoho se mi trochu po týdně Hradce stýská.

Buďte zdrav

Vám přátelsky oddaný

Dr. Pekař

1. Pan Fabian pracoval v jindřichohradeckém archivu spolu s F. Tischerem již před příchodem F. Teplého r. 1909, přepsal řadu dokumentů pro J. Pekaře.

2. Zde J. Pekař patrně poněkud nadsazoval, srv. níže.

25 – Teplý Pekařovi

[J. Hradec,] 28. 11. 1911

Slovutný pane profesore!

Kdybyste Vás a Vaší intence blíže neznal, tož bych Vás mohl mít v podezření, že před tiskem jste si Kostí dávno rozvrhnul

na tři díly: I. zábava pro mladý věk (výletníky, děvčátka etc.), II. poučení (pro profesory, archiváře, učitelstvo opravdové snahy ergo učený svět), III. směs obojího předešlého s mravokárnou uzavírkou čili jinými slovy, napřed jste si čtenáře laskavcem a jinými sladkostmi historicko-dramatickými nalapal, potom jste ho vědou otrávil a na konec se s ním v blahovlnné směsici rozejdete asi jako tatík se synem, když mu byl pořádně vykrákal, že se ničemu za drahý peníz na školách nenaučil, a že třeba znovu chodit pro potřebný rozum k firmě Kalousek¹ a Pekař! Takový dojem na mne dnešní dočtení Kostí numero II. učinilo, což Vám k Vašemu přání poctivě oznamuji. Nemohu si však odeprítí také své uřednické poznámky, o nichž si přeji, abyste se jim pozasmál, neboť budou frantovské.² Líbí se mi Vaše nazírání na katastr vůbec a na první zvláště. To je něco zcela jiného, než nám posledně podal p. rada Slavík,³ ač měl jistě i ten dobré mínění. V tom Vašem vidím pohyb selského života v číslicích (prosím jich milostpane, vezmou na každý svůj výpočet jed?), ten obraz se dále rozvíjí až k žebrácké mošně našich dědů; ale něco Jste zapomněl. Taky úředníci panští je vydírali,⁴ k čemuž vážný pendant Vám posílám z Kosmonos in originali. Jen tak si vysvětluji, proč Heřman (ač krutý lakota) tak s nimi míchal (nechtěl, aby cucali dřívě než on mízu ze sedláků) jen tak pochopím, že skoro každý úředník si vysloužil na nákup pěkného statku (II. str. 150 aj.), že v městech kupovali domy, že pánům svým (Slavatům!) zapůjčovali ohromné obnosy, židům dávali základy na lichvu a městům (jako spoluměšťani) dopomáhali k várkám, cechovním výhodám atd. Neračte na to zapomenouti! Z nich vzešla nová šlechta, o níž bych se šíře v Kostí III. rozepsal,⁵ jaké že byly její osudy a konce. Hradecký a Konopištský Michna⁶ svítí zrovna jako příklad.

Také mlynářské a učitelské příběhy bych dostatečně rozvedl. Když jsme dali farářům opepřený díl desátkem, proč neříci, že měřičné bývalo nespravedlivé a sobotales přítěžoval. Jen tak si vysvětluji odpor bystré duše české v XVI. st. proti knězi, kantoru, mlynářů, fořtu...

Víte, co je to gruntovní chalupa? To je Ort. č. 3 na str. 80-II.⁷ Není mi známo, jestli ten výraz na Kostecku znají, ale u nás v Pošumaví, mezi Chody, Stachy – gruntovní chalupa čili chalupnická chalupa měla nemalý význam. Takový chalupník měl selská práva na obecní lesy, pastviny. Býval to obyčejně druhý, třetí syn ze živnosti: táta mu oddělil půdu (asi 15–35 strychů), postavil domek. Takový chalupník se valně lišil od chalupníka na obci, kterého mezi starousedlé sousedy nepočítali.

Status animarum býval přesný.⁸ Nejednou na Táborsku jsem se přesvědčil. A víte proč? Vikář respektive Konsistoř z popudu krajského týž nařídila faráři, ten zase poslal do vsí s archem – a proto je mám za správné.

Ve chvále katastru Jste zapomněl aspoň při velikých vesnicích napsati jména topická. Panečku, on každý fotr z Podkostelecka (a pro ně Jste také psal) nemůže na Vaši radu dojíti k p. dr. Nováčkovi,⁹ aby mu je „výtah“ a potřebovali by je ta jména, až budou zakládati nové mapy, aby místo zkomolenin zase posadili na kresbu slavná jména, jadrná, z nichž takový Martin Žunkovič¹⁰ poslovanští celičský svět! My s Baarem¹¹ jsme je do Klenčí nasypali a jestliže ani Kozina¹² kramářskou duší selskou nepohnul, zrovna rozruch do nich zajel při čtení jmen „tratí“. „A kakrahelte, takhlece tomu právě dědoušek říkali, neníčko už tam klucí začali v ‚dlouhým poli‘ a ona sakulejší tedy se menu-

je na vobůrce, v nivách, v propadlišti. To jim mockrát, velebníčku, děkujeme. Tak vída, oni ti naši páni (tj. Baar a já) docela to někde našli, jak dědoušek ‚na dlouhým‘ říkali. A sou to štourálkové...“ Věřte mně, že mi při tom bylo teplo – takového dědka chodského rozehrát topickým jménem.

Oživte III. nějakými výhostnými listy, pranicí, soudem. – A index? Krátké dějiny panství předchází dílu I. skončené po III. (pojosefinské) by neškodily jako příložka, poněvadž často na ně narážíte a prostý čtenář neví, koho míníte. S tím se Vám co nejuctivěji poroučím. Najdu-li ještě při dalším čtení cosi, nu tak Vám to zase napíši, abyste se měl čemu zasmáti a s čím v kamnech rozdělati.

Ta lejstra si tam tedy nechte, ale prosím o ten výslech 100leté báby („to je ten protokol“), sepíši celé říkání do Č[eského] lidu.¹³

Prosím také, napište mi, kolik celkem listin tam máte: jde mi o poznamenání do expediční knihy, kdybych umřel, než ten III. díl vyjde, aby se vědělo atd.

A přijedte sem brzo! Váš sluha

František Teplý

P.S. Dva kusy ad VII. B.

1. Josef Kalousek (1838–1915), český historik a editor.
2. Narážka na satirické dílo; vydal je naposledy KOLÁR 1959.
3. František Augustin Slavík (1846–1919), historik-regionalista, autor knihy O popisu Čech po třicetileté válce, Praha 1910.
4. Teplý tu poukazuje na časté praktiky byrokratického aparátu.
5. K tomuto tématu srv. i níže.
6. Pavel Michna z Vacínova (asi 1572–1632), který byl měšťanského původu, jeho děd pak poddaným. Michna byl r. 1622 povýšen do panského stavu za svoji horlivost v záležitostech po Bílé hoře. Získal přitom ohromný majetek.
7. Srv. PEKAŘ 1911a, s. 80, kde je popis hospodářských jednotek a jejich vybavení půdou.
8. Viz tamtéž, s. 105, kde J. Pekař poněkud pochybuje o přesnosti farní evidence populace.
9. Vojtěch Jaromír Nováček (1852–1916), ředitel Zemského archivu království českého, editor.
10. Davorin Žunkovič, slovinský archeolog, zastánce pravosti Rukopisů Královédvorského a Zelenohorského.
11. Jindřich Šimon Baar (1869–1925), katolický kněz a spisovatel, osobní přítel F. Teplého.
12. Jan Sladký Kozina (+ 1695), legendární vůdce Chodů.
13. Nakonec až TEPLÝ 1930.

26 – Pekař Teplému

[Praha,] 29. 12. 1911

Milý pane archiváři.

Dnes se představuji jako dlužník několikanásobný. 1. Děkuji za gratulaci k svátkům a lituji, že jsem jí nemohl hned opáčití, neboť jsem dostal lístek až dnes po svém návratu z Turnova. 2. Děkuji za zásilku, již tuším před měsícem mi laskavě zaslou a za dopis jí provázející. Měli jsme tenkrát zkoušky a byl jsem tam mrzut, že jsem se stal nezdvěřilým a teprve v dešti turnovském jsem se zas trochu stal člověkem.

Za upozornění na taxy a supertaxy úřednické jsem vděčen; užiju ho v III. díle, kde bude řeč o úřednicích, příjmech a právech jejich. Mlynáři také přijdou na řadu (ale krátce) v 3. díle; o učitelích a záduší to bohužel slíbiti nemohu, pokud jde o učitele, není tu většího problému a postavení a příjmy jejich jsou známy z množících se publikací. Víc by mne zajímalo zádušní jmění, správa jeho, kasy zádušní, ale nebudu mít na to místa a nesbíral jsem ani soustavně materiál.

Výraz gruntovní chalupa jsem nenašel u nás, ale soudím s Vámi, že tu chce se vyjádřiti rozdíl od chalupy podsedkové nebo chalupy na obci. Tady řekl bych: chalupa na lánovém, sou-

sedském gruntu, sousedská chalupa. Na rozdíl od Vašeho mínění nemám mnoho důvěry k statu animarum. Podívejte se do edice Šimákovy¹ – jak veliké rozdíly jsou v těch datech v letech přímo po sobě následujících! A pak se teritoria farností nekryjou všude s panstvím! Jména topická, pokud byla zajímavější, jsem vstrčil do oné krycí mapy v příloze vzadu.² Mně podle plánu celé knihy nemohlo jít tak o snesení dat zajímavějších, jež se kosteckých vesnic týkají, nýbrž o problémy byta [sic] selského vůbec. Vím, že proto kniha kosteckému sedláku nepůjde pod vousy (je to těžké proň) a vím, že knížka jako Vaše přímo na určitou ves navazující,³ poskytne čtenáři asi více půvabu. Třetí díl bohužel musí tou cestou jít dále; další dějiny Kosti tam ovšem budou, ale o starších nevím, co udělat. Podobná rada, jak Vy ji dáváte, byla již z jiných stran mi udělena.⁴ Snad se k tomu nějak dostanu.

Děkuji Vám vůbec za Vaše poznámky, věřte, že ve světle jich se člověk naučí dívat jinak na leccos a poznávat mezery, o nichž nevěděl.

Posílám tu Evu Svobodovou⁵ a místo součtu kusů z Vašeho archivu u Vás rozepsaných posílám seznam. Nevím ovšem, stačí-li Vám, především se nelekejte, neboť jen polovic toho, co v tom „seznamu opisů“ je, mám zde v Praze. Vše, co je v druhém sloupci pod značkou B, máte pěkně v archivu. To všechno bylo vskutku p. učitelem⁶ pro mne opisováno. Co je pod značkou A, bylo sic také na značné hromádce pro něho k opsání připraveno, ale když tenkrát p. učitel onemocněl, tuším na oči, a já zoufal nad nemožností opatřit si opis v brzké době, vypůjčil jsem si to s vědomím (lépe: tacito consensu)⁷ p. archiváře do hotelu, že to za večerních hodin strhnu. Ovšem jsem nestrh'; seděl jsem s pány dole v šenkovně. A řekl jsem p. archiváři, že to není možné atd., že si to vezmu do Prahy a co nejdříve vrátím. Bránil se, ale neodolal. Jak vidíte, mám to dosud, snad ne nadarmo.

Ale vraťte mi ten seznam prosím zpět, neboť on je hlavním mým vodítkem v té spoustě archiválií, jež tu mám z rozl[ič-ných] archivů.

A buďte zdrav a přeji Vám šťastný [a] veselý nový rok.

Váš Dr. Pekař

1. ŠIMÁK 1909.

2. PEKAŘ 1911a, příloha.

3. Např. TEPLÝ 1903b (70 stran).

4. Za všechny ŠUSTA 1910.

5. Tj. archiválie, obsahující výslech této ženy. Srv. TEPLÝ 1930.

6. Mohlo se jednat o p. Fabiána.

7. Z latiny: s tichým souhlasem.

27 – Teplý Pekařovi

[J. Hradec,] 20. 8. 1912¹

Slovutný!

Našel jsem:

1) Memorialien Protokol der Herrschaft Kosmonos und Kost (různé žádosti poddaných).

2) Kötnerertägnis tabella 1725–1727, věc znamenitá se jmény všech polí na celém panství – pravé kuriosum! a jistě trest pro pány France.

3) Listiny o rybním hospodářství na Kostecku.

Hodilo by se?

S pozdravem Váš F. Teplý

1. Datace na korespondenčním lístku.

28 – Teplý Pekařovi

[B. m.,] 25. 8. 1912

Milý pane doktore!

Posílám Vám ty věci: knihu protokolů osev polí (výnos), jakž Jste si přál a přidávám, co Jste si nepřál: 67 listů o rybním hospodářství, které kniha opomíjí a jež k celku přece patří. Říkejte, co chcete – sestavil jsem to, jakž poznáte teprve nedávno. Pěkná robota. Ovšem na seřadění podle let nemám času.

Račte mi poslati stvrzenku na obdrženu a – přijedte sem někdy brzo.

Srdečně Vás pozdravuje

Váš Fr. Teplý

29 – Pekař Teplému

Turnov, 28. 8. 1912¹

Milý pane archiváři.

Jak pak by mne nezajímalo! Beztoho v tom ležím, chtěje konečně býti hotov. Pošlete, prosím, kol 31.8–1.9. do Prahy, Hist[orický] seminář.

A jsem rád, že jste na mne nezapomněl, ač jsem se tak dlouho u Vás neukázal.

Srdečné pozdravy!

Dr. Pekař

1. Psáno na korespondenčním lístku.

30 – Pekař Teplému

Praha, 1. 9. 1912

Ct[ěné] správě hrab[ěcího] archivu Čermínského:

Podepsaný potvrzuje, že si vypůjčil z archivu jindřichohradeckého hr. Čermínů

1. Prothocollum verschied[enen] eingerichten Memorialien die Herrschaften Cosmonos und Cost betreffend a. d. J. 1735–1738.

2. Tabella statistická o povaze a výnosu parcelovaných[?] polí a dvorů kosteckých pro léta 1725–1727.

3. Výběr 67 listů (kusů) týkajících se rybníčního hospodářství z Kostecka (sign. VI T).

V Praze dne 1. září 1912

Prof. Dr. Jos. Pekař

P. S. Promiňte mému neporozumění; spěchám to opravit.

Pozdravy! P.

31 – Pekař Teplému

[Praha,] 7. 9. 1912

Milý pane archiváři.

Utekl jsem z Turnova o něco později než jsem předpokládal a našel v Praze Vaši milou zásilku. Děkuji co nejsrdečněji. Zvláště ten výbor pro studium kost[eckého] rybníkářství přijde mi vhod, ač tu něco již mám. Budu se musit ovšem obmezit, neboť vidím, že by výklad panského hospodářství zaujal sám dobře jeden díl. A pak by se řeklo: Kost und kein Ende.

Buďte zdrav.

Vám oddaný Dr. Pekař

32 – Pekař Teplému

[Praha,] 9. 9. 1912

Milý pane archiváři.

Ležím v III. díle Kosti. Je to doba Netolických a Vratislavů – Netolických. Nejvíce z nich zajímá Václav Kazimír Netolický (od 1741 svob. pán, od 1759 hrabě), jenž byl od 1739 král[ovským] podkomořím a od r. 1749 do své smrti (+ 1760) presi-

dent král[ovské] reprezentace a komory, tj. vlastně prvý politický a finanční úředník království. Podobá se přičiněním a rychlým zbohatnutím (koupil Kost a založil tu fideikomis) hr. Heřmanu. Syn Jan Adam byl lump a za rok po smrti otce byl v konkursu.

Ale na rozdíl od hr. Heřmana a choti jeho nemohu najít ani řádky, jež by dovolila poznati trochu člověka Netolického. Jež by obsahovala kus charakteristiky. Myslím tedy, že snad v korespondenci současných magnátů tu a tam slovo o něm upadlo? Nebo že snad máte ve svých příhrádkách přímo něco o Netolickém?

Krátce: jsou tyto naděje do té míry podstatné, že by to stálo za jízdu k Vám do Hradce?

Prosí o laskavou odpověď Vám oddaný

Dr. Jos. Pekař

33 – Teplý Pekařovi

[J. Hradec,] 11. 9. 1912

Clarissime! Ten výlet by Vám nemohl škoditi!

O zmíněném Netolickém¹ nacházím jedinou zmínku ad VIII F beta: r. 1753 ... Novembris jmenován administrátorem panství hraběte Prok[opa] Vojt[ěcha] Černína² „weil die Frau Mutter Isabella³... die auf sich übertragene Administration ersagt und fernes zu verwalten nicht gewöllet ist...“ Příložená instrukce.

Ve věcech černínských za celé období – 1760 by se musel procházeti list za listem; s jakým výsledkem, ovšem nelze říci. Také k tomu nemám nyní pokdy – mnoho roboty jiné, naléhavé. Nb. Unus ex genere realistarum venit hucce, Te et Kost volens ex materia qua controlor persequi⁴ – Ti se čertí pro porážku proroka M.⁵

Srdečně zdraví

Váš F. Teplý

Jinak i ostatních Netolických zde málo. Jeden circa 1678 na Přehořově psal jen česky (Jan), druhý Václav Antonín ibidem, nazývá Kötsche (hejtmana, rytíře) Herr Bruder a poslední Netolická žádá o přijetí do zdejšího – špitálu. Tedy drobná šlechta.

1. Václav Kazimír Netolický (1700–1760), od roku 1738 nový majitel Kosti.
2. Prokop Vojtěch Černín (1726–1777), syn Františka Josefa Černína.
3. Isabella, roz. Westerloo, od r. 1717 manželka Františka Josefa Černína (1697–1733), po jeho smrti manželka Františka Antonína Černína (1710–1739). Překlad něm. citátu: „poněvadž se paní matka Isabella... vzdala správy a nechtěla dále vládnout.“
4. Z latiny doslova: „Jeden z generace realistů přišel sem, chtěje zkoumat Tebe a Kost z pramenů (tj. archiválií – pozn. edd.), které spravuji.“
5. Narážka na realisty a T. G. Masaryka v rámci probíhajícího „sporů o smysl českých dějin“; viz HAVELKA 1995.

34 – Pekař Teplému

Praha, 25. 9. 1912¹

Děkuji co nejpěkněji. Patrně jste mne podezíral, že pod zášterou chci, abyste mi ty korespondence studoval sám. Ne, nikoliv – chtěl jsem jen zvědět, jakou míru úspěchu slibuje můj nápad v archivářově představě o materiálech archivu. A vskutku jsem myslel na několik pěkných dní, v nichž bych se sám ve Vašich pokladech pohrabal. Ale ty dnové nepřicházejí!

Ten ex secta realistorum² by mne opravdu zajímal. Upálili by mne s daleko větším gustem, než kdysi Husa. Jistě ještě s něčím vylezou, neboť takový crimen laesae majestatis³ je něco hrozného jejich lásce k pravdě a vědě.

Vidím, že zatím nepotřebuji od Vás o Netolických nic víc, než datum té žádosti poslední Netolické do špitálu. Je-li to list z doby po 1760 (kdy vymřeli Netolící po meči) nebo z doby života Václava Kazimíra, je zajímavý. Je-li list z doby starší, nemá to pro mne ceny.

Srdečně zdraví

JP

1. Psáno na korespondenčním lístku.
2. Z latiny: ze sekty realistů. Mínen T. G. Masaryk a jeho strana realistů, ale i stoupenci jeho pojetí českých dějin (viz následující poznámku).
3. Z latiny: zločin urážky majestátu. Jedná se o narážku na probíhající diskusi „o české otázce“, a to na právě publikovanou Pekařovu stať Masarykova česká filosofie (PEKAŘ 1912a). K tomuto tématu srv. dále PEKAŘ 1912b, MASARYK 1912 a znovu PEKAŘ 1912c. Viz reprint všech uvedených textů in HAVELKA 1995, s. 265 ad.

35 – Teplý Pekařovi

[Kost,] 1. 6. 1913¹

Autoru „Kosti“ pozdrav z Kosti „vod Kosti“ posílá F. Teplý

1. Pohlednice psaná tužkou, datum z poštovního razítka.

36 – Teplý Pekařovi

Jemčina, 22. 9. 1913

Slovutný pane!

Dovoluji si Vás upozorniti, že p. říditel třeboň[ského] archivu Dr. M[areš]¹ dne 1. října naplní 40 let své služby v téměř archivu. Snad by se hodilo, abyste v ČČH učinili nějakou vzpomínku. Víím, že by to „starého“ pána těšilo a také jakž známo zaslouží si pěkného uznání své činnosti. Letos jsem Vás zase marně čekal: i mám už Vás za odpadlíka.

S vroucími pozdravy Vám přátelsky oddaný ctitel

F. Teplý

t. č. v Jemčině u Jindřichova Hradce

1. František Mareš (1850–1939), archivář a historik.

37 – Pekař Teplému

[b. m.,] 25. 9. 1913

Milý pane archiváři.

Máte pravdu, že nevděčně zapomínám na krásy Hradce i na laskavost Vaši. Jsem dlužen např. poděkování za lístek z Kosti – nebyl jsem tam za celé prázdniny a doufám teprv z posvácení kosteckého se Vám revanžovati. Třetí díl Kosti nevyjde [sic] do roka (ale to je tuším nejzazší a poslední lhůta), a proto také tak dlouho zůstávám i dlužníkem Vašeho archivu. Vidíte z Časopisu,¹ kam mne Kost zavedla: vedle toho piši ještě učebnici rakouských dějin! Ach, kdyby člověk mohl pracovati 12 hodin denně!

Vzpomínka, již navrhuje, je maličkost a není maličkost. Račte si všimnouti, že vůbec takových vzpomínek nemáme. Teď bylo Sedláčkovi² 70 let a v ČČH nebude nic o tom. Zde platí: buď vzpomínka v určitém případě a pak ve všech podobných, anebo nic. Výjimku možno připustiti v tom případě, je-li jubileum otcem nějaké publikace příležitostné (Gollův Památník)³ – pak v referátu lze se o tom zmíniti. K jakým mrzutostem by vedlo vzpomnutí jubilea jednoho a umlčení jiného, nepotřebuji Vám vykládati a evidence jejich byla by vůbec nesnadná a mimo program časopisu. Také žádný vážný sborník toho druhu takových noticek nemá. Denní tisk tu může vykonati mnohem více a má daleko větší publicitu, takže potěšení oslavence je větší. U nás musí člověk umřít, abychom o něm něco napsali nebo něco vydat, aby měl referát nebo noticku.

Není to snad v pořádku a chápu lidské motivy Vaší připomínky. Ale doufám, že úmyslům Vaším vyhovím, požádám-li Šustu,⁴ aby něco napsal do Přehledu.⁵

Jít do Hradce, znamená jít do archivu. Táhlo mne to tam, poněvadž vím, že hr. František Josef⁶ byl po r. 1720 členem komerčního kolegia a rektifikační komise a že by tedy u Vás pro mé práce dalo se leccos najít.⁷ Také tuším z doby purkrabování Heřmana Jakuba (1704–1710).⁸ Ale nebylo času. Dá-li Bůh zdraví, rád zasednu vedle Vás a těšiti se budu laskavé ochoty Vaší.

Buďte hodně zdrav

Váš Pekař

1. Srv. PEKAŘ 1913. Dodejme, že se zachovala v Pekařově pozůstalosti (Archiv NM) pouze korektura jediné (= 9.) kapitoly III. dílu Knihy o Kostí, nazvané Proměny Netolického (srv. RYANTOVÁ 1995). Ve skutečnosti byla autorem proponována jako 8. kapitola II. dílu; vysvětlení této problematiky podáme jinde.
2. August Sedláček (1843–1926), historik a archivář.
3. SBORNÍK J. GOLLA 1906.
4. Josef Šusta (1874–1945), historik, profesor Univerzity Karlovy, třeboňský rodák.
5. J. Šusta k jubileu F. Mareše nic nenapsal.
6. František Josef Černín (1697–1733), od r. 1713 „vladař domu hradeckého“.
7. Srv. PEKAŘ 1915, s. 338 (rejstřík).
8. Heřman Jakub Černín (1659–1710), otec Františka Josefa Černína, od roku 1703 byl nejvyšším purkrabím, odtud obrat „purkrabování“.

38 – Teplý Pekařovi [J. Hradec,] 17. 11. 1913¹

Slovutný pane!

Přišly mi do ruky takové dvě rarity, o nichž myslím, že byste je mohl dát jako drobnosti do Časopisu. Stojí za povšimnutí.² Jestli se Vám však nelíbí moje prolegomena,³ dejte si svoje, a nelíbí-li se všechno, zatopte si tím v kamnech.

Po jaru stěhujeme archiv.

Srdečně Vás pozdravuje Váš ctitel František Teplý

1. Psáno na vizitce František Teplý, archivář.
2. F. Teplý publikoval v ČČH poprvé až roku 1921.
3. Tj. předmluva.

39 – Teplý Pekařovi [J. Hradec,] 6. 3. 1915

Slovutný Pane!

Při poslední návštěvě na podzim 1914 najednou uhodil p. hrabě na mě s otázkou: A vrátil už p. prof. Pekař všechny půjčené listiny? Vžijte se do situace a blahorečte se mnou té náhodě, že náhle před odpovědí otevře návštěva jiná dvěře a ušetří mne mrzutých omluv... Teď pána zase čekáme. Po ztrátě petršpurských pokladů¹ se jistě zase optá – Prosím Vás, pane profesore, nemůžete-li vrátiti všechny, vraťte aspoň ony nepotřebné materiálie ke Kostí. Budu Vám za to vděčný.

Upřímně Vás pozdravuje oddaný ctitel

Fr. Teplý

1. Narážka na požár zámku Petrohrad na Rakovnicku; srv. následující Teplého list.

40 – Pekař Teplému [Praha,] 12. 3. 1915¹

Milý pane archiváři.

Vaše upomínka byla podnětem, abych ocenil skutečnou blahovůli Vaší shovívavosti. Trvá to vskutku již dlouho – a třetí díl Kostí nevychází! A přece jsem pracovati nepřestal. Z Kostí mi vyrostla kniha o českých katastrofách,² s níž jsem hotov. Práce ty přerušeny byly jen na čtvrt roku Učebnicí Dějiny naší říše.³ A teď vracím se zase, jsem v Kostí, v době kdy přichází Vaše výstraha.

Prosím, abyste p. hraběte i sebe upokojil. Vaše materiálie jsou v semináři (spolu s archiváliemi kosteckými) v bezpečí. Nejsou to archiválie, jak víte, ceny nadprůměrné (máte takových v archivu spousty). Doufám také, že mi ještě lhůtu dáte a nebudete mi mítí za zlé, budu-li Vaši upomínku považovat za pobídku, abych si pospíšil a ten třetí díl dodělal.

Poslal jste mi svým časem protest p. Žampacha pro ČČH. Jsem Vám tak dlouho dlužen odpověď, že to je již dávno a si ce přímo z Vašeho archivu otištěno Kalouskem v jeho Čes[kém] stát[ím] právu.⁴ Sám jsem si to u Vás kdysi opsal, nevěda, že opisují zbytečně. O vrácení asi nestojíte.

Ale pro případ, že Jste něco vhodného pro ČČH našel nebo měl pohotově, něco, co by mělo zájem obecnější, třeba text, jehož by bylo lze užítí pro drobné články nebo podobně, pošlete prosím.

Buďte zdrav. (Kdyby Vaše město nebylo jako Turnov zavaleno soldateskou, lákalo by mne to tolik podívatí se na pár neděl k starým láskám).⁵ A což Vy? Nepletete nic?

Vám oddaný Dr. Jos. Pekař

1. Dopis nese mylné datum 2. 3.
2. PEKAŘ 1915.
3. PEKAŘ 1914.
4. Srv. KALOUSEK 1892, s. 602–603.
5. Pekař tu naráží na svá studia v jindřichohradeckém archivu a nedokončení monografie o panství Kost.

41 – Teplý Pekařovi [J. Hradec,] 13. 3. 1915

Slovutný pane!

Ach ne, ne tak.. Vy jste mně neporozuměl. Musím tudíž nemilé napsat. Že P[etrohrad]¹ vyhořel, víte, že prý založením, vědětí nemůžete. Aspoň zodpovědného dozorce prý našli úplně umáčeného v krčmě. Samé prý...; ale jisto, že panstvo připraveno o nedoceněné poklady – mluví se o 1 mil. škody za starozitnosti. Všechno je pryč, jen vynesli toho oblezlého koně, co kdysi starého Heřmana² 1618 zachránil – nyní zbytky žárlivě hájí. A proto [hrabě Černín] bude dotaz opakovat. Musím kvůli dalším pracovníkům odpovědět kladně a z toho důvodu Vás opětně prosím, co nepotřebujete, vraťte mi laskavě. Bude-li třeba, já Vám nejnutenější zase půjčím. To ovšem vím, že u Vás všechno bezpečně jako zde leží; ale – rozumíte mi už? Rád bych, abyste si nevykládal urgenci jinak, než píší.

Za lask[avou] nabídku psáti do ČČH děkuji. Máte přispěvatelů už dost a já jako diletant se mezi pražské pány nerad pletu. Je to samý kritik. Neumím ani psáti nejasně, v dlouhých periodách, že našinec ani po přečtení neví, co vlastně ten pán moudrého pověditi míní. – Ne, nechám toho. Poslyšte, milý pane, jakožto milovník pravdy, co jsem slyšel a potom sám za přesvědčení podržel:

Napsal jeden pražský doktor³ několik článků o Svatopluku Čechu⁴ – toho pražští páni povýšili za to za člena Akademie; napsal jeden venkovský JUDr. dost článků historických (shledávání látky bez subvencí stálo ho pěknou sumu!),⁵ nu nám se líbily, a tomu pražští kritikové, když umřel, položili na hrob místo věnce zdrcující slovíčka: in historia diletant!

Oba příběhy se sběhly nedávno a současně. Oba pány doktory znám a tudíž si myslím, že mně tuto tichou apologii zbirovského⁶ advokáta nezazlíte a pochopíte, proč se mezi pražské pány nederu.

Srdečně Vás, slovutný pane profesore, pozdravuje

Váš upřímný přítel F. Teplý

1. Černínské panství Petrohrad na Rakovnícku.
2. Heřman Černín (1576–1653), český šlechtic, diplomat, r. 1627 povýšen na hraběte.
3. Je míněn patrně literární historik Václav Flajšhans (1866–1950).
4. Svatopluk Čech (1846–1908), básník a prozaik.
5. Jan Pohl (1861–1915), advokát ze Zbiroha, sběratel dokumentů k tamnímu železářství (viz SÚA Praha, Pohlova sbírka).
6. Správně zbirožského.

42 – Pekař Teplému

[B. m.,] 18. 3. 1915

Milý pane archiváři.

Nemohu, jak přirozeno, zachovati se jinak, než si přejete. Ale doufám přece, že budete souhlasit s tímto quasi kompromisem: nejstarší, t.j. nejdříve vypůjčené věci jindřichohradecké mám rozepsány na lístky a vlastně (v první recenzi) již zpracovány. Ty chci vyhledat (ale prosím asi týden shovnění) a poslati Vám s žádostí, abyste je prozatím ponechal někde při ruce pohromadě, aby, pro případ, že bych v některém kusu potřeboval citátu plnějšího nebo lepšího porozumění, mohl jste mi pomoci zprávou na lístku korespondenčním. Věci novější, většinou Vámi zaslané, bych si ponechal, poněvadž je rozepsány nemám.

Velmi byl jsem překvapen Vaším nemilostivým odmítnutím, vlastně motivací jeho, pokud šlo o žádost, abyste nám, najdete-li něco vhodného, poslal pro ČČH. Nemyslil jsem v první řadě na články, nýbrž texty, jako byla např. protestace Žampachova, na archivní hrozinky do drobných článků. Víte přece, že za to, co dělá Akademie, v ČČH nemůžeme – a kdybych já Vám chtěl psát, co vše v Akademii pozoruji a postřehuji a těžce nesu, nebyl bych dlouho hotov. Kritické jsme, či lépe řečeno, máme být a musíme být – jsou ovšem mezi námi také kritikmajstři, páni vědou nadmutí a všeho vědeckého při tom prázdní. Ale kde najdete tu žádoucí společnost dokonalých, tu pšenici bez koukolu? A přečtete si prosím ještě jednou ten nekrolog o dru. Pohlovi – ten je přece veskrze pochvalný a uznalý, tam přece je slovo diletant zcela jistě pouze ve smyslu ochotník ze záliby, ve smyslu původním – a to je přece pravda. Jsou diletanti, kteří mají větší význam pro vědu než odborní universitní profesori, ale napíši-li, že dr. Pohl,¹ ač byl diletant, zanechal práce trvalé ceny, že pracoval v historii velmi horlivě a svědomitě, že, nejcenější je jeho záslužná práce ta a ta. To přece, spravedlivě posuzováno, nemůže provokovati výtku (nekrolog ten psal kolega Krofta).² Také stížnost, že se píše nejasně, týká se jistě jen některých páňů (velmi těžce psán je např. Glücklichův³ článek v loňském] ročníku, ale což kdybyste znal originál – Troeltsche!)⁴ a i tu, kdybyste byl redaktorem sám, nedovedl byste si pomoci.

Nemějte mi za zlé, milý pane archiváři, že napsal jsem tu to krátkou obranu. Kdybyste žil mezi námi a poznal víc poměry, poznal, že resignuje po létech i ten, kdo měl mnoho důvěry a nadšení a že konečně spokojí se stanoviskem: pracuji, co dovedeš, připraven jsa předem na neuznání, soudil Jste jistě o povolání redaktorském ve vědeckém listu českém shovívavěji.

Se srdečným pozdravem Vám oddaný

Dr. Jos. Pekař

1. Viz předchozí Teplého dopis.
2. Kamil Krofta (1876–1945), historik, profesor Univerzity Karlovy, diplomat.
3. Julius Glücklich (1876–1950), historik, profesor Masarykovy univerzity, srv. jeho stať o vývoji křesťanských církví (GLÜCKLICH 1914).
4. Ernst Troeltsch (1865–1923), německý historik a teoretik.

43 – Pekař Teplému

[B. m.,] 15. 7. 1915

Milý pane archiváři.

Vidím, že není přece tak zle – proto Vás prosím, abyste přimhouřil ještě oko přes prázdniny. Chci mimo krátký čas v nejbližších dnech většinu jich strávit v Praze a dokonati ten prožlукlý třetí díl, na němž mi chybí vskutku jen dvě kapitoly.¹

Se srdečným pozdravem Prof. Pekař

1. Pekař patrně poněkud nadsazuje, neboť ze „3. dílu Kosti“ ve skutečnosti napsal jen několik (4–5) kapitol.

44 – Teplý Pekařovi

[J. Hradec,] 7. 9. 1915

Slovutný Pane!

Četl jsem v novinách, že při mustruňku Jste uvázl.¹ Ač myslím, že jako universitní profesor povolán nebudete, přece jen k vůli pořádku [prosím], abyste sem zapůjčené listiny o Kosti navrátil všechny. Z té směsice račte si poznamenati ony listiny, kterých byste ještě potřeboval, červeným křížkem; jsem ochoten, jestliže mé prosbě vyhovíte, Vám tyto potom k další práci opět zapůjčiti. Žádost svou omlouvati nebudu. Vy sám víte, kolik zodpovědnosti na archiváři leží a také víte, že podle možnosti Vám rád sloužím.

Přátelsky Vám přeje vše dobré oddaný F. Teplý

1. Narážka na to, že byl J. Pekař odveden; jak F. Teplý správně předpokládal, historik nenarukoval.

45 – Pekař Teplému

Praha, 15. 10. 1915

Vážený pane archiváři,

jak horlivě pracuji, usudte z toho, že na dopisy tak pozdě odpovídám. Dnes vskutku vyřizují korespondenci za uplynulý měsíc. Omluvte mne laskavě.

Odveden nejsem; jak se mylná zpráva dostala do novin, vím sic, ale na tom nezáleží. O archiválii tedy obav míti nemusíte. Ale slibuji určitě, že Vám největší díl vypůjčených věcí pošlu ještě tento měsíc; o ostatek vyprosím si prolongaci. Neboť v tom ležím, spěchaje, abych byl hotov a unikl také Vašemu stále káravému hlasu.

Buďte zdrav.

Váš Dr. Pekař

46 – Pekař Teplému

[Praha,] 7. 10. 1916

Milý pane archiváři.

Děkuji za Vaši vzpomínku.¹ Bramhauzského četl jsem ve Sborníku a měl dojem, že je to velmi výrazný příspěvek k studiu lidí a doby. Vratislavy jsem přečetl se zájmem a skoro záviděl bohatství materiálu, s kterým můžete pracovat.² Škoda, že jste to vše vzal jen letem, lehkou jehlou pro hospodářský časopis. Některé kusy jsou velmi zajímavé, např. o dlužích magnátů a vladyků, o svobodě poddaných na královském zboží aj. Ale nevím, zda tak věrně ti Vratislavové hospodařili, mohli-li nakonec koupit Protivín za 60.000!

Quoad Kost – ač nic nepíšete ani nehubujete na mou nespolehlivost – odpusťte, že to jde pomalu. Co jsem dokončil České katastrofy, pracuji v tom déle (t.j. v Kosti), ale jednak mi to zas roste ve větší rozměry, než mi je libo a radno, jednak pracuji velmi roztržitě. Ta válka začíná býti nad mou nervovou sílu. Tak těžko zapomenout a soustřediti se – každou chvíli z kouta aktu, z těch zežloutlých listů, zvedne svou děsnou hlavu. Co nám přinese? Stoj noho, posvátná místa jsou, kamkoli kráčíš...

Buďte zdrav. Příležitostně vzkazte mé uctivé poručení Jeho Excelenci panu hraběti. Je to také poručení dlužníka.

Váš Dr. Pekař

1. Teplého dopis se nezachoval.

2. Narážka na příspěvky o Burianu Ceterinu Bramhauském z Roztejna (TEPLÝ 1915) a o Štěpánu a Jiřím Vratislavových z Mitrovic (TEPLÝ 1916).

47 – Teplý Pekařovi

J. Hradec, 27. 9. 1918

Slovutný pane profesore!

Očekávaje sem pána, zpytuji možné otázky, abych na ně mohl řádně odpovědět. A tu jsem zase při scházející haldě listin o Kostí. Ve svém vzácném, posledním¹ listu dne 15. 10. 1915 račte napsati:

Slibuji určitě, že Vám největší díl vypůjčených věcí pošlu ještě tento měsíc. O zbytek vyprosím si prolongaci, neboť v tom ležím, spěchaje abych byl hotov a unikl také Vašemu stále kárávému hlasu.

Z toho račte poznati, že stále Vás neurguji, když tři léta na novo mlčím. Uznávám, že jste mnoho prací zavalen; ale pořádek je pořádek. Co byste asi Vy učinil, když byste byl archivářem a měl zodpovědnost z listin, které nějaký učený pán by si více než 10 let, pravím deset let, ponechával a chvil se v nebezpečí, že Vám majitel řekne: Už jednou Jste tvrdil, přijdou co nevidět?

A tak upomínám znovu, ať vhod či nevhod. Při tom Vás ubezpečuji, že Vás mám rád, vroucně rád – jen pomoci si nemohu.

S přáním všeho dobra

Vám zcela oddaný

František Teplý archivář „zlobivý“

1. Poslední Pekařův dopis nese datum 7. 10. 1916.

48 – Teplý Pekařovi

[J. Hradec,] 11. 10. [ante 1918]¹

Clarissime!

Onehdy jsem si koupil Balbína² – a právě teď čtu Decadis II., lib. II. Miscellaneorum: pars I. v předmluvě k tabulkám genealogickým za slovy: Hi vero (emigrantes) plerasque omnes nobilitatis suae alias memorias transtulerunt³ – tuto starou rukou i literou připsanou (tužkou) poznámku: „A co zbylo, tím je husy podestylati, jako u p. na Kostí, zbytek spálilo“.

Tož Vám to o těch nobl husách na Kostí posílá s pěknými pozdravy Vám oddaný

F. Teplý

1. Psáno bez data na dopisnici; z poštovního razítka patrně jen denní datum. Datováno podle otištěné známky s vyobrazením císaře Františka Josefa I.

2. BALBÍN 1679.

3. Z latiny: Tito většinou odnesli s sebou i všechny ostatní upomínky na svou urozenost.

49 – Teplý Pekařovi

V J. Hradci, 30. 3. 1920

Vážený a milý pane profesore!

R. 1915 15.10. ráčil Jste na mou urgenci o navrácení (alespoň částečné) archiválií z Kostí, z nichž některé i přes 15 let u sebe máte, napsati tato slova:

... slibuji určitě, že Vám největší díl vypůjčených věcí pošlu ještě tento měsíc; neboť v tom ležím, spěchaje, abych byl hotov a unikl také Vašemu stále kárávému hlasu.

Od té doby uplynulo ... a lejstra leží stále v Praze. Nevím čekal-li by Vám který pražský archiv tak dlouho – to jen vím, že pro oddalování zásilky jsem se ocitnul několikrát v trapné situaci i vůči majiteli i před kritiky, kteří (snad jen namátkou

při návštěvě) chtěli jít po Vaší stopě – Prosím Vás pěkně, vraťte mi sem v brzku všechno, co nepotřebujete více, a sepište mi seznam, co si dále ponecháváte. Může se ledacos neočekávaného státi – i musím už kvůli Vám hledět, abych obstál.

Veselé, zdravé svátky Vám přeje, Vám milý p. profesore, přátelsky a vroucně oddaný citel

František Teplý archivář

50 – Pekař Teplému

[Praha,] 5. 5. 1920

Milý pane archiváři.

Zdá se mi, že činíte si o mně, t.j. činiti musíte prapodivné myšlenky. Vaše psaní je z 30. 3. – a po celý měsíc žádná odpověď. Mohu se omluviti bohužel jen na 50% – byl jsem do polovice dubna na Turnovsku a našel Váš list teprv po návratu v spoustě gratulačních přispisů k té oslavě naprosto nehodné padesátce.¹ Tak se dostávám k odpovědi teprv dnes.

A obsah Vašeho listu vyzývá ovšem také k omluvám, a to ještě rozpačitějším. Ale víte, co bych asi mohl napsati... Raději toho nechme. Krátce: situace je taková, že vidím, že v této době se k dokončení Kostí nedostanu. Nemělo by smyslu, abych Vaše archiválie dále hlídal v semináři. Jak se mi uvolní hodina času, seberu to a pošlu Vám zpět všechno do Hradce, s tou jedinou prosbou, abyste zásilku – vyjma Historica, jež jsem si připravil k expedici do Hradce již před rokem (a nic neodeslal!) – ponechal v celosti ležeti stranou, pro případ, že bych k Vám zajel, abych jí užil. Dá-li nám Pámbu [sic] zdraví, doufám přece ten třetí díl, jenž je z velké části dávno hotov, dovésti ke konci. Nepochybuji, že mou prosbu splníte, neboť Vám jde jen o to, aby, co do archivu náleží, bylo konečně v archivu.

Buďte zdrav a smýšlejte příznivěji, než podle Vaší archivářské zkušenosti zasluhuje, o tom, jenž se podpisuje Vám oddaným

J. Pekařem

1. J. Pekař se narodil 12. dubna 1870.

51 – Pekař Teplému

Praha, 22. 6. 1920

Milý pane archiváři.

Konečně, řeknete. Posílám však jen asi polovici – to jest vše, co je z 17. stol. a částečně obsahuje Historica. Co tu mám ještě, jsou výhradně oeconomica a administrative a vše to pochází, tuším, výhradně z rukou Vašich – kdežto zde mám kusy z doby Tischerovy, v tom tedy věci důležitější. Opětuji prosbu, abyste možno-li celou sbírku ponechal mi k dispozici, přihlásím-li se (ovšem v Jindř. Hradci).

Přeji Vám vše nejlepší

Vám oddaný

Dr. Pekař

52 – Teplý Pekařovi

[J. Hradec,] 1. 7. 1920

Slovutný pane profesore!

Potvrzuji, že do archivu zpět přišly listiny, které Vám před časem zapůjčil p. archivář Tischer. Uložil jsem je ve vašem zao balení do oddělení Kost (mezi starými účty), kdež jsou Vám k další dispozici.

Těším se nadějí, že ještě při volnější chvíli ráčíte sem vypraviti, (prosím na mou adresu), akta mnou zapůjčená, aby konečný pořádek nastal.

Nemohu Vám napsati, proč na to tak doléhám (ač i ta léta právo mi dávají). O tom si někdy pohovoříme; neboť při příš-

tím zájezdu do Prahy, když se Vám náhoda k poslání netrefí, zajdu si pro lejstra k Vám osobně.

Často a s láskou na Vás vzpomínám, počítaje ta léta, co už Jste u nás nebyl.

Srdečně Vás pozdravuje přátelsky oddaný

F. Teplý

53 – Teplý Pekařovi

[J. Hradec,] 14. 3. 1921

Slovutný pane profesore!

V tyto dny došla sem zpráva, že Pozemkový úřad v Praze zabírá si panství Hradeckého 8 dvorů, od Chudenického 9. Může se do 8 dnů podat odpor – ale kolik vyváží, není povědomo.

Podle dřívějšího sdělení administrace panství po záboru předá majitel příslušné úřednictvo na objektech k dispozici vládě. A tu vím, že mezi nimi budou nejdříve pasivní úřady tedy i archiv respective jen archivář; neboť zajisté nebude hrabě Černín vydržovati ročním nákladem skoro 30 M¹ archiv národu, jenž mu statky konfiskuje.

Abych nebyl náhle překvapen, začínám všechna oddělení prohlížet a listiny definitivně ukládat. A to je příčinou, že opět Vás zlobím a upomínám. Nemohu si pomoci; neboť bych nechtěl, abych při liquidaci musel říci a) že proti instrukci jsme Vám s + p. archivářem o své ujmě půjčovali do Prahy originaly, ač jiným jsme toho odpírali, b) že tolik let p. profesor listiny má, c) že jsem už jej tolikráte marně urgoval etc. etc. Pokud vím, ráčil Jste vrátiti dosud listiny ze zapůjček p. Tischerem svaté paměti, Vám poslaných. Zda-li však všechno, nemohu nyní konstatovati. Ze zápůjček, mnou poslaných, nepřišlo dosud nic zpět.

Poslal jsem na Vaši adresu:

1911 1/3..... 180 listů rukopisných o poměru poddaných na Kostecku. Mám poznamenáno, že Jste chtěl extrakt dluhů poddanských i lidem a vysvětlení k němu ad annum 1736 31/10 a že jsem shledával dodatky k němu.

1911 5/4..... nalezený seznam, kolik daní se platilo na jednom usedlíku v Čechách od r. 1645–1726. Dodatek k Dějinám Kostí II. díl.

1911 23/5....Tržní smlouvu o místo, na němž stojí Humprechtsburg.

1912 22/8....1 osevní plán Kostecka z r. 1725–1727, 1 knihu a 69 listin o rybníkářství tamže.

Často na Vás v té národní chumelenici vzpomínám. Těším se z toho, když od Vašich posluchačů Klik¹ z Deštného a Pelikána² z Kunžaku, kteří jako studenti hradečtí zastávali „funkci asistentů archivních“, slyším, že račte býti dobře zdrav a veselé myslí.

Byl bych Vám povděčen, kdybyste mi dal do archivu s šekem⁴ poslati od svého knihkupce Vaše brožury o českých poměrech v Národ[ní] politice uveřejňované.⁵ Ti naši ubozí našinci obyčejně slíbí a konečně neobjednají. Zdaž se ještě někdy sejdem spolu, pane profesore? Nepřijedete už do Hradce? Srdečně Vás zdraví a všechno dobré a nejlepší přeje

Vám vážený pane,

přátelsky oddaný František Teplý archivář

nb Sestavil jsem kupu listin z korespondence faráře v Sobotce Sumy z Vlastislavě. Pěkné věci.

1. Tj. tisíc.

2. Josef Klik (1896–1965), historik, redaktor Českého časopisu historického.

3. Josef Pelikán (1900–1956), historik, editor a redaktor.

4. Tj. poslání na dobírku.

5. Viz PEKAŘ 1919 a PEKAŘ 1921a.

54 – Pekař Teplému

[Praha,] 14. 12. 1921

Vážený pane archiváři.

Pod dojmem Vašeho posledního lístku posílám Vám kusy, které dosud měl jsem u sebe v Historickém semináři. Zdá se mi, že jejich návrat do archivu znamená také definitivní rozloučení s nimi, ale přece prosím, kdybych vrátil se k úmyslu dokončiti dávno rozdělaný 3. díl Kostí, abyste umožnil mi užití jich, nechaje je pohromadě stranou.

Nereaguji na hněvy Vaše, pokud jsou oprávněny. Ale zdá se mi, že nejsou cele oprávněny. Je pravda, že dovedu, pracuji-li o něčem se zápletem, zanedbatí korespondenci (i nejdůležitější), ale pamatuji si a vyčítám si, že jsem neodpověděl. Nevylučuji, že některý list Váš zůstal tak bez odpovědi.

Ale já se pamatuji jen na list, asi před rokem,¹ kde jste učinil zmínku o nově nalezených dopisech děkana Sobotického. Zajímalo mne to ovšem velice; proto jsem Vám hned psal, žádaje dat bližších. Ale nedostal jsem odpovědi. Pravděpodobně se dopis ztratil. A od té doby, pokud vím, jsem od Vás upomínky žádné neobdržel.

Váš

Dr. Pekař

1. Viz předchozí dopis.

55 – Teplý Pekařovi

[J. Hradec,] 16. 12. 1921

Slovutný pane!

Stvrzuji, že Vaše zásilka listin kosteckých do archivu přišla včera. Z listin schází dvě: Seznam daní v Č[echách] v l[etech] 1645–1726, kterou jsem Vám poslal r[oku] 1911 5/4 a Tržní smlouva o místo, na němž stojí Humprechtsburg, kterou jsem zaslal r. 1911 23/5, jakž v jednacím protokole mám poznamenáno.

Račte mi je dodatečně vrátiti.

Dle přání Vašeho ponechávám celou zásilku při oddělení Kost v jednom balíčku téhož seřadění Vaší rukou.

Každý archivář si musí zvyknouti na rozmary rozčilených pánů badatelů, jestliže věci chce prospěti a zásadám své služby neublížit. Na mou ochotu či vlastně neochotu si nemůžete stěžovati až do posledních dvou upomínek, které jsem psal tak, jak bylo třeba. Neměl Jste na mne žádného ohledu – a zejména slibu o vrácení Jste nedostál.

Víme každý své a snad se Vám vyjasní brzy, proč na vrácení papírů, které jsem Vám zapůjčil proti znění instrukce služební, tolik jsem nastupoval [sic].

Co byste asi Vy dělal, být archivářem, když byste po 12–10 letech půjčky Vám svěřených listin nemohl dostati zpět?

Také já nereaguji na Váš hněv – myslím si, že jsem Vám přece prospěl a že někdy to uznáte a když ne – i to mne nechá v klidu. Archiváři není možno, aby se zachoval – i ostatní páni si stěžují na universitní profesory.

Dopisy soboteckého děkana Sumy z Vlastislavě (rodák ibidem v Sobotce) byste mohl dáti za úkol historikovi Mukovi¹ z Hradce anebo požádati druhého historika (posluchače svého) Jos. Pelikána, aby Vám je za renumeraci (je to chudý hoch) opsal. Jsou to pěkné věci, seminárka by z toho mohla býti.

S tím se Vám, slovutný pane, s uctivostí poroučí

Fr. Teplý

1. Jan Muk (1901–1980), historik a muzeolog.

56 – Pekař Teplému Praha, 15. 1. 1922¹

Vážený pane archiváři,
ty dva žádané kusy (nejsou-li mezi materiálem vráceným) tu jistě budou, musím však prohlédnouti masu svých opisů a poznámek, kde budou asi mezi listy. Zatím mějte laskavě strpení.

Vám oddaný Dr. Pekař

Máte-li snad nějaký obecně zajímavý nebo důležitý text nebo nález pro drobné články v ČČH, prosím, pošlete.

1. Psáno na korespondenčním lístku.

57 – Teplý Pekařovi

[J. Hradec.] 26. 1. 1922

Slovný pane!

Na Vaše, již podruhé projevené přání, abyste neřekl, že Vám nechci vyhovět, posílám Vám mezi drobné články ČČH přiložený článek.¹ Na str. 5 k poznámce 14 rače připsati ročník a stránku časopisu archivního, v němž Jste popis hrad[eckého] archivu uveřejnil.² Pan ředitel Novák si týž vypůjčil a teď nemohu od starouška, jenž pomalu zraje [sic] a paměť ztratil, půjčených knih dobývat – až někdy.

A nazpaměť to nevím. Z řádků vycítíte tak účel, proč bych rád tyto pustil do širšího světa. Hradec náleží mezi statky pozemkovou reformou postižené a sice v 50% dle § 33 zákona dto 8/4 1920 č. 329 má tudíž, až na Hradec dojde, v držbě archivu nastati snad změna. Bylo by dobře, kdyby povolané kruhy více se povšimly budoucích osudů listin resp. archivů.

Až ony zbývající listiny 2 z Kosti naleznete, rače je dáti svému posluchačovi Jos. Pelikánovi, on mi je na svátky přinese. Ušetříme porto.

Uctivě Vás pozdravuje oddaný

F. Teplý

nb Musím připsati, proč zaměňuji d za r. U nás z drobného pachtu přirčeno dosud 188 ha půdy, z toho 140 ha Němcům, 40 ha Čechům. Marně se snaží zpříjemnit jim nenáviděné „Tschechei“³ a našim ubližují.

1. TEPLÝ 1921 (vydáno se zpožděním, až r. 1922).

2. PEKAŘ 1911b.

3. Hanlivé německé označení pro zem Čechy.

Příloha.

Velkostatek Jindřichův Hradec

Výkaz vyvlastněných pozemků z dlouhodobého nájmu ve smyslu zákona č. 318 dto 27/5 1919.

Katastral. obec	Vyvlastněná půda	z toho Němci %	z toho Češi %
1. Hatín	10. 9098	–	100
2. Hostějoves	5. 6226	10	90
3. Dol. Lhota	0. 9500	–	100
4. Radounka	29. 1793	72	28
5. Mítiněves	18. 5560	76	24
6. Rudkov	3. 0090	100	–
7. Lovětín	9. 9830	–	100
8. Oldříš	2. 0656	100	–
9. Roseč	8. 4419	–	100
10. Ratiboj	29. 5777	55	45
11. Rodínov	14. 0202	–	–
12. Pěná Dol.	8. 0756	94	6
13. Neudek	3. 3964	100	–
14. Radníkov Velký	6. 2841	100	–
15. Hradec Jindřichův	4. 6784	–	100
16. Lázenice	18. 6899	13	87

17. Radníkov Malý	2. 4449	96	4
18. Rosička	9. 0131	13	87
19. Malíkov Německý	162. 2380	87	13
20. Pěna Horní	65. 3504	92	8
21. Radouň Německá	30. 5430	100	–
22. Děbolín	8. 8866	55	45
23. Kačlehy	7. 1578	100	–

Stav dne 1. ledna 1922 poměr: Češi 26 %

Němci 74 %

Nb. v čistě české obci Ratiboři a Lásenici nabývají půdy Němci. Dosud neprojednány obce: Lodhéřov, Číměř, Sedlo, Výšpachy, II. část Děbolína. V těch žije jen nepatrné procento českých pachtýřů, takže celkový poměr po ukončení této akce bude asi 15–20 % Čechů, 85–80 % Němců.

58 – Pekař Teplému

[Praha.] 10. 4. 1922

Vážený pane archiváři.

Posílám Vám korekturu Vašeho drobného článku, naděje se, že s některými změnami mnou zaviněnými budete souhlasit, v tom i s vynecháním stížnosti na prapodivné transkripce jména Slavatova, jež z logického rámce stati vybočuje.¹

Já patřím k těm, kteří nesou těžce bolševictví tzv. pozemkové reformy a obávají se velkých škod, které odtud vzejdou naší společnosti národní v rozličných směrech. Co se lze o Bílé hoře atd. i co se překrucuje a upřílišňuje o poměru šlechty a národa, je Vám jistě dobře známo. Vytýkám však také, že naše šlechta nedělá nic, aby se bránila a aby aspoň zřejmé lži starala se přibíjet po zásluze. Váš archiv poskytuje nejednu zbraň, kterou by se útoku čelilo. Mám totiž za to, že kdyby se dějiny Černínů v 17.–19. stol. prostudovaly, že by Vaše materiály poskytl mnoho poučení o poměru šlechty k národní myšlence a naději a že by ten obraz (přes své stíny) byl přece jen apologií české šlechty. Kde jsou paměti hr. Františka Josefa (Kniha o Kosti I, 173)?²

Co by se dalo vytěžit z materiálů hr. Eugena z doby před stoletím?³ Naši šlechtu jest viniti z indolence k dějinám svým, z indolence, jež zavinila, že proti útoku, jež revoluce proti ní podnikla na celé čáře, nedovedla se brániti ani tam, kde by skutečnosti jí k tomu poskytovaly pomoc a právo.

Rozumím-li dobře, psal jste svůj článek na záchranu archivu J[indřicho] Hr[adeckého] na obranu toho, co je ohroženo t. zv. reformou. Mám za to, že by ten či onen dokument nebo citát z Vašich pokladů archivních (jak je mám na mysli v předchozím odstavci) prospěl věci mnoho.⁴ Nemohl byste něco takového nám poslati! Stačí jen opis – facta loquantur.⁵

Vám oddaný J. Pekař

1. Článek o slavatovských palatinátech vyšel až po dvou letech (TEPLÝ 1924).

2. Srv. PEKAŘ 1909, s. 173: [František Josef Černín] „píše paměti, o nichž se jednou bude mluvit a jež zemí víc prospějou, než kdyby jako zchudlý kníže byl po léta předním komisařem při řezenském sněmu“.

3. Eugen Karel Černín z Chudenic (1796–1868), patřil k okruhu zakladatelů Národního muzea, jeho zásluhou došlo v Jindřichově Hradce k vytvoření archivu, spojujícího písemnosti pánů z Hradce, Slavatů a Černínů; vedle třeboňského archivu se tak jednalo o nejvýznamnější soukromý archiv v Čechách.

4. Srv. TEPLÝ 1921.

5. Z latiny: skutky jsou výmluvné.

59 – Teplý Pekařovi[J. Hradec.] 11. 4. 1922¹

Slovný Pane!

Vracím korekturu na Vaši adresu z té příčiny, že Vás prosím o doplnění poznámky. Ne a ne ten sešit archivního časopisu

najíti – a byl bych rád, kdyby byl správně citován, poněvadž bývám od studujících na to tázán a – nevím.

O té šťastné reformě vám jako sociologu připojuji schema. Co nedala Němcům Vídeň v Čechách, toho docílí od čl. vlády a budou, najmě na Bystřicku, odkud reforma vyžene české menšiny, poněvadž něm[ecký] starosta Čechu vysvědčení nedá a podle pražského šimla jinak to nejde, úplnými pány. Marné volání, psaní: poz[emkový] úřad nařídil, že se mají v první řadě uspokojit domácí zájemci. A Čech ten „doma“ není – leda renegat. Na Hradecku marně zakládají menš[ino-vé] školy, když půda utíká atd. atd.

Název Osudy listin jsem dal článku schválně. Mně nešlo o dějiny archivu, jen o příběhy z něho. Ale jsem spokojen, myslíte-li, že název druhý bude lepší.² Co pak se týče vyloučení části o příjmení Slavatů, jak se psali a cítili, nejsem rád, že Jste ráčil vynechat. To jsem tam vpálil úmyslně, abych tu naši „vlasteneckou“ šlechtu trochu rejpa a sice v časopise, který ještě některý z nich čte. Jinak o český tisk a českou pravdu nezavadí, a proto jako slepí – hynou a zahynou.

Vážený pane profesore! I já byl z těch, kteří cítili křivdu, která se č[eské] historické šlechtě nyní u nás děje; neboť jsem věděl, že všichni nejsou Deymové, Rohani, Kinský, Lobkovic, z Kokořova, jichž životem nutno opovrhovati, i kdyby se tisíckrát za Čechy přiznávali jako Deym na Nemyšli,³ můj bývalý vážený pan patron. V hluboké úctě chovám + starou naši paní, miluji hraběte Františka Černína;⁴ ale to také budou všichni ze šlechty. Aspoň kdyby byli někteří spravedliví jako + kn[íže] Thun nebo lidumilovní jako býval + Harrach – než kdybyste mezi nimi žil a jim sloužil, to byste se šeredně zklamal. Do převratu ještě s čes[kým] národem koketovali – po převratu i oni vešli v řady nepřátel zásadových a na nůž. Pochopuji, bije-li mne kdo a bere mi majetek, nepolezu k němu! Než oni pro titule (a to jim ČSR mohla směle nechat!), pro dvůr vypustili z krve své těch něco málo kapek české krve a jsou zapřisáhlí nepřátelé české samostatnosti. Není ta naše svoboda, jak jsme si ji představovali, svobodu však máme, konečně o sobě rozhodujeme tak, jakž před věky – té si nedáme vzít a teklo by hodně krve, kdyby se kdosi o to pokusil: a tu šlechta „česká“ českému národu této samostatnosti nepřije, proti ní pracuje a plnou silou chce, abychom zase vzali na se[be] německé jho, poslouchali je a toho, koho oni uznají za krále v Č[echách]. Národ jim není nic – ten už dávno prodal a zase by prodávali! Verbují k tomu kde koho, hlavně Lidovce. I uvidíte, co z toho pojde. Politika u nás ubýjela náboženství, protože katol[ická] církev nešla s lidem, ale s pány a ti lid pomocí víry chtěli mít v hrsti – kněz jim neplatil víc než posvěcený lokaj a biskup potud, pokud všechno jim svoloval. Půjdu-li biskupové (a zdá se, že jsou krátkého zrak) se šlechtou, slepý slepého povede a oba spadnou do jámy. Ani episkopat, ani šlechta neznají poměrů skutečných, nesnesou od malých pravdy, jen oni jsou Besserwisser und Rechthaber,⁵ jen kdyby tak někdo za jejich zájmy zase se bil a krvácel...

Ne, pane profesore, nemohu a nemám jich rád, protože je dobře znám a vidím, vím, že jsou to největší škůdci lidu i víry a budoucnosti obojího. Mnoho pozlátka na nich, žádného jádra.

Tou státi (třeba trochu nelogickou) jsem jim chtěl říci koušiček pravdy, že jsou jen dvorská a ne národní kasta. A to Jste mi vyškrtnul. Oni nesmí slyšet pravdivého slova – těch rodů je mi líto. Promiňte, že Vás tím sermonem⁶ obtěžuji. I Vy bys-

te měl konečně prohlédnouti. V archivu jsou o nich dobré věci, ale více zlých in veritate.⁷

Přátelsky Vám tiskne ruku Váš ctitel

F. Teplý

[po straně] aby tak vstal starý p. z Rožmberka, Tovačovský, Žerotín... Co ti by jim řekli!

1. Teplý napsal mylné datum 11. 3., které je v rozporu s předchozím Pekařovým listem.
2. TEPLÝ 1924.
3. Deymové ze Stříteže, český šlechtický rod.
4. Viz ALMANACH 1999.
5. Z němčiny: ti, kteří vše lépe vědí a mají pravdu.
6. Sermo = latinsky rozmluva, rozprávka; Teplý zde naráží na značnou délku svého listu.
7. Z latiny: ve skutečnosti.

60 – Teplý Pekařovi [J. Hradec,] Na zelený čtvrtek 1922¹

Slovutný pane!

Přišel dnes učený filosof p. Pelikán s nařízením, že má pro Vás opsati „listiny děkana Soboteckého“. Když jsem mu předložil porci o děkanství a děkanech v Sobotce, zkoprněl, neboť je to dosis slušná, tak na dva měsíce doslovné opisovačky. Shromáždil jsem totiž nemálo látky o děkanech po r. 1630 a zejména o Mladotovi a zajímavém Šumovi potom Summovi z Vlastislavě, rovněž o rodu městském Šumů, z nichž poslední pocházel.

O Sobotce samé, o Bousově, Markvarticích... o „kacířích ve Lhotě Zelené r. 1733“ leží tu halda papírů, jež Jste ad historiam Kosti sotva měl v ruce a jež by uveřejněna Vaší lásce k rodnému kraji přinesla voňavou růžičku stolistou; žádnou nádhernou theu, jen takovou růžičku pro Vaše tamní milé lidi.

Račte mi v brzku sdělit, co vlastně chcete, předložím studentu porci toho druhu. Prozatím opisuje listy děkana Mladoty. Rovněž bych byl rád, kdybyste mi šíře naznačil, co Jste těmi pěknými příběhy archivními o šlechtě mínil. I kdybych na základě trpké zkušenosti o nynější zrovna lahodně nesoudil, nejsem tak předpojatý, abych v některých urozeních věků minulých nespátroval výkvět inteligence svého národa, kterému seč síly sloužily, a proto naší úcty zaslouží. Jestliže připravujete nějaké dílo o těchto, všechno Vám shledám po celém archivu rád a co nejdříve.

Přeje Vám veselá a zdravá Hallelujah

oddaný ctitel František Teplý
archivář

1. Tj. 13. dubna 1922.

61 – Pekař Teplému

[Praha,] 20. 4. 1922

Vážený pane archiváři.

Právě jsem se vrátil z Turnova a nalezl Váš dopis. Netušil jsem, že ty věci sobotecké či děkanské vydají tolik. Nevím, co si počítí. Víte, že dáti opsati vše, bylo by luxusem drahým a zbytečným. Pročtu dopis a poznamenám si větu nebo kus textu, nebo třeba nic. Atd.

Nechte, prosím, opsat oddíl, který uznáte za nejvhodnější; co ostatku se týče, nezbude – protože vím, že mi to už vzhledem k mému nepořádku nepošlete – než abych někdy zajel do Hradce a podíval se na to.

Velmi mne těšila Vaše ochota ad vocem šlechty. Děkuji srdečně. Situace je ta: cítím, že někdo se musí ujmout šlechty

aspoň potud, pokud bezdůvodně, ano živě a s opovrhováním pravdy se útoky na ni podpírá bolševictví (= pitomost + zloba) t. zv. reformy pozemkové. Historický výklad o jejím poměru k národu by při tom byl ovšem hlavní kapitolou. U Vás leccos, co sem patří, lze shledati; protože mi jde o pravdu, nepřeji si jen dokladů o češství šlechty; ale i takových, které přec jeví její kolísání nebo odpadlictví, ale thema: česká šlechta a český národ (od Bílé hory počínaje) musí býti dříve či později probráno historicky a výsledek bude jistě jiný než u Holečka.¹ Stačilo by mi upozornění na prameny sem slušící, pokud jsou u Vás; přijel bych (asi o prázdninách) se na to podívat; bylo by také možno, abyste listy nebo deníkové záznamy a pod. k věci slušící otisknul sám v drobných člancích ČČH.

Uvažujte o tom.

Zdraví Vás uctivě oddaný

Dr. Pekař

1. Josef Holeček (1853–1929), český spisovatel a novinář; jednalo se o knihu Česká šlechta, Praha 1918.

62 – Teplý Pekařovi

[J. Hradec,] 28. 4. 1922

Slovutný Pane!

Mám teď mnoho roboty a nejsem dost zdrav. Nervy mne trápí. Proto odpovídám opožděně.

1) Pelikán opisoval děk[ana] Mladoty korespondenci; něco z ní ještě zbývá a též i listy jiných farářů tamních, zejména pak zajímavého Šumy (Sumy z Vlastislavě) „básníka“ a rodáka soboteckého. O něm psal už Dr. Vrátný v předmluvě k vydání Bohumily od sv. Františka Saleského,¹ kteroužto knihu kdysi Šuma zčeštil, ty jeho kabalistické básně jsou tak „dumyslné“, že pobaví.

Abych Vás nepřivedl do outrat, posílám Vám po Vašem posluchači p. Mukovi z Hradce balíček těch kněžských lejster, prose abyste mně a) podepsaný seznam vrátil hned a b) originály po p. Mukovi k svátkům svatodušním, kdy on zase k mamince na buchty přijede.

Když se tak „poslušně“ zachováte, pošlu Vám po něm další sobotecké čtení zase s terminem do prázdnin.

Nemějte mně tu „přísnost“ za zlé: nemohu nechat lejstra 10–12 let jinde. A potom teď běží divné „okolnosti“. Chtějí nám zabrat 50 % půdy na panství a tu vejde v platnost § 33 zákona dto 8. 4. 1920 č. 329, jenž praví, že s částí půdy se přebírá i archiv bez zvláštní úplaty, vyjímaje rodové listiny etc. Račte ten § znáti? Veřejně prohlásil starosta města, že co nejdřív zaberou (Pozemkový úřad) Lišný dvůr na pokusnou stanici Jihočeské Lnárny (vulgo Lhárný) a ostatní bude následovati. Jistý pražský pán se mne tázal (už vloni), přestoupím-li do státní služby. Řekl jsem mu krátce: Ne. Je mi 55 let.

Od hraběte, ani administrace statků se nemohu dovolat žádných direktiv. Pán je starý a administrátor zase tůze mladý. A tak nevím, co a jak, až se ta lavina záborová na archiv svalí.

2) Chcete se ujímati šlechty. Dobře – ale nečekejte od nich zvláštní podporu. Ztratili hlavu vůbec. Jako každý bezhlavec uzavřeli se v ponuré mlčení a nechají se jako volouškové (promiňte slovo) tupě bít; leda, že tak tu a tam nešikovně provokují. Víím, že čekají pomoc zvenčí. Ale zklamou se. Jak a oč šikovněji si počínala „naše“ šlechta v husitské bouři a v „českém“ povstání 1618!

Tady by se našlo dosti látky pro Vaši nevděčnou práci. Ale

kdo to má opisovati? Neodpovídám Vám také dlouho z toho důvodu, že jsem chtěl sondírovati p. Muka a nemohl jsem se s ním sejíti. Nemá od Vás žádnou seminární práci doposud. Dejte mu thema: Šlechta v Č[e]chách po r. 1618–1918 a český národ.² Umí dostatečně německy, učil se i francouzsky. Otec jeho je můj kamarád (studoval a maturoval na zdejšímu gymnasiu a je – zámožný koželuh) – dá mu dost prostředků, aby mohl materiál shledávat i jinde. Já mu pomohu, co se dá. A tak Vám sežene partikulární látku k Vaší přehledové práci. Co říkáte tomu „nápadu“ [sic]? Ovšem, že ani mladý ani starý Muk nesmí vědět, že já onoho k té práci chci zapřáhnout. Když ho na mne upozorníte, učiníte tak jen jako namátkou.

Mé ovšem přesvědčení je, že tou prací na obranu šlechty vážete vlastně písek do oštěpí. Tak se Vám neodmění jako Židě druhému profesoru Karlovy university!³ Mně připadají jako schnoucí ratolest na národním stromu: nemá ani větvičku ani lísteček český, ale dosud „historicky“ k lípě náleží. Znám jich z Táborska a odtud celé řady a kdybych já o nich měl psát pravdu – nu, to byste užasnul. Všechno to nyní považuji za spravedlivou Nemesis.⁴ I Bůh je opouští, když excísaře povolal k soudu Svému!⁵

Těším se, že sem tedy o prázdninách račte zavítat. Snad se posledně uvidíme. Ale já budu až do smrti Váš, milý p. profesore, upřímný ctitel. Když mně povíte, co chcete o Sobotce psát, seřadím Vám sobotecký fascikl, který je značný a týká se jen XVII. stol (právě jsem ho jménem Vaším pozdravil a pohladil), abyste měl snazší práci.

Váš oddaný František Teplý

1. František Saleský (1567–1622); francouzský katolický teolog a spisovatel; nebyl světcem.

2. Srv. MUK 1931.

3. Narážka na T. G. Masaryka a Hilsnerovu aféru.

4. Nemesis – řecká bohyň odplaty, jež sama rozhoduje o štěstí či neštěstí, případně sama trestá zločin a zpupnost.

5. Karel I., poslední rakousko-uherský císař, zemřel 1. dubna 1922.

63 – Pekař Teplému

[Praha,] 6. 5. 1922

Milý pane archiváři.

Děkuji Vám za Vaše laskavé, bohaté psaní. Děkuji zejména za tu zásilku po p. Mukovi – dosud jsem však Muka neviděl; snad čeká na prvý seminář, jenž bude v pondělí – a doufám, že se jednou také přesvědčíte, že dovedu býti i pořádným.

Přemýšlel jsem nejednou o tom, co mi píšete již podruhé o podivnosti naší šlechty. Věřte, že mne nevede žádný romantismus ani osobní sympatie; je málo lidí u nás, kteří by měli se šlechtou tak nepatrné styky osobní jako já (nemluvil jsem např. nikdy ani s orlickým Schwarzenberkem, který je přece předsedou Musea)¹; byl bych zcela jistě spokojenější, kdyby naše velkostatky byly v rukou českých Bartoňů² nebo i snad zbohatlých řezníků nebo (nesmějte se) universitních profesorů (na medicíně by to snad dovedli) atd. Ale především mne uráží ten fakt nemravné loupeže, jenž přece není odůvodněn nějakou „revolucí“ (žádné u nás nebylo!) a bojím se, že to bude velká trhлина do základů naší samostatnosti. Za druhé se bojím, že to nesmírně poškodí naši vlast hospodářsky (neboť hospodářsky je to pranesmysl) a že otráví poměry na venkově, neboť povede k zápasu všech proti všem o kus kořisti. Teprv na třetím místě připomínám si, že značná část šlechty chovala se k nám dobře (až velmi dobře), že měli jsme i šle-

chtíce revolucionáře (Thurn-Taxis,³ hrabě Lützow⁴), že to žvanění o půdě lidu (!) urvané po Bílé Hoře atd. je jen žvanění. Naproti tomu uznávám, že na Slovensku bez korektury v majetkových poměrech velkostatkových těžko ovládneme situaci. Ale soudím, že jinou, rozumnější a pozitivnější cestou, bychom došli spíše cíle. Např. změnou zákona o fideikomisech a o dědickém právu. Proč statky Eugenovy mají připadnouti cizí vzdálené linii?⁵ Nechal bych je v takovém případě připadnout státu. Atd. Nevěřím také, že pozemk[ováv] reforma podle dosavad[ních] zákonů bude provedena. Ale nemám věru ani dosti odhodlání nechat historie a dávat se v boj, v němž jednotlivci bez organizační schopnosti a zdravé ctižádosti se rvát by málo poškodil.

S p. Mukem promluví. Vaše myšlenka je dobrá. Thema bude nutno ovšem zúžit na dobu řekněme 1627–1740 (dal jsem již jinému posluchači před 2 léty thema: Česká šlechta a č[eský] národ v 19.st[oletí]).

Ještě jednou: pěkně děkuji, také za ta srdečná slova na konci a doufám, že Vás někdy v září (bude-li se to Vám hoditi) najdu v archivu ve zdraví a – doufejme oba – ne naposled.

Vám přátelsky oddaný

Jos. Pekař

1. Bedřich Schwarzenberg (1862–1936).
2. Bartoňové z Dobenína, známá česká podnikatelská rodina.
3. Rudolf Thurn-Taxis (1833–1904), spoluzakladatel Národních listů.
4. Franz [Francis, František] Lützow (1849–1916), německo-anglický aristokrat, propagátor českých dějin, autor několika knih o českých dějinách.
5. Eugen Čermín (1851–1925), byl ženat s Františkou, kněžnou von Schönburg-Hartenstein (1857–1926); neměli děti. Narážka na složitost dědických poměrů s přihlednutím k situaci po vyhlášení pozemkové reformy – srv. níže opis Teplého přípisu Ministerstvu školství a národní osvěty z 30. 7. 1922.

64 – Pekař Teplému [Praha,] 2. 6. 1922

Vážený pane archiváři,

Vracím včas s díky pěknými. Prosím, aby list děkana Philipiho a. d. 1718 30. marti, jenž tuto přiložen zvlášť, mohl mi třeba p. Muk opsati (neměl jsem již času na to). Pošlete-li jen něco, budu vděčen.¹

Přeji Vám zdraví a všeho dobrého

Dr. Pekař

1. J. Muk list opsal, srv. Pozůstalost. J. Pekaře, kart. 27.

65 – Teplý Pekařovi [B. m.,] 8. 6. 1922

Slovutný pane!

Pan Muk dodal všechno správně (revers vracím) opsal listinu a k tomu seznam úředníků kosteckých, který jsem kdysi sestavil pro Vás a zapomněl dodat; aspoň myslím, že zapomněl.

Posílám Vám spisy o jarmarcích soboteckých a některé radniční lejtstro; item farní. Zůstává tu ještě fascikl:

1) sousedi, výhosty, kšaft, spory, studenti; 2) řemesla; 3) městská rada, renovace téže, ohně; 4) varia.

Kromě toho bylo by třeba prohlédnouti acta ad Kost, poněvadž do nich jsem zařadil snad mnoho nových a jistě i o Kosti. Pan Fabian,¹ výborný můj předchůdce, sestavoval dějiny statků Samšiny a Mackova. Rkp. Vám též posílám, prose, abyste současně i dnešní zásilku po p. Mukovi nebo Pelikánovi, až pojedou na prázdniny, zase archivu poslal. Aby tu po p[anu] F[abianovi] něco zůstalo. – Kromě toho leží tady slušný fascikl o nekatolicích na Kostecku z r. 1680–1735. Hodí-li se Vám, při-

pravím to pro ČČH. Zajímavý by článek byl s říkáčkami husitskými, které jsou v jednom protokolu obsaženy.²

Prosím o podepsání a poslání seznamu. Těším se, že račte letos k nám zavítat – uvidíte ledacos nového, co Vás bude zajímat. Také více v thema: šlechta a český národ si pohovoříme.

Bude-li Vám libo, dám Vám svůj pokoj k dispozici. V ča-su od 10/8–10/9 nikdo Vám překážeti nebude.

Srdečně Vás pozdravuje

Váš F. Teplý

1. HOFFMANNOVÁ – PRAŽÁKOVÁ 2000, tohoto archiváře neuvádějí; výše se o něm mluví v poněkud jiném kontextu (učitel, kopista).
2. Srv. TEPLÝ 1930.

66 – Pekař Teplému (ústřížek dopisu) [B. m.,] červen 1922¹

... Děkuji srdečně za laskavý dopis i zásilku. Těší mne to vše a dělám si poznámky z toho, ač dosud nevím, jak a kdy toho budu užití moci. Vaše neobyčejně laskavá nabídka o pokoji vzbuzuje otázku: je v Hradci nouze o pokoj pro p[ocestného]? Neboť (upřímně vyznáno) nerad bych vázal Vás i – sebe. A před zářím sotva budu moci se ukázat.

Váš Pekař

1. Podle J. Hobzka není psáno Pekařovou rukou; což neodpovídá skutečnosti, neboť jde vskutku o ústřížek Pekařova listu, jenž měl původně uvedeno i místo odeslání.

67 – Pekař Teplému Lázně Sedmihorky, 24. 7. 1922

Vážený pane archiváři,

p. Muk mi píše již podruhé o pokyny a směrnice k své práci. Měl jsem dosud starosti s Čes[kým] Čas[opisem] Hist[oric-kým], pak s úmrtím v příbuzenstvu – omluvte i Vy proto, že jsem nepoděkoval Vám, vracíje akta sobotecká, zvl[áštním] dopisem. Co p. Muka se týče, přiznám se Vám, že nevím, má-li v sobě „Zeug“¹ k většší práci. V semináři nenáležel k těm, kteří by na sebe chtěli upozorniti. Ale buď jak buď – začne-li pracovati u Vás, nemůže to býti než činnost přípravná, především sbírání materiálu a jakost a povaha vůbec tohoto materiálu to bude, která bude určovati povahu práce. Široké thema: Poměr české šlechty k národní myšlence české v 17. století (nebo chcete-li v 2. pol. 17. stol., nebo v 18. nebo 19. stol.) snese rozmanitá zúžení nebo specialisace, jak o tom bude rozhodovat materiál. Zisk pro p. Muka bude v každém případě, že se naučí číst a seznámí s arch[ivními] prameny. Jeho bezradnost svědčí, bojím se, již nyní proti němu. Ukažte mu, prosím, co máte za vhodné – uvidíme pak, dá-li se z toho co udělat nebo co z toho udělá p. Muk. – Zpráva o zabírání „hraničních“ panství a Jindřichova Hradce, jak víte, mne nepotěšila. Pášeme zločin, a plody jeho, obávám se, budou jen zhoubné. Ale nevěřím ještě opravdu, že se vše skuteční tak, jak chce p. Staněk.² Ale o tom všem bude snáze porozprávěti s Vámi osobně, přijedu-li k Vám v září! Přijedu-li, neboť nevím to ještě bezpečně. Ale budu v každém případě psáti.

Zatím děkuji za laskavé zaslání poslední dávky. Budu ji však moci zpracovati teprv u Vás, neboť ČČH mne (a konec roku) tak zabavil, že jsem jí v Praze užití nemohl.

Přeji Vám vše nejlepší oddaný

J. Pekař

1. Schopnost, vlohu, nadání.
2. František Staněk (1867–1936), agrární poslanec, v letech 1921–1922 ministr zemědělství.

68 – Pekař Teplému

Praha, 28. 8. 1922

Vážený pane archiváři.

Dostanu-li od Vás povzbuzující odpověď, vyjel bych si v neděli do Jindřichova Hradce a pokusil se v archivu Vašem dokonat staré studie. V první řadě mi jde o dobu „temna“ – t.j. chtěl bych z korespondence černínské (Humprechtovy až Frant. Josefovy) vniknouti poněkud hlouběji ve veřejného ducha té doby. Kost stojí až v druhé řadě zájmu.

Vím, že poměrný úspěch bádání není možný bez Vaší laskavé rady a péče. Vyprošuji si obě, je-li totiž práce v archivu příští týdný vůbec možná a nekoliduje-li snad s jinými plány Vašimi. Zároveň bych prosil o doporučení hotelu, kde bych se ubytoval. Byl jste tak laskav, že jste mi nabídl pokoj u sebe, ale (opakuji), že – doufám bez vší urážky – volím raději spát v hotelu, je-li tam čistý a tichý pokoj. Minule jsem býval v rohu na náměstí pod cestou ke kostelu – nevím, zda ten hotel je ještě v dobré pověsti. Byl jsem tam spokojen, ovšem i proto, že večer bývala milá společnost: říditel Decker, důchodní Brejcha aj. – jak je to už dávno!

Uvidím zároveň, co dělá p. Muk – myslím si beztoho, že o fériích¹ se přes opisy dál nedostane.

Kdyby z rozl[ičných] důvodů má cesta byla nevhod nebo neslibovala valné kořisti, varujte mne, prosím, hned.

Očekáváje Vašeho laskavého „vyrozumění“

jsem Vám oddaný Jos. Pekař

1. Z latiny: o prázdninách.

69 – Teplý Pekařovi

[J. Hradec,] 30. 8. 1922

Slovutný pane,

míníte-li se zdržeti v Hradci více než 4 dny (4.–7. 9. incl.), prosím uctivě, abyste přijel až 17. 9., neboť 7. září odjedu na návštěvu své sestry, kterou jsem už dlouho neviděl a vrátím se za 8 dní.

Kost leží netknuta od Vaší poslední vistry a v oddělení rodinném naleznete, o čem račte psáti: ovšem mám zákaz pouštět ke korespondenci, ale pro Vás (myslím si) neplatí, protože Jste měl dovolení in omnibus.¹

Do hotelu můžete buď ke Kasperům nebo do Centrálu. V tom Jste byl posledně. Společnost od války není nikde: bývalé časy tytam.

Račte mi ještě napsati lístkem, kdy určitě přijedete.

Přátelsky se na Vás, slovutný pane, těší Váš

upřímný ctitel František Teplý

1. Z latiny: ve všem – tj. studium bez omezení.

70 – Pekař Teplému

[B. m.,] 4. 9. 1922

Vážený pane archiváři.

Děkuji za odpověď. Podrobuji se beze všeho Vašemu rozvrhu – protože 4 dny jsou mi málo, nezbude než abych přijel 17. 9. Protože o sv. Václavě musím být zpět, nezbude mi ani tak mnoho času ke práci. Ale jaká pomoc – užil jsem prázdně, Vám mi uložené, jiným vhodným způsobem.

Kdybyste snad náhodou vrátil se do Hradce dříve než 16. 9., račte mi laskavě lístkem sdělit, abych toho užiti mohl k příchodu dřívějšímu. Ale to neznamená (budte ujistěn) žádný útok nebo nátlak na zkrácení Vaší návštěvy k vůli

Vám oddanému Pekařovi

71 – Teplý Pekařovi

[Malenice,] 9. 9. 1922

Oznamuji zdvořile, že 14. 9. (ve čtvrtek) v 8 hodin ráno budu zase v archivní kanceláři. S tím a přátelským pozdravem

Váš F. Teplý

Malenice n. Volyňkou

72 – Pekař Teplému (telegram)

[Praha,] 13. 9. 1922

Srdečně děkuji, ale zatím přijet nemohu.

Pekař

13. 9. 1922 v den, kdy jsem kvůli němu se vrátil z domova po 2 dnech, kde jsem chtěl být aspoň 14 dní kvůli svým nervům.¹

1. Větu připsal na telegram Teplý.

73 – Teplý Pekařovi

[J. Hradec,] 7. 10. 1922

Slovutný Pane!

Kdybyste jen tušiti mohl, jak jsem se na Vás těšil, jistě byste byl přijel. Však uznávám, že nemožnost poráží mnohá přání.

Pan Muk pracoval v oddělení Historik a rodinném velmi pilně a s pěkným porozuměním. Naučil se brzo číst a že umí dost němčinu i francouzsky rozumí, plaval v tom dobře. Za trpělivost zaslouží ten bystrý mládenec metál. Ještě třeba projít celé oddělení šlechty a Slavaty. Mám k Vám, pane profesore, neskromnou prosbu. Můj dobrovolný asistent po celá léta, nyní Váš posluchač, Josef Pelikán jako chudý student se v Praze dost bídne protlouká a všecek volný čas po přednáškách ubíjí běháním po kondicích, což mu velmi vadí, poněvadž ku své vlastní práci potřebuje mnoho píle. Znáte ho, jste naň laskav a víte se mnou, že ten hoch je spolehlivý, přičinlivý – já ho mám rád. Nedivte se tudíž, když Vás prosím, abyste mu svou protekci, dopomohl k nějakému místu vhodnějšímu, snad ve Vašem Klubu historickém. Vyzná se v korektuře (české), zná vedení administrace, snad i na stroji, (jak se mně kdysi chlubil) umí psáti.

Vím, že Jste podporoval našeho krajana p. Klika z Deštné, přeneste trochu lásky na studenta Pelikána, ještě chudšího a stejně hodného, aby i on Vám poděkoval za svou budoucí existenci. Prosím Vás za to co nejvroucněji.

S tím a přáním všeho dobra jsem Vám, slovutný pane, upřímně oddaný a každou možnou službou volný ctitel

František Teplý

archivář

74 – Pekař Teplému[Praha,] 9. 10. 1922¹

Vážený pane archiváři.

Lituji také opravdově, že jsem se do Hradce nedostal a nestrávil nějaký týden v milém mi ode dávna prostředí po Vašem boku. Chtěl jsem v podstatě seznámit se s Vašimi „Historica“ od roku 1648 – tam až totiž jsem se před léty dostal. Čekaje na „Einreisebewilligung“ dal jsem se do jiné práce – a to mne pak upoutalo tak, že plán Jind[řichova] Hradce ustoupil do pozadí.²

Užil jsem prázdnin také k přehledce a srovnání svých věcí, po desetiletí pořádací rukou nedotčených. Při tom jsem našel v kosteckých materiálech Vaše desiderata a ještě něco nad to – pošlu to při příležitosti, jsa si jist, že nic napříště nezadržuji z pokladů Vašeho archivu.

Co bude s ním, s tím archivem Vaším? Nevěřím, že by ho hrabě zavřel a nechci věřit také, že by nestoudné lupičství, jež dnes pod zákonnou zástěrou se provádí v této zemi, neuvědomilo si význam kulturní a mravní této instituce a nebylo ochotno k slušnému narovnání (ale kdo ví?).

Pelikán teď pracuje u mně (dělá mi katalog knihovny a j.); zdá se spolehlivý i obratný; bude-li jaká příležitost, nezapomenou. Na Muka jsem zvědav; máte jistě i osobně i svým archivem velkou spoluzásahu o ty jindřichohradecké historiky. Tedy hodně zdraví.

Malý dotaz: Ve vašich „Historica“, 24. krabice, k roku 1613 12. Jan[uar] jsou zprávy o správě a výnosnosti komorních statků českých, psané sekretářem komory Dan[ielem] Škrétou presidentu Slavatovi, spolu s místy propachtování statků kom[orních] aj.³ To jsou pro nás zajímavá témata; soudím, že by leccos z toho mohlo být otištěno v ČČH, ale nemám bohužel poznamenáno nic o rozsahu těch kusů ani bližší data, s jichž pomocí by bylo lze učiniti vhodný výběr toho. Nebyl byste tak laskav a několika poznámkami neusnadnil mi rozhodnutí?

S pěkným poručením

Vám oddaný

J. Pekař

1. Psáno na hlavičkovém papíru Českého časopisu historického.
2. Pekař psal patrně stař Císař Vilém o vzniku války (PEKAŘ 1922).
3. Pekař se zmýlil, neboť příslušná dokumentace se nalézala v Zemském archivu [= SÚA Praha, ČDKM, IV-C-18-1], srv. i následující Teplého opis i dopisy.

75 – Teplý Pekařovi

[J. Hradec,] 11. 10. 1922

[Opis listu Škréty Slavatovi z 13. ledna 1613]

Službu svou...

Po odjezdě VMti na druhý den JMt p. Václav ze Vchynic pro mne poslali a mne mezi jinými discursy o svém zdání, aby panství budoucně pronajímána byla, oznamovati ráčil. V kterémžto artikuli, poněvadž mi se nevidělo mlčeti pro dobré JMt Vaší Mti některé artikule raptim¹ sepsané *) odsílám, kdyby se VMti příčina dala o tom dole mluvíti a k tomuto zdání mému mám hlas dáti, abyste ráčili míti jakés takéž podnaskytnutí dalších a více motiv přednášení.

Dnes pán ráčil z Prahy odjeti; však každý ráno na Komoru a naše pány dva pozůstalé divně examinoval i mnohými budoucími věcmi a řády tributoval, že nevědí, jak tý latině rozuměti mají.

Pan vrchní hejtman dnes mi oznamoval, že chce pana puchaltera² po panstvích poslati s neděle, kterýž jakou platnost, peníze, skutek na způsob předešlého jeho po panství řízení ukáže; a co se zde obmešká, jak to [vynahradí? – dopl. edd.], ještě nic při puchalterii spořádáno není. Náleželo by to pánům komisařům potom seznati, jak jsou s počty svými na hotově, jak a podle čeho by ratifikovány býti měly: snad co se nyní přehlídně, páni komisaři by nepasírovali. Příležitost VMti dvou ratschlagův³ připis odsílám, kteréž předešle na dvorskéj komoře jmají.

Tento tejdén několik zde důchodních písařů z rozdílých panství bylo v příčině oučtův za viktualie toho pána v Vídni vědomého i jiných. Nevím, jak se to bude počítati, tajny jsou ty věci přede mnou, ale při visitaci bude artikul k vyhledání.

Vyrozuměl jsem od VMti pana Václava, že chce mít poručení na tu komisi – byl bych, abyste ráčili poručiti, copii vy-

hotovil a v ní řízení rozepsal, ale jestliže ráčíte co toho z Vídně německého s sebou přivéztí, bude víc méně potom český psaní moci učiněno býti.

Tolik komisařův bude mnoho. Dosti by na dvou bylo panu Václ[avovi] a panu Matyášovi sejde z outrat, tajnost bude větší řízení a lepší se snášení při napravení hospodářství.

Bratru mému, bude-li míti býti, jakž toho JMt pan Václav žádostiv jest, musí taky poučení projíti, nebo nejsa na ten čas v službě JMcísařské, jměl by na rozmyšlenou i vejmluvy do toho se dáti.... (o moru na Moravě, zeměřesení v Niderlandu, Sasku...)

S tím VMti v ochranu P. Boha poručení činím k šťastnému ve zdraví se do vlasti spolu s Jich Mti pány kolegy navracení.

Dáno v St[arém] M[ěstě] Praž[ském] 12. Jan[uarii] 1613.

VMti k službě poslušný

Daniel Škreta

*) při listu nejsou, ani v materiálich k Pamětem, ani ad V. Slavata. Nejspíše uvízly ve Vídni.⁴

O Václavu Kinském je tu opis rozsudku zem[ského] soudu dto 10. 6. 1616, jímž se odsuzuje pro těžké provinění proti zem[skému] zřízení A 18, K 37, L 5, D 48–49 k doživotnímu vězení na hradě v Kladsku (VIII F beta Kinský). Jinak jsem k té záležitosti a. d. 1613 nemohl ničeho více naléztí, ač jsem všechna oddělení náležitá prošel.

Seznam dynastií prodaných statků korunních podává J. Chadt – Ševětínský⁵ ve své knize: Dějiny č[eských] lesů.

Uctivě přátelsky se Vám poroučí

F. Teplý

1. Rychle.
2. Účetní, správce financí.
3. Rada, doporučení.
4. Poznámka F. Teplého.
5. Jan Ev. Chadt (1860–1925), schwarzenberský lesní správce, autor knihy o lesním hospodářství (CHADT 1913).

76 – Pekař Teplému

[Praha, poč. listopadu] 1922

Vážený pane archiváři, posílám dodatečně vše, co po bedlivém prohlédnutí mých skládů opisů a j. (po desetiletí nedotčených) jsem našel. Věřte, že tu nezbyvá již nic jindřicho-hradec[kého] – kromě snad velkého listu přehledného pod tit[ulem] Summarischer Extract (selských polností po vsích etc.) z r. 1725 – o němž nevím zatím, je-li to od Vás nebo ze Zemského archivu z věcí katastrálních. Zjistím-li Vaši příslušnost, pošlu příležitostně po Mukovi.

Děkuji Vám za Vaše poslední psaní a opis sekretářův. Lituji velmi, že se ty věci ztratily nebo jsou založeny. Koho by to bylo mohlo zajímati?

Nic jste mi neprozradil o osudu archivu v pozemkové potopě atd. Co se stane?

Zdraví Vás srdečně

Vám oddaný

J. Pekař

P. Muk Vám dodá ty staré mé dluhy.

77 – Teplý Pekařovi

[J. Hradec,] 3. 11. 1922

Slovutný Pane!

Mládeneček Muk všechno v pořádku přinesl. Myslím (dle poznámek), že u Vás nebude už než to schéma hospodářské na Kosti z poč[átku] 18. století. Taková kuriosní plachta.

Na Váš dotaz, co je s archivem, mohu říci: V min[jisterské] radě se jednalo o převzetí archiváře do stát[ní] služby s výsledkem negativním. Z toho soudím, že se jednalo i o archiv; však v dozorné době sotva k tomu dojde. Napřed lesy (všechny postát[ní]!) potom pole (50% zatím) a nakonec zámek. Jiného nevím. Poněvadž jde o celé panství Třeboň, archiv přijde k postát[ní], což i naznačoval p. řed[itel] Mareš v poslední zprávě tím, že litoval, proč jeho zeť p. Dr. Markus¹ nepřestoupil do státní správy – chci říci služby – když ho vyzývali. Ergo: i na Hradec dojde.

Pocituji se v situaci mezi dvěma kleštěmi – slíbil jsem pánu, že zůstanu, dokud se nevyjasní a mám nejvyšší čas odejít; neboť to hučení v hlavě zrovna teď bouří. Nespím celé noci.

Hledají nástupce, chtějí zase kněze: dosud neašli. Než odejdu, račte si napsati, co byste ještě potřeboval. Novinka: Dostal jsem ústní zákaz pouštět kromě historiků do ostatních oddělení. Dobře, že Muk si vytáhl, co potřeboval z rodinného. Také prý není vyloučena možnost, že archiv uzavrou.

Pan hrabě František se mne ptal, kde v Praze bydlíte, že prý by Vás rád navštívil a tázal se i, zda-li byste přijal jeho pozvání na jaro do Krás[ného] Dvora (Schönhof u Žatce, s překrásným parkem). Řekl jsem ad 1) adresu a že byste (jak Vás znám) se s ním rád pobavil ad 2) jsem řekl, že nevím. Nedoufám, poněvadž p. profesor žije uzavřeně. Ostatně ať se Vás zeptá sám.

Hrabě František vypadá trochu podivínský, ale je to milý, vysoce vzdělaný muž a v historii obeznalý Čech. Rád by vydal paměti svého dědy Eugena Černína,² přítele Dobrovského, Palackého.³ Patrně se chce s Vámi poradit. Píše to ne česky, ač češtiny vybraně schopen. Animuji ho k a) k vydání (to by zrovna svítilo!) b) k českému vydání. Neračte ho odmítati co se týče zájezdu do Kr[ásného] Dvora: tam by se Vám líbilo.

Uctivě Vás pozdravuje

Váš upřímný ctitel

Fr. Teplý,
archivář

1. Antonín Markus (1886–1968), třeboňský archivář v letech 1910–1945.

2. Eugen Karel hrabě Černín (1796–1868), spoluzakladatel Národního muzea.

3. Josef Dobrovský (1753–1829), František Palacký (1798–1876).

78 – Pekař Teplému

[Praha,] 7. 11. 1922¹

Vážený pane archiváři,
Váš dopis mne velmi zarmoutil a polekal. Především, že se necítíte zdráv, za druhé, že chcete do penze. Rozumím dobře, že zachování zdraví třeba dáti přednost přede vším a vím, že byste v pensu také nezaháležel. Ale archiv v ruce nováčkově, ať je to kdokoli, bude na polo nepřístupný. A k tomu nyní ještě násilí, t.j. loupež tzv. pozemkové reformy a důsledky její! Nezbyvá ovšem než vyčkati, co bude. Co bych si přál z archivu, nepíši, neboť v tom mi největší ochota prospěti nemůže. Chtěl jsem poznat ve Vašich papírech plněji dobu 1650–1750, dobu „temna“ atd. – „temna“ také proto, že o ní tak málo víme. Cíle lze dojíti jen osobním probráním dokumentů. Udělám tedy nad tím vším kříž a nevzdávám se naděje, že poměry se přece zlepší tak, že to jednou – budu-li živ a zdráv – bude možno. Animoval jsem jednoho svého žáka, Z. Kalistu,² mladého básníka a nadaného hochy, jenž čte vlašsky a obírá se dějinami umění, aby ujal se biografie Humprechtovy. Je to nesnadný úkol, ale sláva černínského rodu především po něm by měla toužiti; pan hrabě by měl cenu vypsati, aby našel vhodného vzdělavatele jeho. Ale jak těžce nesu to bolševictví proti

šlechtě, proti trestaným českým rodinám, v nichž žije tolik z našich dějin, vím přece dobře, jak málo smyslu pro velkou historii vlastní žije v potomcích těch rodin a jak, jakoby zrovna slepotou raněni, opomenuli vše, co by je přiblížilo sympatiím veřejnosti! Z toho plánu tedy nebude také nic – leč by p. hrabě chtěl povoliti výminku. Píšete mi, že by hrabě František rád mluvil se mnou. Měl jsem příležitost mluvit s ním svého času v Hradci, psal mi také jednou, opravuje chybu v mém vyličení hr[aběte] Heřmana, vím, že je to znatel naší historie. Pokládal bych si za čest, kdyby mne poctil návštěvou při náhodném pobytu v Praze (v době přednášek bývám doma odp[oledne] od 4 1/4 do 1/2 8), jinak i dopoledne. Do Schönhofu bych nerad jel – a řeknu Vám důvěrně proč. Rád bych napsal pár článků proti Poz[emkové] reformě, na obranu šlechty, probral zejména některé zcela běžné omyly historické, jež tvoří jednu z psychol[ogických] základů té dnešní konfiskace.³ Ale nerad bych, aby se řeklo – on to píše proto, že má styky se šlechtou, přijímá její pozvání atd. Víte snad, že vůbec styků s pány nevyhledávám, žije víc jako bohéme a proletář. To snad bude poněkud mou obranou, až se bouře strhne. Kdyby dnes František Černín, jeden z těch opravdu málo českých šlechticů, vydal Paměti Eugenovy německy (tj. rozumím s německou předmlouvou a něm[eckými] poznámkami; paměti jsou psány německy a mohly by tedy býti tištěny v řeči originálu – české zpracování a snad zkrácené by mohlo následovati), byla by to po mém soudu veliká chyba. Já se vůbec divím, že ta mocná šlechta jde jako obětní beránek tiše, bez protestu na jatka, nebo že při tom jednotlivci jako Vojtěch Šternberg píšou tak unangebrachte⁴ články jako byl onen v Berliner Tagblattu o Čechách na Rujaně.

Tedy tu plachtu z r. 1725 Vám také pošlu.

Především Vám přeji zdraví. Dvě hodiny procházky po silnici k Děbolínu a náěk to štípání dříví à la císař Vilém⁵ jsou (dovolíte-li raditi) kúrou nejllepší.

Vám oddaný

J. Pekař

1. Na hlavičkovém papíře Českého časopisu historického.

2. Zdeněk Kalista (1900–1982), historik a literát.

3. Srv. PEKAŘ 1923.

4. Z němčiny: nemístné.

5. Vilém II. (1859–1941), pruský král a německý císař.

79 – Teplý Pekařovi

[J. Hradec,] 10. 11. 1922

Slovutný Pane!

Pan hrabě JUDr. František Černín dnes odtud odjel. Pravil mně, že Vás ve čtvrtek na druhý týden v Praze navštíví. Vypadá trochu podivínsky, někdy i tak mluví; ale je to člověk cele ušlechtilý, má široké vědomosti, vyzná se v historii a miluje český národ. Mně je vždycky líto, že muž tak vysoké erudice kvůli židovi¹ musil na rozkaz starého císaře opustiti státní službu. Věřím, že při schopnostech a právnickém rozhledu byl by to býval lepší místodržitel než kníže Thun,² jenž takových studií neměl a k národu přilnul teprve na sklonku života.

Nedivte se tůze té ztrnulosti „naší“ šlechty. Reforma je prostě ohromila, nalezla bez přípravy. Takový Grandsegner³ dal správu statků do ruky úředníka a houby se staral o české poměry. V tom setrval – a nyní nedovede se jednoduše uzpůsobiti a tím méně brániti. Úředník, právník ho řídí a těmto spasilům vrchností, kteří ovšem na sebe nezapomenou, se dobře hodí pasivita. Póza ta se panstvu radí a líbí. Radí jí šlechta z Němec např. Fürstenberg, Lichtenstein, kteří svými maza-

nými zástupci (dr. Kaplan, Knotek) nabídli p. prezidentovi Lá-ny a výběr panství Poz[emkovému] úřadu. Ovšem, že to dovedou omluvit a vymluvit... Šlechta, která kromě zajíců, koní, automobilů nezná z valné většiny žádné pozitivní práce, halí se ráda do kostýmu pronásledovaného a ovšem „nevinně“ sužovaného a šla by také sedět na forum v togách a dát se ztrnulá zabít nepřítelem. Totéž scéna pro ně jako ušitá.

Nedovedouce rozlišovat pojmy: národ a jeho vláda, (tato pomíjitelná), zanevře-li celým srdcem na Čechy a vyhnali ze srdce svého poslední špetku národnostního cítění..., my všichni jsme jim prostě bolševici. Víím jen o dvou výminkách: jednu uvidíte ve čtvrtek a druhým je hrabě Harrach ve V. Meziříčí. Chcete-li nabýt v mentalitě šlechty rozhledu, seznamte se i s tím druhým; neboť budete-li je brožůrkou hájiti, musíte jim dáti také spravedlivou lekci, aby Vaši protivníci neřekli, že Jste jednostranným. Budete-li chtít, pošlu Vám článek, který jsem chtěl sám uveřejnit (ale musíte týž bráti taliter qualiter⁴) a napíši do Meziříčí, aby Vás pán navštívil.

Nejvíce mate panstvo cizina. Ta nevěří ve stabilitu Čsl. republiky a myslím, že je svádí k účelným spolkům k obnově status quo ante. Jak se ubozí mylí a platí! Šlechta u nás dohrála roli a je trestána krutě za to, že dvůr vídeňský jí vzdycy šel nad vlastní národ. Neznajíce prostě situace, dají si namluviti od „věrných“ každou hlúpotu. Nejsou přístupni pravdě (mají ji za hrubost), nedovedou se změnit (třeba býti podle přísahy Kaisertzen), ani v myšlénce nechtějí se pokořit (to by byla žebrota), baví se mezi sebou anekdotami o presidentovi a jeho rodině a věří každé plácanině o něm jako Písmu – jediného obdivují – dr. Beneše,⁵ protože se ho bojí. Sami, jakž už rozumíte, nejsou schopni žádné akce. Maně je srovnávám se třemi posledními rodu z Hradce a dvěma z Rožmberka.

Posílám záborovou listinu dato 26. 6. 1922. Pan hrabě František pravil: Nic bych proti tomu tak dalece nenamítal, kdyby z latifundií utvořili zdravý, selský stav; ale takhle po čase českou půdu uchvátí židi. Z toho jsem vycítil, že i on je z těch, kteří věří, že válku, hrůzy, převraty a reformu způsobili – zednáři resp. v těch zakuklení židi. [dodatečně: Nic Kaiser Wilhelm, Koburg,⁶ Ferd[inand] d' Este,⁷ starý císař⁸ ... a pangermáni s Maďary!] Uznávají chyby, ale ku své největší, že nesprávně informovali (a dobře nemohli, sami nevědouce) panovníky a tím zavinili pád, který je strhl, se nechtějí přiznat. Jeť to pohodlnější i příjemnější svalovat neštěstí na jiného. Hlupúcký člověk najde vždy ještě naivnějšího sebe, jenž se mu obdivuje jako trpíteli a to hladí znamenitě ješitnost, hlavně vesměs německy smýšlejících šlechtických dam, které se nyní předstihují v nábožnostech útočice na Boha, aby jim k bývalé životní neděli zase dopomohl. A když se sjedou někam na hony, hostina hostinu stíhá – hluboko do noci. Služebnictvo omrzelé bděním potom o nich trouší pravdu i lež.

Konec konců: chytří nejsou, pracovat neumí a přemnoží přece žijí tak, jako kdyby zase celý svět jim měl sloužiti a čekal je starý blahobyť bez práce. Zábor sám už se v Hradci provádí. Lesy postátňují, úředníky přejímají. Když ptáčka lapají, pěkně mu zpívají. Nemohu věřiti, že jim všechno splní. Vidím na sobě. Pan řed[itel] dr. Krejčík⁹ prohlížel archiv a hlásil (částečný?) zábor podle § 33 zákona dato 8. 4. 1920. Nevím, míní-li jen quoad¹⁰ Hradec, nebo též i jiné zabírané statky např. Chudenice. Nemohl jsem s ním přímo mluvit, poněvadž se

přehlídka dala v přítomnosti advokáta a v tu chvíli, co odpodnedne zbývala, věnoval p. ředitel přemlouvání mne do státní služby. Dle toho by šlo o celý archiv s výminkou rodinných (ale jen Černínů) předmětů.

Situace pro mne velmi choulostivá. Mně v první řadě jde o zachování celistvosti archivu. Představte si tak, až to roztrhají, co se stane. Staletí shromažďovala... za chvilku to má být bůhvíkam odvezeno. Majitelé nakládali nemalý peníz a za to – jsou trestáni zábořem. Kdo listin nemá, vyjde lehčeji. Práce p. Tischerova, moje... to všechno nic nicoucí nic. Co jsem nocí nahradil, zdravím seděním ničil – to všechno nic. Trpké pomýšlení ve XX. století. Nejsem sentimentální; leč často cítím rosu v očích, když procházím archivem a přemýšlím, co z vás papíry bude, kde se octnete.

Když se nikdo neozýval a všichni mlčeli, co měli mluvit, docela o své ujmě napsal jsem minist[erstvu] školství a Památkovému úřadu krátký ale obsažný „rozklad“, co si myslím. Akcentoval jsem zásluhy hrab[ěte] Eugena o zámek a archiv, ukazoval k veliké kulturní škodě a ostudě v cizině, až se archiv, pracně sehnané sbírky podle citovaného § 33 roztrhnou. Nakonec jsem pravil, že tomu dobrotivému starci měli ušetřit za veliké peněžní náklady životní zklamání (plánů, chtěl prý sem i obrazárnu z Vídně převézt), že by měli aspoň na doživotí ho nechat na pokoji. A že ublíží i městu Hradci. Památkový úřad – ovšem nemá v tom exekutivu – mi odpověděl, že bude chránit – sbírky, o archivu ani muk (citují § 20 téhož zákona), min[isterstvo] školství sem poslalo dra Wirtha,¹¹ ale na přehlídku loveckého zámečku Jemčiny a o archivu zase ani muk. Jurisdikci dali dru Krejčíku ze zemědělského archivu a když tu byl, na dotaz můj, ví-li o mém protestním spisu ministerstvu školství, odvětil, že neví nic!

Nezachoval jsem se administrátoru ani hraběti. Zapověděli podobné akce. Různá slova ve spisu mně vytkli a docela pro takové neporozumění a slovíčkářství roztrpčili. Ovšem jsem jim řekl, že dobrého úmyslu mi oddisputívovati nemohou – a slyšel jsem potom, že prý mám radš archiv než hraběte. Tak malicherní! A mají v tom bodu pravdu: archiv je mi nejmilejší – ale vidím, že už osud jeho v Praze zpečetili, že mu nepomohu. Tak podobně běží věci i v Třeboni. P. řed[itel] Mareš mi psal desparatně¹² a p. dr. Markus míní se chopiti profesury, poněvadž asi pod zemědělským říditelstvím by se mu těžko sloužilo. Mareš jde na pensi – také jistě s trpkým pocitem, že práce jeho a jiných zničena.

Musíme se vrátiti ještě k těm osobním namluvám. Řed[itel] dr. Krejčík mně pravil, že min[isterstvo] zemědělství mne nemůže přejmouti než za smluvního úředníka a to tak, že mi doplatí rozdíl mezi penzí a výší nynějšího služného. Na dotaz, proč mne automaticky nepřejmou jako jiné úředníky, pravil, že právnícký referent neví, kam by měl mě ve statusu stát[ních] úředníků zařaditi, když nemám předeepsané studium. Slovem, oni by mne potřebovali, ale na mne musí šetřit, aby v jiných ministerstvech měli na všechny krejčí, ševce a vojáky, které politika povýšila bez kvalifikace. Nejsem straníkem vládnoucí politiky – nezabýval jsem se politikou vůbec; proto mi upírají kvalifikaci. Ovšem mrzutě si vzpomínám na p. dr. Kalouska, Zíbrta,¹³ kteří kdysi mne radili doktorát filosofie etc. Než ale, nejsem dost zdrav, žádal jsem p. hraběte v červenci o pensi. Nechci už sloužiti nikomu. A tu máte ten háček, vlastně silný hák – nevyřizují zásadně přijatou žádost

až na další, až jak bude. A mám při svém nezdraví nervů se snad dorozčítiti? Kéž by mně už propustili; neboť se mně zdá, že se do těch rozvrácených poměrů nijak nehodím, ač se řídím vždy příslovím: Ubi nihil vales, ibi nihil velis!¹⁴ Otvírá se mi smutná perspektiva na stáří; ale což nějak bylo a bude.

Právě jsem slyšel, že náš pán chce prodat nejkrásnější obraz z obrazárny vídeňské: prý za 25 milionů Kč. Je to pravda? Bože, to naposled prodají i nádhernou knihu s „Legendou sv. Františka“. Tak málo máme podobných skvostů a ještě o ty přijdeme?

Uctivě se Vám poroučí a ku každé možné službě nabízí

Váš věrný ctitel František Teplý

1. Toto tvrzení F. Teplého se nepodařilo upřesnit.
2. Kniže František Antonín Thun (1847–1916), v letech 1889–1915 místodržící v Praze.
3. Pozemkový vlastník.
4. Z latiny: přibližně.
5. Edvard Beneš (1884–1948), v té době ministr zahraničních věcí ČSR.
6. Koburkové, vládnoucí dynastie v Bulharsku, původem z říše.
7. Ferdinand d'Este (1866–1914), následník rakousko-uherského trůnu, zastřelený roku 1914 v Sarajevu.
8. František Josef I. (1830–1916), rakousko-uherský císař.
9. Adolf Ludvík Krejčík (1887–1958), archivář, v letech 1920–36 ředitel Československého státního zemědělského archivu.
10. Z latiny: pouze.
11. Zdeněk Wirth pracoval od roku 1922 jako odborový přednosta ministerstva školství a osvěty.
12. Z latiny: zoufale.
13. Čeněk Zibrt (1864–1932), kulturní historik, knihovník a etnograf.
14. Z latiny: Kde nic nezmužješ, tam nic nechtějí!

Příloha – opis.

V Praze dne 26. června 1922

Státní pozemkový úřad v Praze

Věc: velkostatek Jindř. Hradec,

Lesní program, převzetí.

Okresnímu soudu v Jindřichově Hradci

Právní věc:

Státní pozemkový úřad v Praze

vypovídá

p. Eugenu Černínovi majiteli velkostatku Jindřichův Hradec, bytem v Krásném Dvoře u Podbořan

hospodaření na velkostatku
Jindřichův Hradec, podle
ustanovení §u 12 - 25 zák.
z dubna 1920 č. 329 sb. z. a n.

Jedenáctkrát.

Státní pozemkový úřad v Praze se rozhodl, že převezme zabraný velkostatek Jindřichův Hradec sestávající ze svěřenského panství zapsaného ve vložce č. 614 zemských desk a rustikáliím k němu přiřazených podle § 5 zák. 16. dubna 1919 č. 215 sb. z. a n. podle § 2 a násled. zákona z 8. dubna 1920 č. 329 sb. z. a n. a o tomto svém rozhodnutí zpravil vlastníka řečeného velkostatku s dvěma oznámeními ze dne 26. června 1922 č. jed. 36221/22-II/1 a č. j. 36220 /22-II/1 podanými jednak u zemského soudu v Praze jednak u okresního soudu v J. Hradci, na jichž podkladě bude poznamenáno v příslušných vložkách deskových i rustikálních zamýšlené převzetí těchto nemovitostí. Zábor byl poznamenán knihovně již dříve podle návrhu státního pozemkového úřadu. Veškeré vypovídané mu náležející nemovitosti níže uvedené nutno skutečně převzít počátkem roku 1923, aby mohly býti odevzdány ministerstvu zemědělství.

II. Poněvadž jsou veškeré náležitosti, jež předpisuje § 12 a § 23 zákona z 8. dubna 1920 č. 329 sb. z. a n. splněny.

Vypovídá

státní pozemkový úřad v Praze podle § 12 - 25 zák. ze dne 8. dubna 1920 č. 329 sb. z. a n. provádějící předpis § 13 zák. ze dne 16. dubna 1919 č. 215 sb. z. a n. panu Eugenu Černínovi vlastníku velkostatku Jindř. Hradec resp. držiteli k velkostatku tomu patřícího svěřenského panství hospodaření na uvedeném velkostatku se všemi rustikáliemi jak jest zapsán jednak ve vložce č. 614 zemských desk jako svěřenská panství Hradec Jindř. jednak v následujících pozemkových knihách a sice ve knihovních vlož. č. 56, 57 72 pozemkové knihy obce Velký Bednárec, ve složkách č. 96, 189, a 195 kat. obci, Buk ve vl. č. 80 a 205 kat. obce Děbolín, ve vl. č. 46 a 108 kat. obce Hatín, ve vlož. č. 189/I, 190/I, 192/I, 44/II, 45/II, 86/II, 202/II, 125/III, 126/III, 276/III, 4/IV, 6/IV, 32/IV, 77/IV, 85/IV, 90/IV, 91/IV, 100/IV, 103/IV, 122/IV, 168/IV, 197/IV, 115/IV, kat. obce Jindř. Hradec, ve vl. 48 a 47 kat. obce Hrudkov, ve vl. č. 173 kat. obce Jarošov, ve vl. č. 11, 19, 55 a 64 kat. obce Kačlehy, ve vl. č. 175, 206, 226 a 230 kat. obce Lásenice, ve vl. č. 45, 56 a 73 kat. obce Dol. Lhoty, ve vl. č. 300 kat. obce Lodhěřov, ve vl. č. 72, kat. obce Lovětín, ve vl. č. 106 a 130 kat. obce Něm. Malíkov [Malíkov nad Nežárkou], ve vl. č. 36 kat. obce Nekrasín, ve vl. č. 8, 59 a 40 kat. obce Neudek [Nejdek], ve vl. č. 44 kat. obce Otín, ve vl. č. 106 kat. obce Horní Pěna, ve vl. č. 55 kat. obce Plavsko, ve vl. č. 27 a 119 kat. obce Políkno, ve vl. č. 7 a 152 kat. obce Polšt [Polšt], ve vl. č. 2 Radouňka Malá, ve vl. č. 96, 154 a 165 v kat. obci Ratiboř, ve vl. č. 13 kat. obce Ratmírov Malý, ve vl. č. 139, 140 a 171 obce Ratmírov Velký, ve vl. 93 kat. obce Radíkov, ve vl. č. 10 kat. obce Roseč, ve vl. č. 92, 212, 224, 248 kat. obce Stráž, vesměs v obvodu soudu Jindř. Hradec ležící, dále

2) ve vložkách č. 85, 132 133 a 252 kat. obce Číměř a ve vl. 149 kat. obce Sedlo ležící v obvodu okresního soudu Nová Bystřice.

3) ve vložce č. 79, 82, 137, 155, 159, 175, 180, 188, 190, 191, 196, 197, 198, 199 kat. obce Novosedly, ve vl. č. 189 kat. obce Val ležících v obvodu okr. soudu Lomnice n. Luž.

4) ve vl. č. 76 kat. obce Mnich a vl. č. 1442 kat. obce Kard[ašova] Řečice, ležící v obvodu okresního soudu Veselí n. Luž. a

5) ve vl. č. 188 kat. obce Radouň Horní v obvodu okresního soudu Kamenice n. Líp., na dobu 6ti měsíců ode dne doručení této výpovědi v celém rozsahu a obsahu jak vypovídanému odpůrci příslušelo z titulu jeho vlastnického práva a jako držiteli svěřenského panství a to jak užívání pozemků a hospodaření na nich tak i užívání budov k polnímu a lesnímu hospodářství a k zemědělskému průmyslu náležejících a hospodaření na těchto všech majetkových objektech.

III. Státní Pozemkový úřad v Praze

navrhuje

aby byla tato výpověď doručena podle ustanovení § 18 zák. ze dne 8. 4. 1920 sb. z. a n.

1) vlastníku p. Eugenu Černínovi bytem v Krásném Dvoře u Podbořan s příkazem, aby vypovídané nemovitosti se vším příslušenstvím ve shora řečené lhůtě vyklidil a Státnímu pozemkovému úřadu neb osobě jím označené a to vše pod exekucí, a s poučením, že mu § 20 náhrad. zák. ze dne 8. dubna 1920 č. 329 sb. z. a n. dává práva stěžovat si z důvodů,

že nebylo šetřeno předpisů tohoto zákona k soudu, jež jest nadřazen soudu výpověď doručivšímu, u tohoto soudu jest pak podati stížnost do 14ti dnů ode dne doručení výpovědi.

2) Státnímu pozemkovému úřadu v Praze s vyznačením dne, kterého byla výpověď vlastníku doručena.

3) Bernímu úřadu v Jindř. Hradci, Nové Bystřici, Lomnici n. Luž., Veselí n. Luž., Kamenici n. Luž.

4) Berním správám v Jindř. Hradci, Třeboni a Kamenici n. L. vzhledem k ustanovení § 25 zák. ze dne 8. dubna 1920 čís. 329 sb. z. a n. Výpověď budiž podle § 24 zák. ze dne 8. dubna 1920 čís. 329 sb. z. a n. vyhlášeno na soudní desce.

Státní pozemkový úřad si vyhražuje zpět vzít výpověď na ty nemovitosti, jež dle jeho rozhodnutí budou v případě žádosti vlastníkově podle ustanovení § 11 zábor. zákona propuštěny ze záboru.

Za předsedu: podpis nečitelný
L. S.¹

1. Dle Teplého poznámky tužkou na průklepu došlo dne 13. července 1922.

[Pozn. edd. – jména lokalit uvedených v hranaté závorce jsou upřesněna podle Statistického lexikonu obcí ČSSR 1965, Praha 1966.]

80 – Teplý Pekařovi

[J. Hradec,] 2. 12. 1922

Slovutný Pane!

Mládeneček p. Muk Vaše přání vyřídil a také hned z archivní Pamětnice pro Vás opsal žádané lejtstro.

Mám-li býti k Vám vždy upřímný, musím říci, že písemné vyzvání by mně bývalo přišlo vhod, neboť bych se v potřebě mohl s ním vykáhati. Já totiž za své poctivě a dobře míněné protestování jsem utřil výtopek [sic!] – 1) od pána 2) od našeho administratora p. dr. Nepustila. Tomuto se nedivím. Jemu běží o centralizaci a chce, aby všechno šlo jeho rukou: je to mladičkový advocatus se sklonem regiae atque tyranicae potestatis¹ – jako syn říditelův! Více mne mrzelo, že pán vyčítal, že ho jmenuji v listu starcem (dočista, nemýlím-li se, jsem připsal „ušlechtilému k atributu dobrotivému“), že prý vláda bude myslet, že mne navedl etc. Řekl jsem mu, že mně to nedalo, že jsem to napsat musel podle pravdy a povinnosti z lásky k papírům. A dostal jsem písemní záповěď, abych iniciativy dával administraci (p. adm[inistrátor] byl celý srpen na dovolené!) a sám podobné extravagance nedělal. – Tak abyste viděl, co si našinec vyslouží za dobrou vůli od pánů a věděl, proč sám veřejně milý archiv nehájím. Ovšem nejsem k tomu také docela zdrav!

Nabízí se mi k obhajobě pomocníci. A) zdejší m[ěstská] rada podala vážné usnesení minist[erstvu] školství proti trhání hradeckého archivu, v němž jediném město má svou minulost, jak jsem shledáváje materiál k Dějinám J[indřichova] Hradce,² dokonale poznal B) spisovatel Jan Vrba³ z Domažlic, redaktor plzeňského Pramenu, mi píše, že máje důvody a zna-je aspoň částečně okolnosti, chtěl by napsat do novin [Venkova?] vostré slovo při ničení takové sbírky. Co myslíte mám mu dáti k tomu látku? Myslím, že mu to ani neuveřejní.

Mně jenom tůká do hloupé hlavy fakt: Za to, že nám bezděky nebo úmyslně zachránili a udrželi velkostatkáři české listiny, materiál k minulosti naší vůbec, mají být nyní zákonem (§ 33) trestáni? Qualis perturbatio rerum!⁴

S tím se Vám oddaně píší

Váš F. Teplý

1. Z latiny: z moci královské a tyranské.

2. Srv. TEPLÝ 1927–1936.

3. Jan Vrba (1889–1961), chodský spisovatel.

4. Z latiny: Jaká zvrácenost věcí.

Příloha-opis. Nepustil Teplému.

V Praze, 18. 11. 1922¹

Zvěděli jsme, že se příštího týdne koná schůze pánů archivářů v Praze za účelem stanovení jednotného postupu při nastávajícím zestátnění archivu, zvláště ohledně výkladu § 33 náhr[adového] zák[ona].

Vyzývám Vás, abyste se [do] schůze této v zastoupení archivu j[indřichohradeckého], pokud tomu ovšem dovoluje Váš zdravotní stav, určitě dostavil, a nám místo i hodinu schůze předem oznámil, aby se i podepsaný náš šéf, dovolí-li to okolnosti, schůze té zúčastnil.

Uroz[ený] p. hrabě Fr[antišek] Č[ernín] mluvil tyto dny s p. prof. dr. Pekařem, jež interpretuje § 33 náhr[adového] zák[ona] ve stejném smyslu, jak to činí pan hrabě sám a hodlá v nejbližším čísle Národních listů objasniti tuto stránku, která zavdává příčinu k různým výkladům.

Bylo by snad dobře, kdyby páni archiváři pozvali p. prof. dr. Pekaře do své schůze a nebo jej korporativně navštívili.

Psalí jsme současně p. arch. Marešovi do Třeboně, jež uroz[eného] p[ana] majitele před krátkým časem navštívil a přáli bychom si, abyste i Vy sám s p. arch. Marešem zůstal v neustálém styku.

Administrační kancelář
statků Eugena Černína

Dr. Nepustil v. r.

1. Přesně nelze stanovit, kdy tento opis F. Teplý J. Pekařovi zaslal.

81 – Pekař Teplému

[Praha,] 6. 12. 1922¹

Velmi vážený pane archiváři.

Promiňte, že jsem tak dlouho nepsal a i o Váš výborný memoriál prosil Vás jen skrze p. Muka. V těchto podzimních měsících mám totiž tolik rozmanitých starostí a prací najednou, že mne, jak doufám, omluvíte. Měl jsem přečíst asi 7 disertací, Časopis Histor[ický], přednášky, Akademie atd.

Na sobotu odpoledne je svolána do ministerstva anketa o otázce soukr[omých] archivů a registratur na zabraném majetku. Nevím, obdržel-li jste Vy nebo p. Mareš pozvání. Můj dojem je, že anketa vyzní jistě proti trhání archivu a pravděpodobně pro ponechání archivů tak jak jsou (Třeboň a Jindř[ichův] Hradec) v držení dosavadních vlastníků a snad v radu, aby za náklady s tím spojené byly učiněny vlastníkům koncese ve věcech se zábořem souvisejících, snad s podmínkou, že stát si vyhradí jakýsi dozor nad archivem.

V tomto smyslu budu mluvit i já i kol[ega] Šusta; nevím ovšem, s jakým návrhem přijde dr. Krejčík. Vzhledem k této poradě jsem článek do N[árodních] L[istů] zatím odložil,² ale napíši jej po ní a naložím podle situace, jaká bude. I článek p. Vrbův ve „Venkovu“ bude dobrý – snad mu to neodmítnou. Neboť přece na archivech nemají agrárníci zájem pražádný. Hůř by bylo, kdyby šlo o tučný dvůr. Budete-li přítomen, těším se na shledání; rozumím-li dobře, týká se však Váš opis přípisu dra Nepustila z 18. listopadu již věci odbyté.

S p. hr[abětem] Františkem jsem mluvil; zmínil se také o tom, že Vaší žádosti o pensi ani ustanovení nového archiváře nemůže dnes vyříditi, když o existenci archivu samého není jistoty. Z toho, co jste mi psal v psaní předposledním

i z telefonické rozmluvy s dr. Krejčíkem uzavírám, že tento pán naplnil se myšlénkou, že oba archivy (Třeboň, Jindřichův Hradec) budou postátněny a že již jedná o převzetí jejich úřednictva. Nevím sic, jaké má opory pro své plány nebo naděje nebo co bylo umluveno mezi minist[erstvem] zemědělství a Pozemk[ovým] úřadem, ale opakuji, že mám za pravděpodobné, že dobrozdání komise minist[erstva] vyučování vyzní proti jeho plánům a umluvám a věřím, že se podaří tyto plány zvrátiti.

Za Vaš předposlední obšírný dopis děkuji. Jeho připomínky, abych nezapomněl na stinné stránky a nešetřil jich, kde šetření nezasluhují, budu rád pamětliv. Soudím však přece, že situace v celku je ta, že se jim nadává více, než zasloužili. Kniha jako Holečkova Česká šlechta³ je vybudována většinou na nedorozumění, předsudcích a nevědomosti; nepopírám ovšem, že leckde trefila do černého.

Přeji Vám, abyste v těch starostech a zlostech dne nemusil si stěžovati ještě na nedostatek zdraví a abyste nešikovnosti mladých advokátů přijímal s úsměvem, jehož jsou hodny.

Vám přátelsky oddaný.

J. Pekař

1. Na hlavičkovém papíře Českého časopisu historického.

2. Pekařův odklad nebyl nadlouho, neboť již 24. prosince 1922 vyšla v Národních listech první část jeho článku o pozemkové reformě (PEKAŘ 1922–1923).

3. Viz pozn u dopisu č. 61.

82 – Teplý Pekařovi

[J. Hradec,] 17. 12. 1922¹

Slovutný Pane!

Děkuji Vám zdvořile za sdělení memoranda ankety dato 9. 12. 1922. Velmi mne potěšilo; neboť opět se osvědčilo mé přesvědčení, že v tom českém chaosu se vždycky ještě najdou lidé, kteří povědí pravdu tam, kde je třeba. Kéž ale také pravda zvítězí!

Na recherchi [sic] posílám mnou (i s chybami) pořízený oklepek dopisu Vám známého pána, abyste nahlédl do jejich kuchyně. Myslím, že Vám k Vašemu programu připadne – jeť bohatě zajímavý. Až byste mi někdy zase psal, prosím o vrácení. Je jenom pro Vás.² Dokud tu pobudu, račte mi napsati, co byste ještě potřeboval. S uctivým přáním zdravých vánoč[ních] hodů a pokojného Nového roku jsem Vaš sluha.

František Teplý

1. Psáno na vizitce.

2. Srv. níže změnu Teplého úsudku.

Příloha.

Ministerstvu školství a nár. osvěty
a Památkovému úřadu v Praze

V J. Hradci, dne 30. července 1922

Z upřímné snahy, aby ministerstvo školství a n[árodní] osv[ěty] respective celá minis[terská] rada podrobně znala poměry a některé pozoruhodné okolnosti zabíraných statků a také, aby se nemohlo mně a já sám sobě vyčísti, že jsem se k tomu neodvážil, dovoluji si upozorniti na J. Hradec, o jehož celkovém záboru sem došla zpráva úřední St[átního] pozemk[ového] úřadu v Praze dato 26. 6. 1922 dne 15. července. Majiteli vypověděno hospodaření dnem 1. 1. 1923.

Majitel velkostatku p. Eugen Černín nemaje dědiců – přímý dědic jeho mladší bratr JUDr. Frant. Černín, 65letý, neženat – hned od přijetí majetku věnoval většinu příjmů na restauraci

známého hradu v J. Hradci, kterýž od ohně r. 1773 až na jedno oddělení celý ležel v sutinách. Po 13 let stále stavěl.

Připomenu náklad na onu část, kterou určil pro archiv tak řeč. Jindřichův trakt v l. 1909–11 přes 200 000 K. Restaurace, kryt protilehlé části při věži Menhartce r. 1919 pohltila bezmála 500 000 K. Nemám tušení, na kolik vyběhlo vnitřní zařízení tak řeč. Nového stavení po přestěhování archivu r. 1914 v přízemí a v třetím poschodí, kolik stála oprava věže Menhartovy a jiné věci, poněvadž majitel konečné vydání nikomu neprozradil. Nových síní archivu je celkem 12, většinou mají nejen nádherné, ale též praktické skříně, železobetonové stropy respective podlahy a měly po opravě elektrárny obdržeti ústř. elekt. vytápění. Na příští léta projektována úprava sličných arkád a železobetonové stropy komnat při Menhartce; do nich hodlal majitel převézt z Vídně proslulou Černínskou obrazárnu.

V zámku nashromáždil p. E. Černín veliké poklady umělecké: nábytek, obrazy, tisky ... pro archiv nelitoval žádné sumy, a tak mohla stále růsti sbírka pergamenů, autografů ... listinná expozice v archivu znalce vždy něčím novým překvapila.

Nedávno ještě dodal majitel sbírce prsten Petra Voka z Rožmberka, Khevenhüllerovu publikaci: Theatrum Europaeum... a vyzval archiváře, aby z Petrohradu u Žitce odvezl do Hradce velikou sbírku mincí a vybral si tam pro archivní knihovnu staré tisky – slovem p. E. Černín s neobyčejnou, každé oběti schopnou pečlivostí shromažďoval do hradec. zámku drahocenné předměty, čímž na úkor jiných rodových sídel dal na jevo, že J. Hradec chce míti střediskem kult. záliby svého rodu, aby národu i rodu zanechal po sobě pěknou památku. Vydržováním zámku náklady na ošetřování sbírek a udržování archivu – jednoho v ročním vydání hradec. důchodu na 100 000 Kč.

Za takové množivé přízně těšil se hradecký zámek rostoucím návštěvám turistů, umělců, milovníků umění. Archiv svými autografy, pergameny, bohatství historik a stavitelských plánů etc. podával domácím i cizím učencům a spisovatelům nepřeborný poklad pramenů, neboť z vůle majitelovy učiněn přístupným každý předmět. O tom mohou podati širší zprávy universitní profesori naši, z ministerstva pp. Dr. Zd. Wirth a Dr. Wagner.¹ Městu J. Hradci z četných příchozích vycházel nejen zisk, ale též sláva, zejména když po vzoru a pomoci zámku i měšťani složili své starožitnosti v zajímavé museum.

Majitel zámku p. E. Černín jako dlouholetý předseda Slovanské besedy ve Vídni nikdy nejednal proti českému národu, naopak vždycky se k němu hlásil, české umělce podporoval: proto také sláva jeho hradeckých sbírek stala se slávou naší i doménou českých spisovatelů, z nichž mnohý započal svou kariéru v hradeckém archivu.

Nahoře označeným zábořem, poněvadž se přebírá celý statek, bude-li se zábor stroze prováděti, vejde v činnost § 33 zákona dno 8/4 1920 č. 329. Také i v příznivějším snad směru záboru, když by se majiteli menší část velkostatku ponechala, poněvadž statkový zbytek takových výloh nesnese, jde o archiv, sbírky hradecké, poněvadž podle téhož zákona 33 budou snad rozděleny a v zámku by zůstalo méně cenné torso.

Majitel p. Eugen Černín nejdříve se vyjádřil, že zděděné i zakoupené sbírky v jeho rodu mají vlastně sloužiti českému národu a jako kdysi jeho děd Eugen Černín, přítel Dobrovského, Palackého beze všech úvah a zdráhání nejcennější kusy ochotně

předal sbírkám Zems. Musea do Prahy, tak i on chtěl kolekce své zanechat tu ku stálému užívání českého národa v Hradci a tím posílit také jeho situaci v této končině rodné země.

Panu Eug. Černínovi je 72 let. Nemohlo se (musí-li k záboru J. Hradce z důvodů věcných dojít) posečkat s tímto zábohem Hradce, k němuž přilnul celým srdcem, až po jeho smrti, až by snad byl opravy zámku dokončil a existenci sbírek pevněji zajistil a tak zklamání životních plánů dobrotivému starci ušetřiti? Nemohlo by se to vše odložit i nyní? Ať se zaručí, že na hranicích služebně dosadí dobré nařinice!

Bude-li nahoře citované ustanovení Poz. úřadu podle litery provedeno, roztrhnou se tyto sbírky a náš národ, jenž podobných mnoho nemá, utrpí tak nesmírnou škodu kulturní. Co zejména o nás řekne cizina, až se dozví, že známý jí archiv, autografy hradecké ve staré podstatě již více neexistují?

Frant. Teplý, archivář

1. Václav Wagner (1893–1962), historik umění, od r. 1919 umělecko-historický referent Státního památkového úřadu v Praze. Od r. 1921 vyučoval památkovou péči na Univerzitě Karlově.

83 – Teplý Pekařovi

[J. Hradec,] 7. 1. 1923

Slovutný pane!

K Vašemu rozjednání v N[árodních] L[istech]: O některých předpokladech poz[emkové] ref[ormy] jistotně by v novější době prospěla brožurka Františka Tilšera: Ve službě panstva. Příspěvek k historii [české] politiky za doby převahy zástupců šlechty konservativní nad národními poslanci... Vydána v Č[eském] Brodě 1885 v komisi knihkupce Josefa Miškovského, nákladem Polit[ického] spolku podlipanského.

Exemplář mám, ale neposílám, poněvadž jednak se domnívám, že račte o něm vědět, jinak že v univers[itní] knihovně je Vám snadno přístupný. Chtěl jsem jen připamatovati.

S přáním všeho dobra a zdaru v Novém roce

Vám upřímně oddaný

Fr. Teplý, archivář

84 – Teplý Pekařovi

J. Hradec, 24. 1. 1923

Slovutný pane profesore!

Právě jsem absolvoval v archivu tak trochu rozčilující scénu s p. hrabětem Eugenem Černínem. Ke komisi S[tátního] P[ozemkové]ho] Úř[adu], která mu právě postátňuje 3/4 nejkrásnějších lesů, ho sem zavolali a už tři dny jako v zajetí drží. Žádný neví, co komise chce, co provede..., úředníci zase, co s nimi bude – a hrabě pravil, že od srpna si připadá jako štvaná zvěř den ze dne. Mnoho mi vykládal, dobrý ten pán, jenž (škoda, škoda) je v rukou svých rádců přece jen loutka a jenž za ten 1/2 rok sešel valem na těle. Dědoušek z něj. Použil jsem jeho rozcitlivělosti ohledně stipendia na biografie buď Heřmana Jakuba¹ nebo Humprechta Jana,² aby něco dal, dokud Černínové peníze mají, aby z jejich papírů nějaká památka v literatuře české po nich zůstala. Poslouchal, přemýšlel a konečně vyjádřil se, že by to učinil, kdyby se našel vhodný člověk. I pravil jsem: p. profesor Dr. Pekař by ho našel... A to ano, ano – smluvte se s p. profesorem a napište mi o tom, jak si to oba představujete. Byl bych pro Humprechta Jana: v dodatku by se mohlo krátce říci, jak ten podivný mudrc vychoval své dva syny...³

Ergo, p. profesore, tak jsem to vyhrál. Lituji jen, že už sám na tom spolupracovati nebudu. Od 1. 4. 23 odejdu domů –

musím. Cítím, že bych tu zahynul. A pak ten nynější režim: to jsou věci advokátské, o nichž se dá než pískat. I k zrušení slova pán se nabádá...

Bylo by snad dobře, kdybyste p. Eug[enu] Č[ernínovi] t. č. v Petrohradě u Žitce pp. loco, sám dopsal. Bude mít z toho radost a ještě mi napíše, abych Vám vše shledal.

Smutně jsme chodili spolu po archivu – asi já s ním naposlady. Bylo mi trudno, když se mne tázal: A archiv nám nevezmou, co říkáte?, neboť nevím, co bude s rezolucí ankety, zda ji vláda bude respektovat. Žádný neví nic, co se s ní stalo. Jeden člen ankety mi dal psáti, abych neodcházel, že mne postátní!

Tolik nachvat, abyste viděl, že se Vám stane po vůli. Zástupcem mým (neboť já mám jít na delší dovolenou) jmenovali kurata voj[enského] Ondřeje Frantu⁴ z Poleně u Chudenic, člověka dobrého. Byl 6 let v zajetí v Turkestáně⁵ a myslí, že se v archivu zotaví.

Kdybyste tu brožuru Tilšerovu: Ve službě panstva, nenašli, rád Vám ji pošlu. Budte zdraví!

Váš upřímný ctitel a přítel

František Teplý, archivář

1. Heřman Jakub Černín (1659–1710), syn následujícího.
2. Humprecht Jan Černín (1629–1682), syn Jana Černína a Zuzany Černínové. K jeho povaze výstižně PEKAŘ 1909, s. 150.
3. Heřmana Jakuba a Tomáše Zachea.
4. Ondřej Franta (1869–1939), v letech 1923–1932 archivář v J. Hradci, nástupce F. Teplého (srv. HOFFMANNOVÁ – PRAŽÁKOVÁ 2000, s. 184–184).
5. Dnešní Turkmenská republika.

85 – Pekař Teplému

[Praha,] 24. 2. 1923

Velevážený pane archiváři.

Jsem Vám dlužen už pár neděl odpovědí a poděkování – ale můžete si domyslet, co mi dá práce ta kampaň proti pozemkové „reformě“. Musil jsem se dáti v studie mi dosti vzdálené, poznati zákony atd. a udělati to tak, abych byl připraven na útoky a polemiky, jichž se jistě nebude nedostávat. Co státi o šlechtě se týče, nevím, zda uspokojily Vás, který máte jak uzavírám, své cenné zkušenosti – ale psal jsem tak, jak jeví se situace mne. Tilšerovu brožuru jsem si opatřil, ale nedělala na mne dojem příznivý; je to stranně předpojaté.

Rozumí se, že vítám Vaši přímluvu o vydání biografie Humprechta Černína – víte, že na to jsem pomýšlel dávno a že bych nejraději práci svěřil jednomu z nadaných žáků svých. Je to p. Zdeněk Kalista, takto dosud víc básník (ale víte, že podobně začínali Palacký, Goll aj. – to je psinka mládí, jež přejde), který nyní dlí (dostal státní stipendium) v Itálii; umí vlašsky, obírá se dějinami umění; jen za těchto podmínek možno se odvážit práci o Humprechtovi. Soudím, že by mohl v dubnu a v květnu u Vás pracovati. Píšu v dubnu – a Vy díte, že od 1. 4. odejdete, Vy, jenž znáte archiv jedinečně! Budu patřit k těm, kteří té ztráty budou litovati živě, a to nejen ovšem kvůli tomuto případu. P. Kalista by musil dostavit se, stane-li se Vaše rozhodnutí skutečností, ještě ku konci března, aby aspoň byl uveden Vámi v materiál.

P. hr[aběti] Františkovi jsem dosud nepsal. Ale učiním to v nejbližších týdnech, abych si vyžádal formálně svolení k práci p. Kalisty.

Vracím dopis, jehož oklepek jste mi poslal. Byl bych si jej rád ponechal jako cenný dokument doby a situace, pro českého šlechtice lichotivý, ale jsem poslušen žádosti Vaší.¹

Co bude s resolucí naší o archivech, zejm[éna] třeboňském a jindřichohradeckém, také dosud nevím. Nevyklučuji, že p. Krejčík usiluje provést své staré plány. Ale já jsem optimista – a zdráhám se uvěřiti, že by ten celý pyramidální nesmysl, jenž se jmenuje pozemková reforma, mohl vejíti v život podle dosavadních dispozicí.

Se srdečným pozdravem Vám oddaný

Jos. Pekař

1. Srv. následující Teplého list.

86 – Teplý Pekařovi

[J. Hradec.] 27. 2. 1923

Slovutný Pane!

1. Píši hned, poněvadž bych chtěl předejítí zmatek. Račte ohledně biografie H. J. Černína psátí p. hr[aběti] Eugenu Černínovi, velkostatkáři v Petrohradě near Žatec, pp. loco – a nikoli p. hr[aběti] Františkovi. Eugen je vladař domu a jemu patří archiv, kdežto František je první čekatel svěřenství, bratr Eugenův a ač má v archivu veliké slovo, přece jen rozhoduje Eugen, s nímž jsem uveřejnění biografie vyjednal. Zná Vás dobře a třeba psátí srdečně bez obalu.

2. Když se Vám dopis dato 30. 8. 1922 tak líbí, mohu Vám jej věnovati a to tím spíše, že vím o diskretnosti Vaší, že jeho nezneužijete, třeba byste myšlének užil. Také ovšem by autoru nepřišlo vhod, kdyby jméno jeho se tak blýsklo v akci. Nebeřte ani doslovně vše, co píše. Jak jsem Vám už ho vylíčil, takový je a teď přidám: že lenoch, který při svých skvělých vlastnostech po 25 let nic nedělá, jen kritisuje. To je jak známo nejsnadnější umění. Už páni Římané paní kritiku malovali jako pohodlného tlustouše s oslíma ušima, v něž opřen nápis: Audite – scripsi veritatem, sed non laboravi...¹

Podle vzoru všech lenivců-šlechticů s národem jen koketuje, o lid se nestará a myslí, ten je tu kvůli nám. Bigotní až přes mužskou míru a přítom dá svému oltářníkovi nyní i ve válce 3 krej[cary] denně a myslí, že je to dost.

Ze znění Vašich statí, které ovšem budí pozornost a mně se způsobem líbí, cítíme skutečného života se dotýkající venkované, že život a působení velkostatkářů račte znáti jen z papírů a ne podle skutečností. Abyste tak žil 1/2 roku a všimal se jejich „působení“ např. na Táborsku, kde skoro v každé vesnici žije a tyje jeden takový karabáčník, demokratický jenom quoad feminas pagi,² ostatek urozenec každým coulem. Občas (hlavně před volbami ať jakýmikoli) se skloní, vejde mezi lid, jenž ante 1917 se radostí zrovna tetelil, že JMt je poctíti ráčil a promluví drkotavou češtinou velikou politickou řeč (kterou mu farář nebo správce musí napsat) a strhával posluchače obyčejně ne řečí, hloubkou – málem jsem napsal hloupkou – myšlének, ale finalem: o drahém českém národě etc. Jeho úředník, kterému řeč dal, musel napsat do novin nádherný článek o té schůzi, která končila jako začínala panegyrem³ na vlasteneckého šlechtice, miláčka lidu etc. A ten miláček ani česky neuměl, rodinu měl německou, výchovu à la Wolf, utiskoval lid dělný, kterému platil (ante 1918) 20 krej[arů] denně, dal ho zavírat, když mu kradl, čeledínovi nedal deputát, že žebrel, úředníkům měl za 20 let 46, pravím šestačtyřicet, přísahal ku zničení rodiny pro 50 zl., bil vlastnoručně starého služebníka, když nechtěl ze zámku, ale chtěl za 30 let aspoň 4 metry dříví „za pensi“, pro utržení švestky na aleji zmlátit dítě etc. Ach milý p. profesore, to jsou hořké kapitoly z českého života. Žádného z venkova i s těmi nejfulminatějšími⁴ články nepřesvědčíte; neboť už i těch

několik Lidovců cítí nešikovnost strany, která se věší svým kněžským panstvem na šlechtu a volí takového flancistu, jakým je Fricke Deym⁵ za předsedu Katol[ické] politické Jednoty v říši. A znají přece jeho život, procesy, češství, skutky...

Jsou výminky – náš pán např. – ale těch je málo. Za to nespočetně po Čechách Nadějkovů, Jistebnic, Nemyšlí etc.⁶ A ti všichni dnes pracují proti samostatnosti české a nemohou se dočkat, až monarcha z Boží milosti jim parazitům zase bude sypat hodnosti, řády a ovšem i sinekury z kapes národa, který oni nenávidí.

Ani slovíčkem se nezmiňuje dopis 30. 7. 22 o chybě šlechty v Č[echách]. Také Vy Jste ji obešel a přece Jste jim mohl vykrákat castigo quia Te amo.⁷ Kdo dával dvoru informace, kdo Karlu radil a číma očima se dívali Habsburkové na „své milé“ národy? Znali velkostatkáři situaci? Šli k lidu...? Pravím, že by si měli říci: mea culpa. To ti mrtví a ti živí jsou lepší, obrátili se? Karla potrefila tragika mizerné habsburské politiky. I on mohl za svůj konec, když se dal korunovat v Uhrách, proč ne též v Praze? A šlechta? Radili mu – ne, to nebyli potomci oněch z r. 1618, 1791, 1848, ale jak píše degenerovaná řada dvořenínů! Předemnou nedavno řekl jeden na mé tvrzení, že český národ je malý, ale čilý – co čilý, – všivý!! A stál při tom i náš pán a nedal tomu klukovi přes hubu. Ovšem paňák se hned omlouval, že, cítě, že ode mne něco slízne, že prý cituje než slova malíře – Muchy.⁸

Víte, co chtěli udělat Lobkovicové Janu L[obkovicovi],⁹ že se dal na [českou] stranu (je v Londýně při vyslanectví)? Rodinná rada se sešla a uvažovali, nemají-li ho vyloučit! Myslíte, že se dají tito lidé předělat? Znam jen dva dobré šlechtice, kteří lnou k českému národu za každou cenu, myslím ty z bohatých, neboť chudí nám nejsou nic platní, protože plachty obrátí, jak se lépe ožení, došel přízný dvora... Promiňte, že Vám tak píši otevřeně. Vy Jste jediný ze všech, kterého z plebejčků akceptují. Prosím, řekněte jim šlehavou pravdu, aby nemysleli, že pravý stav neznáte anebo nemysleli, že jdou i teď tou správnou cestou.

Neznám větších egoistů nežli muže ze šlechty, neznám zapeklitéjších odpůrkyň všeho českého nežli šlechtické dámy. Lékař, když bolák léčí, musí jej protknout, jinak jej nevyléčí. Vy Jste dnes jediný jejich lékař: neobcházejte ten bolák!

Na jejich lenivost poukazuje ostře v r. 1878 u Adolfa Ackermanna v Mnichově vydaná brožura Der österreichischer Adeln, sein constitutioneler Beruf (Mahnruf an die aristokratische Jugend, von einem Oesterreicher). Ten jim pověděl a byl to šlechtic z Čech...¹⁰ To byste si měl k orientaci přečíst.

Nedomnívejte se, pane profesore, že Vás chci (jak se říká) kantorovat. Ne – chci na Váš dotaz Vám říci pravdu, jak Jste ode mne zvyklý, abyste se orientoval – neboť se mi zdá, že Jste Tilscheryovy brožury nepochopil v celku. On myslil: pro neschopnost a neupřímnost zaprodané šlechty ať se dá vedení české politiky lidu resp. inteligenci české. Za to ho odstavili¹¹ – a vládli dál, až Rakousko padlo... Lví vinu nesli ti, kdo jeho politiku vedli, a – národy slovanskými opovrhli.

3. Posílám výnos ministerský dto 30. 1. 23. Uvidíte z něho, co jsme udělali pro záchranu celistvosti archivu. Když na mé memorandum v červenci neodpovídali, požádal jsem p. Muka, radního, muže dobrého, aby v sedění městské rady na škodu a ostudu poukázal, když by archiv roztrhali páni od S[tátního] P[ozemkového] úřadu. Mluvil a poslali lejstro, které s Vaší anketou věc popohnalo, takže archiv zůstane in statu quo ante.

Teď by mohl p. Dr. Nepustil zachránit ještě aspoň jeden dvůr; ale ten právní mládenec hraběti nezachová vůbec nic. Je to zvláštní, že moc a moudrost, ač dvě sestry, nikdy nepřebývají společně v domýšlivém domu.

4. Pan Kalista může přijet kdykoli, až Vám pán odpoví. Řeknu novému p. archiváři, odkud by jej měl obživovat. Mám však k Vám prosbu toho směru. Mezi Vašimi posluchači kvete komunismus, bolševismus... Víím to zcela určitě. A takového do rodového oddělení pustiti nesmíme. Což by takový ztřeštěnec našel látky ku svým fantaziím a jistě by – uveřejnil. Tu práci aby konal hodný, poctivý hoch, milovník národa a pravdy... Je pan Kalista takový? Račte se přesvědčiti. Bůh uchovej, abych neznámého podezřívál; ale my archiváři máme smutné zkušenosti, zejména z doby poslední.

5. Ve zmíněném výnosu min[isterstva] se mluví...“pokud svou odbornou opravku zaručují etc.“ Mne snad za odborníka považují; ale nástupce? Snad by se to dalo obejít, co myslíte. Vrchní kurát p. Ondřej Franta (z rodu slovníkáře našeho)¹² má všechny vlastnosti, aby se archivářem stal (umí číst, zná řeči, je jako zajatec z Turkestánu po 6 let – trpělivý etc.). Také jiného sem nemohli ustanovit, protože pomalu nebude peněz (p. Fr. má respektive bude mít pensi) a není žádné jistoty. Mne ženou od tud lékaři: právě dnes po 4 dnech ležení jsem zase v archivu – potřebuji slunce, vyhřát se, z toho kamení odejít. Mohu však sem občas dojet a archiv jaksi vést. Ovšem, když mne majitel o to požádá – když ne, vtírat se nebudu.

6. Račte vydati své rozptýlené statě v brožuře? Vcelku by se to asi pochopitelněji četlo; neboť mně se zdá, že některé myšlenky Jste nepověděl a nedopověděl.

NB. Protest městské rady o archivu a výsledek vzbudil zájem archivářů v Třeboni. Psali mi, že projev ministeria školství o další kompetenci v archivářství, uvítali jako vysvobození (proč asi?) a míní, že nejlepší cesta zachraňovací vůbec je cesta z politiky. A toho majitelé latifundií nechtějí pochopit a začít. Myslím, že čekají nějakou akci zvenčí. Aspoň náš dal protest jako Černín-Morzin¹³ a Schwarzenberg proti formální vadě ve výpovědi hospodaření na Hradci, 9. 3. je v Brně o tom stání. Všechno chtějí jen oddalovat.

S tím a přáním všeho dobra jsem Vás

F. Teplý

2 NB. Váš posluchač Muk (syn vzpomenutého radního) pracoval o svém téma v archivu pilně. Má ještě jen tak paběrkovat. Našel dost a pěknou látku. Má však strach jak to zpracuje. Radil jsem, aby se poohlédl ještě po archivech pražských a do Třeboně.

1. Z latiny: Slyšte, napsal jsem pravdu a netrpěl jsem.

2. Z latiny: pokud se týče vesnických žen.

3. Z řeckého panegyrikos, tj. oslavná řeč.

4. Z latinského fulmineus, tj. bleskový, blyštivý, oslňující.

5. Bedřich Deym (1866–1929); flancista = libující si v okázalosti.

6. Nadějkov držela hraběnka z Kokořova, Jistebnice Nádherní z Borutína a Nemyšl Deymové.

7. Z latiny: kárám tě, neboť tě miluji.

8. Alfons Mucha (1860–1939), malíř.

9. F. Teplý se zde mylí, jednalo se o Maxmiliána Ervína Lobkowicze (1888–1967), který působil od r. 1919 v československých diplomatických službách a od r. 1920 byl legačním tajemníkem v Londýně. Zároveň byl držitelem lobkowického svěřeneckého majetku a hlavou rodu.

10. Osobu se nepodařilo identifikovat.

11. Viz Teplého list ze 7. 1. 1923 (čís. 83), kde uvedena celá citace.

12. Josef Franta Šumavský (1796–1857), český slovníkář, jazykovědec.

13. Rudolf Černín-Morzin (1855–1927), šlechtic.

Příloha – Opis.

Ministerstvo školství a národní osvěty.

V Praze, dne 30. ledna 1923

Čís. jedn. 132554 - V - 22

Věc: Jindřichův Hradec zámecký archiv

zabezpečení při záboru velkostatku.

Odpověď k čís. 5949 ze dne 23. listopadu 1922

Městské radě

v Jindřichově Hradci

K tamnímu podání ve věci zabezpečení Jindřicho-Hradeckého zámeckého archivu oznamuje ministerstvo školství a národní osvěty, že u vědomí velikého významu archivu tohoto jak pro město a kraj tak i pro domácí historické bádání a ve smyslu svého zásadního hlediska na ochranu písemných památek uvedlo celý případ na přetřes svými zástupci na anketě archivních odborníků svolané dne 9. prosince 1922 k řešení otázky archivu a registratury na zabraném velkém majetku pozemkovém.

Tato anketa usnesla se jednomyslně, aby archivy takové, pokud svou odbornou správou zaručují jak historické bádání, tak správné šetření úřední, byly jako celky zachovány a dále doporučila Pozemkovému úřadu vzhledem k dosažení tohoto cíle, aby při přejímání zabraných statků vyhledával dobrovolnou dohodu s dosavadními majiteli, kteří budou ochotní pod dozorem státním tyto archivy dále odborně a řádně spravovati, dohodu, která by jim to hmotně usnadnila. Ve smyslu tohoto usnesení žádá zároveň ministerstvo školství a národní osvěty pozemkový úřad, aby podobné jednání zahájil vzhledem k zámeckému archivu také s majitelem tamního velkostatku a oznamuje mu, z jakých důvodů jest pro zachování tohoto významného archivu městu a kraji Jindř. Hradeckému.

Za ministra:

[neuveveno]

Panu Františku Teplému, archiváři

v Jindřichově Hradci

na vědomí s tím, že zároveň vyřizuje se pod č. 78462/22 jeho přípis ze dne 2. srpna t. r. č. k. 383, pokud jde o zámek a jeho sbírky jako celek v podobném smyslu písemnou intervencí u Pozemkového úřadu. Ministerstvo školství a národní osvěty jest i nadále kompetentní ve věcech organizace archivní a zejména též podle znění § 33 zák. pokud jde o archivy soukromé na zabraném majetku pozemkovém.

Za ministra:

Wirth v. r.

87 – Teplý Pekařovi

[Jindřichův Hradec,] 14. 3. 1923

Slovutný Pane!

Četli jsme v novinách, že v těchto dnech Jste ztratil sluníčko svého samotářského života – svou zlatou maminku.¹

Poněvadž již oba víme, co tato ztráta citlivému srdci znamená, přicházíme Vám, pane profesore, říci, že ji s Vámi upřímně pocítujeme – s přáním, aby čas, nejlepší lékař lidských bolestí, také na Vás v brzku osvědčil svou hojivou činnost.

Doporučíme se Vaší lásce a jsme oddaní přátelé Vaší Slovnosti:

František Teplý Ondřej Franta

archiváři hradeckí

1. Srv. následující Pekařův list.

Milý pane archiváři,
jsem Vám dlužen mnoho – odpověď za dlouhý list o známém problému i poděkování (Vám i novému kolegovi Vašemu) vroucí za laskavá slova kondolence k úmrtí mé nevládní (ale po bezmála čtyřicet [sic!] let vlastní matku zastupující) matky. Na to prvé a co s tím souvisí odpovím zvlášť, jak jen budu mít trochu volno (připravuji tu brožuru o Pozemk[ové] reformě a tiskárna naléhá) – dnes píše naspěch jen pár slov glejtu pro toho mládenečka p. Kalistu, jenž čeká vedle, až budu hotov. Pan hrabě své svolení dal – vše záleží tedy na tom mladém pánu, zda ho thema chytí a zda se znenáhla vpracuje do něho – tak, abychom se dočkali dobrého ovoce. Je to ještě student, ale nadaný (básnění jeho pokládám za slibné Jungeselei);¹ píše pravda také do „levých“ listů, ale uvidíte, že z něho bude zcela rozšafný občan. Práví mi, že se představí Vám v pondělí a dá si ukázat a event[uálně] informovat o materiálu, jak je pro p. Humprechta chronolog[ický] seřazen v škatulích – ale ať dá na Vaši věci znalou radu. K práci samé se, tuším, dostane až v dubnu po svátcích a pak po prázdninách – řekl jsem mu, že toho je tolik, že to nelze sfouknout najednou.

Doporučte jej, prosím, laskavosti svého p. nástupce a budete mu, začátečníku, prosím, na ruku. Ale vím, že to děláte ochotně vždy; máte na krku, tuším, již tři mé žáky.

Zatím Vás pěkně pozdravuje a prosí i o pozdrav novému p. archiváři

Vám oddaný Pekař

1. Z němčiny; projev mladosti.

Vážený pane archiváři.
Pořád jsem odkládal psát Vám, protože jsem chtěl psát dlouhou polemiku s Vašimi výklady o šlechtě. Pak přišla Vaše laskavá zásilka „Při hranici vitorazské“, pěkně vypravená, s těmi vzácnými mapami z 16. stol[etí] s tolika zajím[avými] daty o utváření naší hranice.² Umínil jsem si: spojíš poděkování s tím výkladem o šlechtě. Ale dnes, sedaje před odjezdem na cesty k psaní a maje vyřídit podobných dluhů více, vzdávám se zas úmyslu polemizovat. Beztoho by to poznání naše neposunulo mnoho ku předu a bojím se, že jste ve výhodě, protože jste mnoho šlechtických rodin poznal. Já poznal jen několik málo jednotlivců a jen ze styků zcela vnějších – ale vím o nich, že jsou to muži čestní a měl jsem příležitost poznati i jejich zdravý, kritický – povznesený soud. Snad já generalisuji ukvapeně své skrovné poznání, snad Vy podobně – své podrobnější? Ale doufám, že s tenorem mé knížky o Poz[emkové] reformě souhlasíte; dovolím si ji Vám poslati.

Vyžádal jsem si Vaši adresu, vím, že již dlíte ve své staré vlasti,³ jak doufám, bohatě opatřen materiály archivními a odhodlán pracovat dále. Abyste užil k tomu i toho hlavního, t. j. potřebného zdraví, přeji Vám opravdově.

Vám přátelsky oddaný

J. Pekař

1. Psáno na hlavičkovém papíře Českého časopisu historického.

2. TEPLÝ 1923, srv. krátkou zprávu J. Pekaře v Českém časopisu historickém, roč. 29 (Praha 1923), s. 265.

3. Pekař mluví rodiště F. Teplého, Malenice nad Volyňkou.

Slovutný Pane!

Posílám Vám tedy pro ČČH článek Palatinaty Slavatovské.¹ Ani jsem si nemyslel, co taková hračka dá roboty. Myslím, že je to značný příspěvek k historii palatinatů v Čechách, o nichž pokud vím, u nás se dosud nepsalo.

Přítom shledávání až jsem se topil v lístkách o urozencích, kteří od poč[átku] XIV. stol[etí] bydlívali v Hradci až do r. 1620 – to by byla kulturní studovačka: jak pronikali, kazili a málokdy pozdvihli měšťanské patricie hradecké... jejich extravagance mezi židy a křesťany...

Vidím, že dá-li Bůh zdraví, musím v r. 24 začít Dějiny Hradce Jindřichova. Rozdělím na tři knihy; ale kdy je vytisknu při té drahotě, běhá dosud ve hvězdách.²

Pan Kalista v archivu i po druhé podle sdělení mého nástupce pracoval čile. Až tam na jaře pojedje, rád bych viděl jeho excerpta; neboť je možno, že některé partie pominul. Např. korespondenci současného úřednictva, listy sekretáře Hrušky a poznámky na hospodářských zprávách všech panství, které H[umprechta] J[ana] Č[ernína] tak charakterizují. Také poměr k „strejčínkovi“ Heřmanu³ a jeho věřitelům nesmí vynechat. Totéž látka pro dramaturgy, jak ten starý lakota Heřman nerad se rozhodoval ke kšaftu, chtěl být věčně na světě. A Sylvička,⁴ ta to s bručákem uměla a H[umprechtu] J[anu] Č[ernínovi] silně nadháněla.

Opakuji: třeba revize excerptů páně Kalistových.

Druhé: prosím Vás docela klidně, připomeňte našemu pánu, že p. Kalista to a to už vykonal, aby mu poukázal slíbený honorář. Dá ho jistě rád; ale říci se mu oň musí. A to při referátu se Vám hodí nejlépe. Můžete ho i přibližně určit; neboť pán je podobnému napovídání zvyklý. Když opomenete, nepošle – tak ho znám.

Třetí: doporučím Vaší lásce svého posledního asistenta archivního p. Františka Navrátila,⁵ posluchače filosofie resp. historika, rodáka z Počátek. Je to hoch elegantní (otec byl lékárníkem, pro zdraví se farmacenství zřekl) výborný student, chápavá hlava, pěkně kreslí a píše, umí dost z němčiny etc. ale takový ostýchavý hoch to byl, že jsem při něm ze smíchu nevycházel. Pořád myslil, že nic nedovede, stále hloubal, až by byl papír prohloubal, strkat jsem ho musil ku předu – takový loudálek z něj hledí. Ale důkladný ve všem – to bude „echt“ kantor, myslívám si. Nemá prostředků a skoro se nemohl chytit, když do Hlávkovy koleje ho nepřijali, poněvadž tatík má dům! Teď se protlouká – myslím, že už ho račte znát. Jen prosím, kdybyste někdy proň něco mohl učinit, abyste na toho mého posledního asistenta ráčil pamatovat. Panství hradecké už rozbito. Dva dvorečky a 1200 ha lesů ze všeho pánu nechali. Nebude moci vydržovat zámek, ani archiv. Nevím, ale tuším, že jednou archiv – zavře. Aspoň po jeho smrti k tomu jistě dojde.

Na rok 24 ohlášen další zábor na Chudenicku a v Petrohradě chtějí 80 % celého panství. A teď ještě do toho nezdar s p. administrátorem (inclinatio capitis maxima!⁶) Dr. Nepustilem, kterého propustil.

P. Pelikán mi tady na podzim vyprávěl, že račte být zdravý a co všechno se kolem Vás točí. Měl jsem z toho radost. Jenom to mi ji kalí, že in puncto Husova rodiště, ani Vy neráčíte mítí pravdu.⁷ Jednou jsem jel z Landshutu do Mnichova. Ve vlaku jsem se smluvil s jakýmsi hodinářem, boдрým Němcem,

příjmím Huss. Jen ten kuliferda starý mi vyprávěl, že má rodokmen, na němž paroduje mistr Jan Hus „den die unsrigen in Konstanz durch Feuer Kalt gemacht“⁴⁸ (to rčení si dobře pamatují) jako předeek! A ten hodinář pocházel z Degendorfu: tak tedy, což esli se tam někde ten Hus narodil? Se zdravím se mi vede jakž takž. Cítím, zůstat v tom kamenném moři hradu hradeckého, že bych dnes ani nechodil.

Uctivě Vám v roce 24 přeji každý zdar a jsem Vaší Slovnosti v upřímné lásce přátelsky oddaný

Fr. Teplý

1. TEPLÝ 1924.
2. Srv. TEPLÝ 1927–1936 (má více než 2 300 stran!).
3. Heřman Černín (1575–1651), tvůrce černínského vzestupu.
4. Sylvie Carreto Millesimo, třetí Heřmanova manželka.
5. František Navrátil (1903–1974), pozdější českokrumlovský archivář.
6. Z latiny: koná vše nejhorší.
7. Srv. PEKAŘ 1924a; Pekař se k tématu vrátil ještě po dvou letech (PEKAŘ 1926).
8. Z němčiny: naši jej upálili v Kostnici.

91 – Pekař Teplému [Praha,] 21. 1. 1924

Vážený pane archiváři.

Dostávám se teprv dnes k odpovědi na Váš zajímavý dopis. Děkuji předem za článek pro ČČH – bude se nám dobře hoditi a osvětlí mnoho věcí neznámých a temných. Prosím jen, abyste nenaléhal, aby byl již v příštím ČČH: chci vydat letos ČČH na třikrát (po 200 str.) a prvý svazek mám již přeplněný. K Vaším dějinám hradeckým přeji mnoho duševní i tělesné pohody – věřte mi, že bych také rád byl na pensi, abych něco většího mohl podniknouti.

P. Kalista horlivě pracuje na prvém díle Humberta,¹ jenž má sahati až k r. 1654. Soudím, že revise Vámi žádané (bude ovšem ochoten je podniknouti a děkuje za upozornění), týkájí se partie druhé. Jsem zvědav i obavou dotčen, jak to dopadne. Kalista je jistě mládenec velmi nadaný, ale někdy je i přemíra nadání nebezpečím. Humprecht je mu jen pomůckou a oporou k studiu duše doby, k poznání jak kulturní Evropa vtělovala se v českém snaživém šlechtici doby baroka – práce tím dotýká se nejvyšších met našeho řemesla a ocitá se začasť ve vzdušných výškách, v nichž možno setřásti všechen prach pozemský z obuvi, ale také zablouditi daleko od reality.² Ale ve dvou měsících uvidíme. Co píšete o slíbeném honoráři hraběcím, je pro mne novinkou; nic o tom nevím; zeptám se Kalisty, jak přijede (pracuje doma v Nových Benátkách) a pak (to myslím bude nejlépe) upozorním na věc mladého Eugena Černína,³ jenž mne občas vyhledává.

P[ana] Fr[antiška] Navrátila si všimnu; děkuji za upozornění. O „reformě“ pozemkové škoda slova; nepříjde-li nějaký nátlak z Anglie, stanou se česká panství kořisti strany agrární, t. j. získají jednotlivci a celek národní utrpí škodu velikou.

Quoad „Husovo rodiště“. Lituji, že jsem se do sporu vmísil. Ale trvám na tom, že podle dnešního stavu našich vědomostí je pravděpodobnější (nic se dokázat nedá) Husinec severní. Dokáže-li dr. Bartoš,⁴ že ten kněz „Heremíra“ (vlastně Heremita) psal již v 15. stol[etí], pak ovšem příznám, že větší pravděpodobnost je u Hus[ince] jižního.

Děkuji Vám za zaslané brožurky a práce a přeji v novém roce mnoho zdraru.

Vám oddaný J. Pekař

1. Správně má být: Humprechta. Jde o téma Kalistovy disertace i habilitace věnované mládí Humprechta Jana Černína z Chudenic (KALISTA 1932). Srv. ČECHURA 2000.

2. Srv. FERKLOVÁ 1994, zejm. s. 29–30.
3. Eugen Černín-Morzín (1892–1955), nejmladší syn Rudolfa Černína-Morzína.
4. František Michálek Bartoš (1889–1972), český historik, oponent Pekařova pojetí husitství. Jeho novinové články, s nimiž Pekař polemizuje, jsou uvedeny v úvodu článku PEKAŘ 1924a, s. 109.

92 – Pekař Teplému [Praha,] 30. 5. 1924

Vážený pane archiváři.

Zmínil jste se v posledním psaní svém, že p[an] hr[abě] Eugen slíbil p[anu] Kalistovi za práci jeho o Humprechtu Černínovi nějakou odměnu. Namítl jste mi, abych p. hraběte upozornil. Psal jsem Vám již tuším, že krok takový nemám za vhodný, dokud p[an] Kalista svou práci nepředloží; dodávám, že se rozpakují to učiniti i proto, protože p. hrabě se mně o věci slovem nezmínil a já bych tedy jen s odvoláním na Vás mohl takové připomenutí učiniti.

Ale co je hlavní, je, že p[an] Kalista prvý díl práce (200 str. fol. a přes 100 str. pozn.) odevzdal tyto dny jako disertaci. Práce jak jsem pevně očekával, je výrazným dokladem jeho nadprůměrného nadání; je to také práce, pokud posouditi mohu, svědomitě na velmi pilném použití pramenů vybudovaná; stylisticky stojí velmi vysoko; stojí vysoko i vědecky, neboť autoru nejde o pouhou biografii, nýbrž chce v Humprechtovi podati barokní portrét, studovati a vylíčiti na něm barokní kulturu, jak se na naší půdě a v soudobé Evropějevila; autorova příprava v dějinách umění byla při tom pomůckou vítanou a nezbytnou. Práce sahá až k r. 1654; ještě dva díly mají následovati. Nepochybuji, že práce, až bude dohotovena, bude tištěna; o to se již zde postaráme (ať v Klubu, ať v Akademii); soudím také, že stane se základem Kalistovy habilitace (je to nejnadanější žák, jenž za mého 27letého učitel[ského] působení se mi naskytl).

Proč Vám to píši? Proto, abych Vás požádal, abyste Vy, uznáte-li to možným, sám připomněl p. hraběti jeho slib; před Vámi zajisté, nemýlím-li se, byl učiněn; na mé vysvědčení se ovšem odvoláte. P[anu] Kalistovi letos umřel otec (řídící učitel ve výsl[uzbě] v Nových Benátkách; finanční podpory potřebuje, protože chce znovu do Jindř[ichova] Hradce, do Vídně (studovat černín[skou] galerii; k tomu bude prosit o dovolení též) a do Itálie. Někakou pomoc vymohu asi v ministerstvu školství.

Váš článek projektuji do 3. čísla letoš[ního] ročníku; číslo 2. bude asi neočekávaně doplněno články o Žižkovi (Krofta)¹ a rodišti Husově (Sedláček).² Kdyby nedošly včas, dostal by se i Váš příspěvek ještě do tohoto čísla.

Pozdravuje Vás srdečně J. Pekař

1. K. Krofta ve skutečnosti Pekařem žádaný článek pro ČČH nenapsal, a tak musel napsat jubilejní příspěvek sám J. Pekař (PEKAŘ 1924b). Srv. ČECHURA – ČECHUROVÁ 1999, kde je k tématu řada důležitých údajů. Dále srv. PEKAŘ 1925.
2. SEDLÁČEK 1924.

93 – Teplý Pekařovi Malenice n. Volyňkou, 31. 5. 1924¹

Slovný pane!

Děkuji za dopis. Na rychlo potřebuji zvědět, kolik asi ku spokojenosti by měla renumerace ona obnášeti a zda-li by editor knihy dal starému pánu k dispozici určitý počet výtisků pro členy rodu – ovšem proti řádné záplatě. Summam renumerati-onis račte beze všeho sám určití, rád předložím. K dopisu po vyřízení se vrátím. V uctivém pozdravu a oddanosti

Váš archivář Fr. Teplý

1. Psáno na dopisnici.

Vážený pane archiváři.

Odpovídám na Váš lístek z 31. 5., jež jsem dostal teprv 3. 6. Nevím nic o výši renumerace; nevím, v jaké souvislosti se p. hrabě o tom zmínil; co vím, vím jen právě z Vašeho dopisu von anno dazumal.¹ Není pochybností, že autor dodá p. hraběti určitý počet výtisků, – třeba zdarma. Ovšem třeba upozornit, že práce bude tištěna až po svém dohotovení a konečné redakci – to může trvat i 2 roky! Soudím, že Vaše příspěvní v této záležitosti může se pohybovat jen asi v této linii: zmínil jsem se prof. Pekařovi, že Vaše Excellence projevila přede mnou svého času úmysl honorovat práci p. Kalisty určitým způsobem (?), bude-li zdařilá. Prof. Pekař mi napsal o prvé části... Záleží na úsudku Vaší Excellence, zda-li v tomto stadiu věci chce poukázat p. Kalistovi nějaký peníz na podporu dalších jeho studií (chce k studiu italských dojmů a prací Humprechtových navštívit nejen vídeň[skou] galerii, ale i Itálii), či odložit to na dobu pozdější. Navrhujeme zároveň p. Kalistu za asistenta histor[ického] semináře pro příští rok školní (1924/5); soudím, že do prázdnin udělá doktorát.

Pana Navrátila jsme ustanovili účetním v Klubu Histor[ickém]. Znamená to proň roční podporu zatím asi 2500 K; příště osvědčí-li se (a to se jeví již nyní pravděpodobným) více.

Pěkně Vás pozdravuje

oddaný Pekař

1. Narážka na předchozí Teplého dopisy (Pekař si nepamatoval přesně datum).

95 – Teplý Pekařovi

Malenice, 28. 10. 1924

Slovutný Pane!

Dnes jsem vypravil korekturu Slavatovských palatinátů – článek jsem psal v Hradci, chtěje k němu připojit několik obrazců znakových. Teď ovšem musím se spokojit s jich nárysy, neboť bych musil k vůli drahému fotografování do Hradce, což se mi nezdá. Myslím, že to tak stačí: jde o to zajistit, aby různé erby jejich (v městě dosud hojné) se poznávaly.

Do některého z příštích ročníků Vám připravím (kdy si budete přát) zajímavou Chotkovu Vojenskou instituci z r. 1593.¹ Mám to skoro hotové. Jen některé vojenské termíny (4) mi schází.

Strojil jsem se k odpovědi na Váš červnový list dost dlouho. O prázdninách jsem nevěděl kam – a také celý můj referát nestál za mnoho. Teď toho mohu říci: „ten dopad“ subvence p. Dru Kalistovi mne dopálil. Starý pán ovšem zapomíná, scházel jsem tam, abych mu důkladně věc rozložil (což se musí) a to okolí jeho úplně německé už si ho docela podmanilo, že Čechům nic, Němci všechno, poněvadž tento je ‚Kaisertzen‘. Nikdy bych si nebyl myslil, ač se mně zdálo, že ten extra lid šlechtický dobře znám, nikdy bych si nebyl pomyslel, že rody ty, které přece bývaly schopny revolucí proti Habsburkům, tolik jsou spleteny vídeňskými kruhy, že jim vlastní národ ničím, když excelentní postavení jejich snědla válka, již oni vyvolali na utužení své německé moci. Ovšem viny si nekladou žádné – všude vidí jen zkázu titulů, úpadek statků a teprve v třetí řadě ruinu císařského rodu, o němž se bláhoví domnívají, že jim bývalá privilegia by mohl zase vrátit! Z toho důvodu dávají miliony na docela zbytečné agitace. Z tak zv. „české“ šlechty rozumí a ovládá situaci dokonale Fr[antišek] Harrach² na V. Meziříčí a snad Jan Lobkovic.³

Z našeho pána stal se úplně reakcionář – hrabě František zůstal starým theoretikem: všechno kritizuje, nic nepodnikne. Černínské državy se hrouť. Ale jen když jim zůstanou zámky. Což do polí, což do lesů – zámek je jim všechno. Domnívám se, že Selská obrana ze dne 23. 10. 24 v úvodním článku: Rub pozemkové Reformy (raďte si to přečíst, pravé novum, které přece S[tátní] P[ozemkový] Ú[řad] musí žalovat!) je inspirovaná z velkostatkářských kruhů! Náš pán churaví, kormidla tonoucí se lodí se ujal Dr. František, bratr páně. Že tak neudělal dříve, než Dr. Nepustil ovládnul starého pána.⁴ Nyní ovšem propuštěn, podal zatímní účet na 8 milionů kaček a každému úředníku, kterému cosi radil, palmare zvlášť! Bude soud, který Dr. Nepustil vyhraje – musí; neboť (dle mého nazírání) starý pán se mu dal celý do rukou etiam in rebus monarchisticis.⁵ Proto už nyní na rychlo prodali krásnodvorský cukrovar za 15 mil. ač prý stojí realiter 30! Tu viděti skutečnou degeneraci těch rodů – ani dobře prodát nedovedou! Z černínského jmění zůstane stín, jakož i z pána stín toho, jež mi řekl r. 1921: I když mi republika celé jmění vezme, Čechem zůstanu! Tempi passati.⁶ Většinu hotovosti uchvátí Excelenčaní pro své chudé německé knížecí příbuzenstvo.⁷ Bratr její se podepsal brzy po převratu do zámecké Pamětnice: Fürst Sch..., der auch will Fürst bleiben! Habeat –⁸

To, co zde na Prácheňsku pozemková reforma vyvádí, považují za smrtelný hřích proti racionální ekonomii. Tři krásné dvory nám tu rozbila – chalup nadělala, jichž majitelé na společném nádvoří denně opakují scény pražské „svorné“ politiky. Jeť to samý šafář, hajný, poklasný, tedy lidi, kteří umí poroučet, křičet, otročit, dobře žít; ale ne pracovat vlastními těly: také potřebných kapitálů do hospodářství nemají a dlužit se dnes na 8%, když hospodářství nese asi 3–4 %, to jim dovede poradit než S[tátní] P[ozemkový] Ú[řad], jež nemá o pravém selském životě ani trochu zdání! To bude docela krach, který náš národ „hospodářsky posílí“. Agrární poslanci poslouchají p. Švehlu, jež se přidal k domovinářům, které chce přimnožit – šafáři. Až ten tak člověka rozesměje: z těch budou bolševíci, nic jiného. To bych tu lidskou chasu ze dvorů panských dobře neznal, kdybych věřil ve Švehlovo Credo.⁹ Sedláci jsou zle rozeznáni, co jim to za „rody“ do vsí nasadili – mnoho jich odpadne a přidá se k lidovcům, kterýchž klerikální politika docela ve vleku biskupů, těchto italských okýnek do Čech – politika nepraktická, žene národní a stále náboženstvím se ohánějící, jakoby Čechu k živobytí (myslím: oběd, večeri...) postačilo než náboženství. Víru mají jen za zástěru! Vidte, pane profesore, to jsem pěkný Dominus vobiscum!¹⁰ Inu, pravda je pravda a tuším, že i Vy nemáte jiný názor. Jsme oba kacíři – dejte pozor, Vy tam máte p. arcib[iskupa] K[ordače] nedaleko.¹¹ Mohlo by to s Vámi špatně skončit. Pífkou mají beztak na Vás, že Jste napsal cosi o svém matrikovém katolictví...¹²

NB. Kdyby p. Dr. Kalista v Hradci ještě dále pracoval, slíbil mi kolega Franta, že mu byt dál poskytne. A když by neměl peněz – nu, tak tolik jako hrabě mu dám dvakrát sám! Ten „dopad“ mne dosud mrzí. Uctivě se Vám poroučí s přáním všeho dobra oddaný Váš upřímný ctitel

F. Teplý

1. Tuto studii nejspíše F. Teplý nenapsal, srv. PELIKÁN 1937.

2. František Harrach (1870–1937), syn Alfréda Karla Harracha a Anny z Lobkovic.

3. Jednalo se ve skutečnosti o Maxmiliána Ervína Lobkowicze; k jeho „aféře“ viz výše v pozn. čís. 9 u dopisu čís. 86.
4. Je jím myšlen Eugen Černín.
5. Z latiny: také v záležitostech vládnutí. Zde Teplý naznačuje reálnou správu černínského majetku.
6. Z italštiny: časy se změnily.
7. Manželka Eugena Černína Františka byla kněžnou von Schönburg-Hartenstein (1857–1926).
8. Tedy kniže Schönburg-Hartenstein; doslovný překlad z němčiny: Kniže Sch[önburg], jenž také chce zůstat knížetem.
9. Heslo agrárního politika Antonína Švehly (1873–1933) bylo: „Venkov jedna rodina“.
10. Z latiny: Pán s vámi – ve smyslu „to jsem pěkný katolík!“.
11. František Kordač (1852–1934), v letech 1919–1931 arcibiskup pražský.
12. Viz PEKAŘ 1921b.

96 – Pelikán a Teplý Pekařovi

Malenice nad Volyňkou, 28. 7. 1925¹

Z hradiště „Na věnci“ malenickém Vás vzpomínám
uctivě oddaný famulus J. Pelikán

Váš famulus lítá po kopcích jako vítr – srdečný pozdrav F. Teplý

1. Psáno na pohlednici.

97 – Teplý Pekařovi

Jindřichův Hradec, 27. 9. 1925

Při návštěvě zdejšího archivu srdečně vzpomínám na Vaše
vzácné [sic] – a jsem s přáním každého dobra Váš upřímný citel

Fr. Teplý
„starej archivář“
On. Franta
„mladej archivář“

1. Psáno na pohlednici.

98 – Teplý Pekařovi Malenice nad Volyňkou, 10. 11. 1925

Slovutný Pane!

Dnes jsem dostal od p. Jos. Pelikána, svého bývalého asistenta v hradeckém archivu, dopis, který mne polekal. Vy dobře račte věděti, že je to hodný, příčinnivý a poctivý hoch, že ho mám rád. Od tercie, když tatík vojačil, matka umřela, ten chlapec se v Hradci sám kondicemi vydržoval a bídu měl. Nikdy neztratil důvěru v sebe – učil se a učil. Mně jste, pane profesore, udělal velikou radost, že jste mu věnoval svou přízeň a podporu. Protloukl se v Praze až k profesuře, ředitel ústavu ho chválí a p. z. inspektor Franta je s ním spokojen. Také doufám, že s ukončením studia neukončí další studium dějepisu, pro nějž má sklon a třeba neměl zvláštního nadání, pilnosti a vytrvalosti může na tomto poli vykonati dosti věrné práce – v intencích svého učitele, Vás, jehož osobně miluje a ve všem všudy se Vašimi cestami řídí. Studoval v zem[ském] archivu, metropolitním, v Hradci, v Třeboni chce „ten svůj Kunžak“¹ vydati etc. Najmě hospodářské věci ho baví – a k nim třeba píle.

Dnes mi píše celý desperat.² Má předposlední zkoušku, škola a učení ho zmohlo. „Umím stále méně, finančně třu bídu, bojím se...“.

To mne naň překvapuje, nikdy mi tak nepsal. To finanční se dá spravit, ale pokleslého ducha třeba pozdvihnout. Vždyť on zkoušku udělá, umí víc než nadání lenoši, ten pilný hoch.

Prosím Vás, milý pane profesore, dodejte mu nějak kuráž, přimluďte se zaň u p. prof. Šusty – řekněte mu, že je to dobrý chlapec, jenž nezažil nic, dosud nic než lopotu života. Prosím Vás –

Nedávno mi umřel nejmilejší bratr J. Š. Baar a sotva jsem toho ztratil, umřela zase J[eho] Exc[ellence] p. hrabě Eugen

Černín. Zítra má pohřeb v Hradci. Bývalý jeho administrátor Dr. Nepustil ho utýral. Po svém propuštění mu podal účet na 7 milionů Kč a když mu všechno nedali, hnal do Jesenic k soudu starého pána ku přísaze. Na cestě zpět do Petrohradu ranila pána našeho, toho dobrého člověka, mrtvice na pravou stranu, po 10 dnech dokonal. Umřel svou vlastní dobrotou, protože tomu darebáku úplně důvěřoval a všechny své plány in politicis mu svěřil. A tak zase důkaz, že ta kasta je – na koncích éry feudalismu. Hraběnka stůně vodnatelnosti i její dny spočteny.³ Hrabě František se konečně rozkéal [sic], přejal správu statků, zbytků smutných a nenechala-li mu Excellence také kapitál, nelze jich držeti. Když jsem p. hr[abě] Františka prosíval, aby se „vlády“ ujal včas a p. hr[abě] Eugen byl pro to – nechtěl. Teď zase chytá štiku za ocas. Mně je všeho nějak líto – co bude s archivem, když Černínové nebudou mít peníze?

A to přechodné držení hr. Františka mi ukazuje, že se s bratrem na nástupci neujednotili. Ten dědic vrchlabského byl jim asi moc silný Němec⁴ – a tak sedě ve své chalupě přemýšlím *domina domus Novodomensis, Chudenic cujusque*⁵ – a je mi smutno. Mám hlavu tupou jako ten Pelikán před zkouškami.

Opakuje svou prosbu jsem Vám, slovutný pane profesore,
celým srdcem oddaný František Teplý
archivář v. v.

1. J. Pelikán se narodil právě v jihočeském městečku Kunžaku. Téma jeho doktorské práce bylo Rozklad vesnické společnosti v době kapitalismu, b. d., 120 stran. Roku 1926 se stal redaktorem Časopisu Společnosti přátel starožitností českých.
2. Z latinského desperatus, tj. zoufalý, ztracený.
3. Františka z rodu Schönburg-Hartenstein.
4. Vrchlabský Černín, tj. Rudolf Černín-Morzin (1855–1927). Jeho stejnojmenný syn žil v letech 1881–1928. Roku 1927 ovšem adoptoval František Černín Eugena ml. Černína (1892–1955).
5. Z latiny: paní („vladařka“) domu jindřichohradeckého a chudenického.

99 – Teplý Pekařovi Malenice nad Volyňkou, 12. 4. 1930

Pěkně vítám Vás do naší „šedé sádky“ s tím vroucím přáním,¹ aby nastávající zdravá dekáda Vám přinesla naplnění všech životních ideálů každého směru! Často vzpomínám na vzácného návštěvníka archivu a vědět, že utíká před gratulanty až do Afriky,² byl bych jel (kdyby mne byl vzal!) s ním až do Karthaga. Prosím, abyste mne vždycky zařazoval mezi své nejoddanější cititele a služebníky; neboť jsem vždycky Váš bývalý archivarius

F. Teplý

1. Přání k Pekařově šedesátce.
2. Narážka na absenci J. Pekaře při oslavě jeho životního jubilea. Pobýval ovšem v Turnově.

100 – Pekař Teplému

[Praze,] 7. 7. 1930

Vážený pane archiváři.
Děkuji Vám co nejsrdčněji za laskavou pozdravnou vzpomínku k mé šedesátce.¹

A děkuji zároveň za Váš zajímavý kostecký příspěvek, jež jste doplňkem k mé knize otiskl k mé radosti v mém Sborníku.² Vidíte, že před gratulanty neutíkám, třeba trochu pozdě se s nimi vypořádávám – ti úřední a oficiální musí mítí přednost; ti, s nimiž jsme spojeni milými vzpomínkami (černínský Hradec a mladá léta!), musí čekat.

Přeje Vám hodně zdraví Váš Pekař

1. Věta je vytištěna.
2. TEPLÝ 1930.

101 – Teplý Pekařovi Malenice nad Volyňkou, 4. 12. 1931

Vážený příteli!

Poněvadž si představuji každou vysokou hodnost a úřad u nás jako velikánský čestný kříž, říkám si v den Vaší instalace upřímně po latinsky: in cruce Tua questies spectant mea lumina, Rector, compatiar, doleo, diligo, spero, sequor!¹

A to „následovanie“ proslovuji v přání nebolížno ve vinši z gruntu srdce oddaného, abyste po šumném roce 1932 se vrátil zdráv na Oujezd ku svým zaprášeným papírům, kterým se bude po pánu stýskat.

Isem jako vždy Váš F. Teplý, archivář

1. Z latiny: v Tvém kříži spatřuji moje oči utrpení, rektore, trpím s Tebou, trápím se, miluji, doufám, sleduji (Tě).

102 – Teplý Pekařovi

[Malenice nad Volyňkou,] 21. 6. 1932

Slovutný Pane!

Vřele se u Vás přimlouvám, abyste pro Hradec za archiváře doporučil p. Fr. Navrátila. Jeho svědomitost, důkladnost, pocitovost, částečná znalost archivu, v němž delší dobu jako studios novodomensis¹ pracoval, vědomosti, zejména také tichá povaha a nebojovnost, Vám i mně známá, ho uschopňuje k tomu včelímu úřadu, ve kterém nebude vždycky med, ale, hledě ku všeobecné situaci velkostatků i zvláštní na Hradci, kterýž Navrátil ze studií i teď dost zná, poměrně dost voštin. Má také srdeční vadu (snad dočasnou) – a já si ho jako profesora nedovedu dobře představit – jako archiváře na všechny strany opatrného však ano – je to dobrý hoch: třeba se oň nějak postarati. Prosím Vás. Myslím, že p. majitel, když račte říci ano, že proň rozhodne.

Isem v uctivém pozdravu Váš upřímný ctitel

Fr. Teplý

1. Z latiny: jindřichohradecký student.

103 – Pekař Teplému

[B. m.,] 1. 7. 1932

Veledüstojný pane.

Odpovídám teprv dnes k Vašemu přimlůvnému psaní. Vy jste mi před léty doporučil p. Navrátila a doporučil dobře: jako úředník klubu Histor[ického] se osvěčil plně a získal obecnou úctu. Proto je pochopitelné, že bychom sílu tak zdatnou neradi ztratili. Na druhé straně není mi možno klásti překážky mladému muži, mohl-li by dosíci hned po složení zkoušek místa, jež by mu zajistilo životní existenci a srovnávalo se i s potřebami jeho chatrného zdraví. Rozumí se tedy, že jsem p. hr[aběti] Eugenovi doporučil Navrátila na prvním místě (také jako Vašeho doporučení); na druhém jsem musil jmenovati mladého dra Jiřího Čarka, jenž má archivní školu (ale je letos na vojně, takže bude volný až 1. břez[na]; o jiných kandidátech bylo mluveno jen v závorce.¹

Tolik k Vašemu lask[avému] přípisu; děkuji zároveň za ten výstřížek.

Pozdravuje Vás pěkně a přeje vše dobré

Jos. Pekař

1. Jiří Čarek (1908–1985), od r. 1934 v Archivu hlavního města Prahy. Srv. HOLEC – V TISKU. Jindřichohradeckým archivářem se stal nakonec Karel Tříška (1904–1995) – k okolnostem blíže ČECHURA 2000, s. 225–226. František Navrátil po kratším působení v Archivu NM pracoval v třeboňském archivu a posléze v českokrumlovském (dnešní SOA Třeboň a pobočka téhož v Č. Krumlově), viz HOFFMANNOVÁ – PRAŽÁKOVÁ 2000, s. 439.

5. Literatura použitá v poznámkovém aparátu

ALMANACH 1999: *Almanach českých šlechtických rodů*. Praha 1999.

BAAR – TEPLÝ 1909: Jindřich Šimon Baar – František Teplý, *Klenčí, městečko na Chodsku*. Praha 1909.

BALBÍN 1679: Bohuslav Balbín *Miscellanea historica regni Bohemiae*. I. Pragae 1679.

BLÜMLOVÁ 1999: Dagmar Blümlová, Jan Muk – historik města nad Vajgarem. In: Josef Blüml – Dagmar Blümlová – Bohumil Jiroušek a kol., *Jihočeši v české historické vědě*. České Budějovice 1999, s. 145–152.

ČECHURA 2000: Jaroslav Čechura, Zdeněk Kalista a Jindřichův Hradec. In: *Zdeněk Kalista a kulturní historie. Sborník referátů z vědecké konference konané ve dnech 14.–15. dubna v lázních Sedmihorkách (Z Českého ráje a Podkrkonoší, Supplementum 6)*. Semily 2000, s. 216–231.

ČECHURA – ČECHUROVÁ 1998: Jaroslav Čechura – Jana Čechurová [roz. Šetřilová], *Vzájemná korespondence Antonína Rezka a Josefa Pekaře. Časopis Národního muzea – řada historická*, roč. 167 (Praha 1998), s. 37–68.

ČECHURA – ČECHUROVÁ 1999: Jaroslav Čechura – Jana Čechurová (ed.), *Korespondence Josefa Pekaře a Kamila Krofty*. Praha 1999.

ČECHURA – ČECHUROVÁ 2003: Jaroslav Čechura – Jana Čechurová, *Po stopách Pekařova třetího dílu Knihy o Kosti. Český časopis historický*, roč. 101 (Praha 2003), s. 106–120.

ČECHURA – ŠETŘILOVÁ 1995: Jaroslav Čechura – Jana Šetřilová, *Co v „Listech úcty a přátelství“ nebylo. Dějiny a současnost*, roč. 17 (Praha 1995), čís. 2, s. 42–44, čís. 3, s. 41–44, čís. 4, s. 42–45.

FERKLOVÁ 1994: Renata Ferklová, Zdeněk Kalista – Pekařův žák, interpret a polemik. In: *Josef Pekař a české dějiny 15.–18. století. Sborník referátů z vědecké konference konané ve dnech 8.–9. dubna 1994 v Turnově a Sedmihorkách (Z Českého ráje a Podkrkonoší, Supplementum 1)*. Bystrá nad Jizerou 1994, s. 29–40.

GLÜCKLICH 1914: Julius Glücklich, *Nové názory o vývoji křesťanských církví a skupin. Český časopis historický*, roč. 20 (Praha 1914), s. 188–199, 297–329, 379–396.

HANZAL 2002: Josef Hanzal, *Josef Pekař. Život a dílo*. Praha 2002.

HAVELKA 1995: Miloš Havelka (ed.), *Spor o smysl českých dějin*. Praha 1995.

HOBZEK 1938: Josef Hobzek, *Příspěvky a materiály k životopisu Josefa Pekaře*. Praha 1938.

HOFFMANNOVÁ – PRAŽÁKOVÁ 2000: Jaroslava Hoffmannová – Jana Pražáková (ed.), *Biografický slovník archivářů českých zemí*. Praha 2000.

HOLEC – V TISKU: František Holec, *Kapitoly z dějin Archivu hlavního města Prahy. Documenta Pragensia, v tisku*.

HOLEČEK 1918: Josef Holeček, *Česká šlechta*. Praha 1918.

HORYNA 2001: Mojmir Horyna, *Stavební plán zámku Humprecht u Sobotky*. In: Vít Vlnas (ed.), *Sláva barokní Čechie. Umění, kultura a společnost 17. a 18. století*. Praha 2001, s. 123 (čís. kat. I/3.22).

- CHADT 1913:** Jan Ev. Chadt, *Dějiny lesů a lesnictví v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha 1913.
- KALISTA 1932:** Zdeněk Kalista, *Mládí Humprechta Jana Černína z Chudenic. Zrození barokního kavalíra*. Praha 1932.
- KALISTA 1994:** Zdeněk Kalista, *Josef Pekař*. (2.vyd.) Praha 1994.
- KALISTA 1996:** Zdeněk Kalista, *Po proudu života*. II. díl. Praha 1996.
- KALOUSEK 1892:** Josef Kalousek, *České státní právo*. Praha 1892.
- KLIK 1930:** Josef Klik, Bibliografie prací Josefa Pekaře. In: *Od pravěku k dnešku. Sborník prací z dějin československých. K šedesátým narozeninám Josefa Pekaře vydal Historický klub*. II. díl, Praha 1930, s. 580–608.
- KLIK 1937:** Josef Klik (red.), *Archivář p. F. Teplý. Články k jeho sedmdesátinám*. Praha 1937.
- KLIK 1941:** Josef Klik (ed.), *Listy úcty a přátelství. Vzájemná korespondence Jaroslava Golla a Josefa Pekaře*. Praha 1941.
- KOLÁR 1959:** Jaroslav Kolár, *Frantové a grobiáni. Z mravokárných satir 16. věku v Čechách*. Praha 1959.
- KOLLMANN 2001:** Josef Kollmann, *Valdštejnův konec. Historie 2. generalátu 1631–1634*. Praha 2001.
- KUČERA 1995:** Martin Kučera, *Pekař proti Masarykovi. Historik a politika*. Praha 1995.
- MASARYK 1912:** Tomáš Garrigue Masaryk, Ke sporu o smysl českých dějin. *Naše doba*, roč. 20 (Praha 1912), s. 6–19.
- MUK 1931:** Jan Muk, *Po stopách národního vědomí české šlechty pobělohorské*. Praha 1931.
- OPOČENSKÝ 1912:** Jan Opočenský (ed.), *Viléma Slavaty z Chlumu a Košumberka Přehled náboženských dějin českých*. Praha 1912.
- OPOČENSKÝ 1914:** Jan Opočenský, *Protireformace v Čechách po bitvě na Bílé hoře*. Praha 1914.
- OSN 1906:** [Anonym], Teplý František. In: *Ottův slovník naučný*. 25. díl. Praha 1906, s. 247.
- PEKAŘ 1895:** Josef Pekař, *Dějiny valdštejnského spiknutí (1630–1634). Kritický pokus*. Rozpravy české akademie tř. I., roč. IV. (Praha 1895), čís. 3.
- PEKAŘ 1909:** Josef Pekař, *Knihy o Kosti*. I. díl. Praha 1909.
- PEKAŘ 1911a:** Josef Pekař, *Knihy o Kosti*. II. díl. Praha 1911.
- PEKAŘ 1911b:** Josef Pekař, *Das gräflich Czerninsche Archiv von Neuhaus*. In: *Archivalien zur neueren Geschichte Oesterreichs*, I. sv., Wien 1911, s. 266–289.
- PEKAŘ 1912a:** Josef Pekař, Masarykova česká filosofie. *Český časopis historický*, roč. 18 (Praha 1912), s. 170–208.
- PEKAŘ 1912b:** Josef Pekař, K Masarykově přednášce o demokracii, *Český časopis historický*, roč. 18 (Praha 1912), s. 380–382.
- PEKAŘ 1912c:** Josef Pekař, K odpovědi prof. Masaryka, *Český časopis historický*, roč. 18 (Praha 1912), s. 504–507.
- PEKAŘ 1913:** Josef Pekař, *České katastry 1654–1789*. 1. Berní rola 1653–1655. 2. Boj o berní rolu. Revisitace. 3. Katastr z r. 1683–1684. 4. České daně v l. 1652–1748. 5. První katastr tereziánský. *Český časopis historický*, roč. 19 (Praha 1913), s. 1–56, 149–192, 301–344.
- PEKAŘ 1914:** Josef Pekař, *Dějiny naší říše se zvláštním zřetelem ke královstvím a zemím v říšské radě zastoupeným. Pro nejvyšší třídy škol středních*. Praha 1914.
- PEKAŘ 1915:** Josef Pekař, *České katastry 1654–1789. Se zvláštním zřetelem k dějinám hospodářským a ústavním*. [Zvláštní otisk z Českého časopisu historického, roč. 19 (Praha 1913), s. 1–56, 149–192, 301–344, roč. 20 (Praha 1914), s. 20–73, 263–296, 397–468, roč. 22 (Praha 1916), s. 68–97]. Praha 1915.
- PEKAŘ 1919:** Josef Pekař, *Z české fronty*. II. díl. Praha 1919.
- PEKAŘ 1921a:** Josef Pekař, *Světová válka. Stati o jejím vzniku i jejích osudech*. Praha 1921.
- PEKAŘ 1921b:** Josef Pekař, Ve vážné chvíli. (Proti vystupování z církve). *Národní politika*, roč. 39 (Praha 1921), čís. 38 a 42 (8. a 12. února).
- PEKAŘ 1922:** Josef Pekař, Císař Vilém o vzniku války. *Národní listy*, roč. 12 (Praha 1922), č. 303 (5. listopadu).
- PEKAŘ 1922–1923:** Josef Pekař, O některých předpokladech pozemkové reformy. *Národní listy*, roč. 62 (Praha 1922), čís. 352 (24. 12.), roč. 63 (Praha 1923), čís. 5, 19 a 26 (6., 21. a 28. 1.).
- PEKAŘ 1923:** Josef Pekař, *Omyly a nebezpečí pozemkové reformy*. Praha 1923.
- PEKAŘ 1924a:** Josef Pekař, Ještě k sporu o rodiště Husovo. *Český časopis historický*, roč. 30 (Praha 1924), s. 109–132.
- PEKAŘ 1924b:** Josef Pekař, Jan Žižka. I. Žižka u Eneáše Silvia. *Český časopis historický*, roč. 30 (Praha 1924), s. 413–432.
- PEKAŘ 1925:** Josef Pekař, Jan Žižka. II. Žižkovo prostředí zejména táborské v lícní vrstevníku; III. Žižka v podání vrstevníků a pamětníků, *Český časopis historický*, roč. 31 (Praha 1925), s. 1–112; 271–336.
- PEKAŘ 1926:** Josef Pekař, K sporu o rodiště Husovo. *Český časopis historický*, roč. 32 (Praha 1926), s. 126–134.
- PEKAŘ 1990:** Josef Pekař, *O smyslu českých dějin*. Praha 1990.
- PEKAŘ 1994:** *Josef Pekař a české dějiny 15.–18. století. Sborník referátů z vědecké konference konané ve dnech 8.–9. dubna 1994 v Turnově a Sedmihorkách*. Bystrá nad Jizerou 1994.
- PEKAŘ 1998:** Josef Pekař, *Knihy o Kosti*. (5. vyd.) Praha 1998.
- PELIKÁN 1937:** Josef Pelikán, Soupis prací archiváře p. Frant. Teplého. In: *KLIK 1937*, s. 58–75.
- RYANTOVÁ 1994:** Marie Ryantová, Po stopách vzniku Knihy o Kosti a jejího třetího dílu. In: *PEKAŘ 1994*, s. 119–138.
- RYANTOVÁ 1995:** Marie Ryantová (ed.), *J. Pekař, Proměny Netolického. Kapitola z 3. dílu Knihy o Kosti*. Sobotka 1995.
- SBORNÍK J. GOLLA 1906:** *Sborník historických prací k jubileu Jaroslava Golla*. Praha 1906.
- SEDLÁČEK 1895:** August Sedláček, *Hrady, zámky a tvrze království českého*. X. díl. Praha 1895.
- SEDLÁČEK 1924:** August Sedláček, Příčinky k životopisu M. Jana Husi. *Český časopis historický*, roč. 30 (Praha 1924), s. 307–315; 546–560.
- SPĚVÁČEK 1956:** Jiří Spěváček, Za PhDr. Josefem Pe-

likánem. *Československý časopis historický*, roč. 4 (Praha 1956), s. 718–719.

STATISTICKÝ LEXIKON: *Statistický lexikon obcí ČSSR 1965*. Praha 1966.

ŠIMÁK 1909: Josef Vítězslav Šimák (ed.), *Zpovědní seznamy arcidiecéze pražské z l. 1671 až 1752. I. Boleslavsko a Kouřimsko*. Praha 1909.

ŠUSTA 1910: Josef Šusta, *Knihy o hradu Kosti, Národní listy*, (Praha 1910). [Přetištěno in: ŠUSTA 1934, s. 63–77].

ŠUSTA 1934: Josef Šusta, *Úvahy a drobné spisy historické*. II. díl. Praha 1934.

TEPLÝ 1899: František Teplý, *Paměti města Milčína na Tábořsku*. Praha 1899.

TEPLÝ 1903a: František Teplý, *Dějiny města Volyně na Prácheňsku*. Praha 1903.

TEPLÝ 1903b: František Teplý, *Farní osada Předslavice na Volyňsku*. Praha 1903.

TEPLÝ 1915: František Teplý, Burian Ceterin Bramhauzský z Rozštejna, měšťan v Jině. Hradci. *Sborník historického kroužku*, roč. 17 (Praha 1915), s. 20–36.

TEPLÝ 1916: František Teplý, *Dva starší hospodáři čeští: Štěpán a Jiří Vratislav z Mitrovic*. [zvl. otisk] Olomouc 1916.

TEPLÝ 1921: František Teplý, K dějinám archivu jindřichohradeckého, *Český časopis historický*, roč. 27 (Praha 1921), s. 415–423.

TEPLÝ 1923: František Teplý, *Při staré hranici vitorazské*. Tábor 1923.

TEPLÝ 1924: František Teplý, Slavatovské palatináty. *Český časopis historický*, roč. 30 (Praha 1924), s. 470–501.

TEPLÝ 1927–1936: František Teplý, *Dějiny města Jindřichova Hradce*. Díl I., sv.1., 2., Jindřichův Hradec 1927; díl I. sv. 3., tamtéž 1935; díl I. sv. 4., tamtéž 1936; díl II., sv. 1., tamtéž 1929; díl II., sv. 2., tamtéž 1932; díl II., sv. 3., tamtéž 1934.

TEPLÝ 1930: František Teplý, Zrušení husitského kostelíka na Křížánku. In: *Od pravěku k dnešku. Sborník prací z dějin československých. K šedesátým narozeninám Josefa Pekaře vydal Historický klub*. II. díl, Praha 1930, s. 143–146.

TEPLÝ 1937: František Teplý, *Ze života Jindřicha Šimona Baara*. Praha 1937.

TISCHER 1889: František Tischer, Lovecký zámek Humprechtsberk (u Sobotky) obyčejně Humprecht zvaný. *Ohlas od Nežárky*, roč. 19 (Jindřichův Hradec 1889).

TISCHER 1908: František Tischer (ed.), *Dopisy Sylvie hrab. Černínové, rozené Caretto-Millesimovy, s chotěm jejím Heřmanem hrab. Černínem z Chudenic z let 1635–1651*. In: *Věstník Královské české společnosti nauk*. Praha 1908, s. 1–108.

TOMEK 1855–1901: Václav Vladivoj Tomek, *Dějepis města Prahy*, I.–XII. díl. Praha 1855–1901.

URBANOVÁ 1995: Jiřina Urbanová, Bibliografie prací Josefa Pekaře. In: *Acta Universitatis Carolinae – Philosophica et historica*, roč. 5, *Studia historica*, roč. 43, Praha 1995, s. 73–78.

6. Resümee

Jaroslav Čechura – Jana Čechurová Korrespondenz zwischen Josef Pekař und František Teplý

Josef Pekař (1870–1937) gehört zu den bedeutendsten tschechischen Geschichtswissenschaftlern des zwanzigsten Jahrhunderts. Sein Werk: bis heute aktuell, gut zu lesen und inspirierend. Die Korrespondenz, von der schon einiges veröffentlicht wurde, bringt sein Werk noch näher, allerdings warten noch einige Schriftstücke auf ihren Herausgeber. Zu Pekařs wertvollster Korrespondenz gehört ohne Zweifel die, die er mit František Teplý (1867–1945), Pfarrer, Archivar und Geschichtskenner, enger Mitarbeiter von Jindřich Šimon Baar, austauschte. Pekařs Korrespondenz mit Teplý erstreckt sich über den Zeitraum 1909–1932 und betrifft im Prinzip drei Bereiche. Ausgehender Impuls, der beide Männer zusammenführte, war Josef Pekařs Arbeit am Buch über Kost, wozu sich Quellmaterial in Jindřichův Hradec im dortigen Familienarchiv der Černín befand. Und gerade dort trat František Teplý 1909 als Archivar an. Die sich auf Kost beziehende Problematik stellt ein äußerst beachtenswertes Kapitel dar, das das Schaffen eines großen Historikers widerspiegelt. Denn im Wesentlichen hat es sehr menschliche Dimensionen, weit entfernt von methodologischen Spekulationen.

Den zweiten Bereich der Korrespondenz stellen Erwägungen beider Männer über die verlaufende Bodenreform – insbesondere im Jahr 1922 – dar. Hierbei handelt es sich um beachtenswerte Reflexionen der Ereignisse, wie er sie in der Umgegend von Jindřichův Hradec und in Zusammenhang mit dem alten Adelsgeschlecht der Černín von Chudenic festgehalten hat. Teplý erweist sich als hervorragender Kenner dieser Problematik, der es wiederholt verstand, Pekař (übrigens dem Autor der Broschüre „Irrtümer und Gefahren der Bodenreform“, 1923) aufzuzeigen, inwiefern er diese heikle Problematik vereinfacht und welche ihrer Aspekte er im Gegenteil ungenügend gewürdigt hat. Und das tat er ohne Rücksicht darauf, dass er im Prinzip ein brillanter Kritiker der Einstellung seiner Arbeitgeber, der Černíns wurde.

Und endlich der letzte Teil, auf den hingewiesen werden sollte: das ist einerseits Teplýs Unterstützung für etliche südböhmische Geschichtsstudenten, die später Pekařs Schüler wurden (J. Klik, J. Pelikán, J. Muk) und andererseits, was Pekař betrifft, dessen Unterstützung für die Studien von Zdeněk Kalista in Jindřichův Hradec. Es ist klar, dass es sich im großen Ganzen um einen bedeutenden Beitrag zur Geschichte sowohl der tschechischen Historiographie des ersten Drittels des 20. Jahrhunderts, als auch des breiteren zeitgenössischen Klimas handelte. Und das sind zweifellos Gründe, warum diese Herausgabe der Korrespondenz vorbereitet wurde. Pekařs Hinterlassenschaft ist im Archiv des Nationalmuseums in Prag hinterlegt; seine Briefe an Teplý im Archiv des Denkmals für nationales Schrifttum in Prag, und ein Teil davon im Staatlichen Regionsarchiv Třeboň, Zweigstelle Jindřichův Hradec.

Übersetzt von Marianne Horáková

Sborník Národního muzea v Praze, řada A – Historie, uveřejňuje původní vědecké práce z oborů, kterým se věnují jednotlivá odborná oddělení Historického muzea a Českého muzea hudby Národního muzea. Jde především o archeologii klasickou, prehistorickou a protohistorickou, archeologii středověku i novověku, historii, pomocné vědy historické, dějiny výtvarného umění, dějiny hudby, dějiny divadla, národopis, numismatiku a dějiny tělovýchovy a sportu. Přednost mají příspěvky pracovníků Národního muzea a příspěvky pojednávající o sbírkových fondech Národního muzea. Přijímají se pouze texty, které dosud nebyly předloženy nebo publikovány jinde. Pokyny pro úpravy rukopisů jsou autorům k dispozici u vedoucího redaktora.

Obsah posledních ročníků Sborníku Národního muzea v Praze, řady A – Historie:

- XLI. (1987)** Čís. 1. **Václav Štěpán**, Pařížský Loupežník bratří Čapků (Pariser Version des Dramas Loupežník /Der Räuber/ Gebrüder Čapek). **Jiří Opelík**, Josef Čapek: Gassirova loutna (Josef Čapek: Gassires Laute). Praha 1989. Čís. 2–4. **Ludvík Kunz – Vítězslav Štajnochr**, Nástroje lidové hudby ve sbírkách pražských muzeí (Volksmusikinstrumente in den Sammlungen der Prager Museen). Praha 1990.
- XLII. (1988)** Čís. 1. **Jaroslav Čechura**, Dvě studie k sociálně ekonomickému vývoji klášterního velkostatku v předhusitských Čechách (Zwei Studien zur Sozialökonomischen Entwicklung des Klostergrundsbesitzes im Vorhussitischen Böhmen). Praha 1989. Čís. 2. **Aleš Chalupa**, Pražský rok Roberta J. Stopforda. Vzpomínky na léta 1938–39 (Das Prager Jahr von Robert J. Stopford. Erinnerungen an die Jahre 1938/1939). Praha 1990. Čís. 3–4. **Jiří Hartl**, Výrobní nástroje a jejich úloha ve vývoji společnosti eneolitu v Čechách (Produktionswerkzeuge und deren Rolle in der Sozialentwicklung des Äneolithikums in Böhmen). Praha 1990. Vyprodáno (Ausverkauft. Sold out.).
- XLIII. (1989)** Čís. 1–2. **Jiřina Langhammerová**, Současný lidový oděv na Chodsku a jeho vývoj ve dvacátém století (Die gegenwärtige Volkstracht im Chodenland und ihre Entwicklung im 20. Jahrhundert). Praha 1991. Vyprodáno (Ausverkauft. Sold out.). Čís. 3–4. **Vítězslav Štajnochr**, Problém řezbářské stylizace zobrazení na slovenských črpticích (Das Problem der schnitzerischen Stilisierung bei slowakischen Hirtenbechern). Praha 1992.
- XLIV. (1990)** Čís. 1–4. **Milan Lička**, Osídlení kultury s vypíchanou keramikou ve Mšeně u Mělníka (Besiedlung der Kultur mit Stichbandkeramik in Mšeno, Bezirk Mělník). Praha 1993.
- XLV. (1991)** Čís. 1–4. **Vladimír Sakař**, Čechy a podunajské provincie Římské říše (Bohemia and the Danubian provinces of the Roman Empire). Praha 1994.
- XLVI. (1992)** Čís. 1–4. **Jaroslav Čechura**, Hluboká za pánů z Hradce: vznik podnikatelského velkostatku (Hluboká unter den Herren von Hradec: die Entstehung des unternehmerischen Großgrundbesitzes). Praha 1994.
- XLVII. (1993)** Čís. 1–2. **Vítězslav Štajnochr – Vladimír Scheufler**, Rukodělné bělniny v Čechách, na Moravě a ve Slezsku (Handwerkliches Steingut in Böhmen, Mähren und Schlesien). Praha 1994. Čís. 3–4. **Karel Sklenář**, Družina profesora Piče. Národní muzeum a zlatý věk neprofesionální archeologie v Čechách (Das Gefolge von Professor Pič. Nationalmuseum und die goldene Zeit der nichtprofessionalen Archäologie in Böhmen). Praha 1995.
- XLVIII. (1994)** Čís. 1–2. **Bohuslav Čížek**, Klavichordy v českých zemích (Clavichords in the Czech Lands. – Klavichorde in den böhmischen Ländern). Praha 1995. Čís. 3–4. **Michal Lutovský**, Kolínský knížecí hrob: ad fontes (Fürstengrab von Kolín: ad fontes). Praha 1996.
- XLIX. (1995)** Čís. 1–2. **Antonín Roček**, K filozoficko-psychologickým aspektům formování samostatné české tělovýchovy (Zu einigen Aspekten der Herausbildung der Philosophie der selbständigen tschechischen Körpererziehungsbewegung). Praha 1996. Čís. 3–4. **Hana Bretová**, Lidový oděv a textilie při narození a křtu dítěte (Volkstümliche Bekleidung und Textilien, die bei der Geburt und während der Taufe des Kindes benutzt wurden). Praha 1997.
- L. (1996)** Čís. 1–4. **Karel Sklenář**, Český archeologický sběratel Josef Pacht (Josef Pacht /1800–1853/, der böhmische archäologische Sammler). Praha 1997.
- LI. (1997)** Čís. 1–4. **Lubomír Sršeň**, Obchod s uměleckými předměty v Čechách v 1. polovině 19. století (K zakladatelské úloze Franze Zimmera) (Kunsthandel in Böhmen in der 1. Hälfte des 19. Jahrhunderts /Zur Rolle des Begründers Franz Zimmer/). Praha 1998.
- LII. (1998)** Čís. 1–4. **Jaroslav Čechura – Marie Ryantová**, Stavební činnost na Zvíkově v letech 1431–1573 a její prameny (Bauliche Aktivitäten auf Burg Klingenberg /Zvíkov/ in der Zeit von 1431–1573 und ihre Quellen). Praha 1998.

- LIII. (1999)** Čís. 1–2. **Eduard Droberjar**, Od plaňanských pohárů k vinařické skupině (Kulturní a chronologické vztahy na území Čech v době římské a v časně době stěhování národů) (Von Plaňany-Bechern zur Vinařice-Gruppe /Kulturelle und chronologische Beziehungen in Böhmen in der römischen Kaiserzeit und der Frühvölkerwanderungszeit/). Praha 1999. Vyprodáno (Ausverkauft. Sold out.).
- Čís. 3–4. **Martin Mádl**, Kresby pražského malíře Jana Václava Spitzera (1711–1773) (Zeichnungen des Prager Malers Johann Wenzel Spitzer /1711–1773/). Praha 1999.
- LIV. (2000)** Čís. 1–4. **Eduard Droberjar (editor)**, Romanam Amicitiam praetulisse – Sborník Vladimíru Sakařovi k 70. narozeninám (Festschrift für Vladimír Sakař zum 70. Geburtstag – Memorial Volume of Contributions Dedicated to the 70th Birthday of Vladimír Sakař): **Eduard Droberjar**, Vladimír Sakař sedmdesátiletý (Vladimír Sakař 70 Jahre alt). **Jan Bouzek**, Notes on the Early Imperial imports in Bohemia and Moravia: new and inherited objects. **Stefan Demetz**, Fibeln mit bei(endem Tierkopf (TKF – Tierkopffibeln). **Eduard Droberjar – Lubor Smejtek – Ivana Vojtěchovská**, A Germanic grave from the period of Marcomanni wars (?) at Velké Přílepy (Central Bohemia). **Horst Geisler**, Elfenbeinfunde aus spätrömerzeitlichen Bestattungen in Germanien. **Milan Jančo**, Dve římske obrazové lampy z Litoměřic (Zwei römischen Bildlampen aus Litoměřice /Nordböhmen/). **Piotr Kaczanowski – Judyta Rodzińska-Nowak**, Provinzialrömische emaillierte Scheibelfibel aus der Siedlung der Przeworsk-Kultur in Jakuszowice. **Jana Kobrlová**: K nálezu jehelníčku z doby římské z pohřebiště na Pičhoře u Dobřichova (Zum Fund der Nadelkissen aus der römischen Kaiserzeit auf dem Gräberfeld von Dobřichov-Pičhora). **Andrzej Kokowski**: Zu geheimnisvollen Tonknöpfen von Typ „Bernašivka“. **Susanna Künzl**, Quellen zur Typologie des römischen Tafelsilbers. **Klára Kuzmová**, Ein weiteres Sigillata-Bruchstück von Schwabmünchen II (Schwabegg) aus dem Auxiliarkastell in Iža. **Achim Leube**, Etruskischer, keltischer und römischer Einfluß auf das nordöstliche Deutschland. **Renata Madyda-Legutko – Joanna Zagórska-Telega**, Einige Bemerkungen über die Spielsteine aus dem Gebiet der Przeworsk-Kultur am Beispiel des Fundmaterials aus dem Gräberfeld von Opatów, Woiv. śląskie [mit dem Anhang von **Henryk Kubiak**]. **Urszula Margos**, Die Funde von „gallischen“ Fibeln im unteren Weichselgebiet. **Jiří Militký**, Nálezy tzv. barbarských napodobenin pozdně římských solidů v Čechách (Příspěvek k problematice nálezů zlatých mincí z období stěhování národů) (Finds of so-called barbarous imitations of late Roman solidi in Bohemia /Tribute to research on finds of gold coins from the period of migration of men/) [Appendix: **Jaroslav Frána**, Příspěvek rentgenfluorescenční analýzy ke studiu pozdně antických mincí]. **Jiří Musil**, Römische Ziegel aus Mušov-Burgstall im Nationalmuseum Prag. **Wojciech Nowakowski**, Ein römischer Silberbecher (?) aus dem Samland. **Jan Turek**, Nález části římsko-provinciální kovové nádoby z Jenštejna u Prahy (The find of a handle of provincial metal vessel from Jenštejn). **Petr Zavřel**, Nálezy z doby římské na hradišti Sedlo u Sušice (Die Funde aus der römischen Kaiserzeit auf dem urzeitlichen Burgwall Sedlo bei Sušice /Hefenstein bei Schüttenhofen/). Praha 2000.
- LV. (2001)** Čís. 1–2. **Lubomír Sršeň**, Bratři Kaehligovi z Prahy ve službách císaře Maxmiliána v Mexiku (Die Brüder Kaehlig aus Prag im Dienst Kaiser Maximilian in Mexiko / Los hermanos Kaehlig de Praga al servicio del emperador Maximiliano en México). Praha 2001.
- Čís. 3–4. **Václav Štěpán**, Objevený rukopis Maryši bratří Mrštíků (Maryša-Manuskript der Brüder Mrštík entdeckt / Discovery of the Manuscript for the Play Maryša by the Brothers Mrštík). Praha 2001.
- LVI. (2002)** Čís. 1–4. **Zuzana Karasová – Milan Lička (éditeurs)**, Figuration et abstraction dans l'art de l'Europe ancienne (VIIIme–Ier s. av. J.-C.). Actes du Colloque international de Prague, Musée National, 13–16 juillet 2000 [Figurace a abstrakce v umění evropského starověku (8.–1. st. př. Kr.). Referáty z vědeckého zasedání v Národním muzeu v Praze ve dnech 13.–16. července 2000]: **J. Nicolas Coldstream**, From Figuration to Abstraction and Back: Crete and Attica, 900–700 B. C. **Liudmila Akimova**, Towards Understanding the Parthenon Frieze: Iconography, Myth and Ritual. **François Queyrel**, Allégorie et abstraction dans l'art de Pergame : la Gigantomachie du Grand Autel. **Ermanno A. Arslan**, «Organicità e astrazione» di Ranuccio Bianchi Bandinelli: una rilettura nel 2000. **Ricardo Olmos**, Narration et symbole dans l'art ibérique. **Francisco Marco-Simón**, Figurativism and Abstraction in the Hospitality Tesserae of Celtic Hispania. **André Rapin**, Nos concepts modernes d'abstraction et de figuration. Sont-ils adaptés aux analyses de l'art laténien ? **J. Vincent S. Megaw**, Figuration and Abstraction in Early Celtic Art: Who is Smiling Now? **Armelle Duceppe-Lamarre**, De la figuration ou de l'abstraction des monstres dans l'art celtique laténien : l'exemple du griffon. **Nathalie Ginoux**, La figuration et sa déconstruction : l'exemple du motif de la paire d'animaux fantastiques affrontés sur les fourreaux d'épée laténiens. **Virginie Defente-Challet**, Les agrafes de ceintures ajourées : questions iconographiques entre Rhin et Pô au Ve siècle av. J.-C. **Germaine Leman-Delerville**, À propos d'une clavette d'essieu britannique trouvée à Blicquy (Belgique) : le motif du triscèle dans l'ornementation du char à la fin de La Tène. **Brigitte Fischer**, De la figuration à l'abstraction : quelques exemples issus du monnayage gaulois. **Pavel Sankot**, Décor animalier de la poignée de Libčice-Chýnov. **Zuzana Karasová**, Les têtes humaines en bronze de Stradonice. **Eva Kolníková**, Abstraktion in der keltischen Münzkunst (Am Beispiel einiger Goldmünzen aus der Slowakei). **Bogusław Gediga**, Die narrativen Szenen auf der Keramik der Lausitzer und Pommerschen Kultur in Polen. **Alexandrine Eibner**, Woher stammt die Figuralverzierung im Osthallstattkreis? **Flemming Kaul**, The Horse, the Ship, the Sun and the Wheel in the Nordic Bronze Age: Reality and Abstraction, Symbols and Metaphors – Conceiving Figures of Sacred Images. **Jan Bouzek**, Deux notes pour faire un pont. **Ivan Marazov**, Transition from Abstraction to Figuration in Thracian Art. **Lidia Domaradzka**, Reflection of the Idea of Immortality (the Tree of Life) in Celtic, Thracian and Greek Art. **Petre Alexandrescu**, L'art des Gètes et des Triballes. **Jan Bouzek**, Ibérie caucasienne – un art périphérique d'Orient. Praha 2002.
- LVII. (2003)** Čís. 1–2. **Juliana Boublíková-Jahnová**, Počátky medailérství v Čechách (Jáchymovské portrétní medaile hrabat Šliků) (Anfänge der Medaillenkunst in Böhmen /Joachimsthaler Porträtmedaillen der Grafen Schlick/). Praha 2003.
- Čís. 3–4. **Markéta Trávníčková**, Prozatímní divadlo 1862–1883 (vedlejší výstupy grantového úkolu); (Interimstheater 1862–1883 /Nebenergebnisse des subventionierten Projekts/). Praha 2003.